Årsredovisning 2014

Folksam ömsesidig livförsäkring

Innehållsförteckning

Förvaltningsberättelse 3

Koncern
Resultaträkning 17
Rapport över totalresultat 18
Balansräkning 19
Rapport över förändringar i eget kapital 21
Kassaflödesanalyser 22

Moderföretaget
Resultaträkning 24
Rapport över totalresultat 25
Resultatanalys 26
Balansräkning 28
Rapport över förändringar i eget kapital 30

Noter
Not 1 Redovisningsprinciper i koncernen och moderföretaget 31
Not 2 Upplysningar om risker 47
Not 3 Premieinkomst 66
Not 4 Kapitalavkastning, intäkter 66
Not 5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar 67
Not 6 Övriga tekniska intäkter 67
Not 7 Utbetalda försäkringsersättningar 67
Not 8 Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar 67
Not 9 Driftkostnader 68
Not 10 Kapitalavkastning, kostnader 69
Not 11 Värdeminskning på övriga placeringstillgångar 69
Not 12 Nettoresultat per kategori av finansiella instrument 70
Not 13 Bokslutsdispositioner 72
Not 14 Skatter 72
Not 15 Immateriella tillgångar 73
Not 16 Byggnader och mark 73
Not 17 Aktier och andelar i koncernföretag 75
Not 18 Aktier och andelar i intresseföretag 77
Not 19 Moderbolagets andelar i intresseföretag 78
Not 20 Aktier och andra andelar 78
Not 21 Obligationer och andra räntebärande värdepapper 79
Not 22 Lån med säkerhet i fast egendom 79
Not 23 Övriga lån 79
Not 24 Derivat 80
Not 25 Derivat kvittning 82
Not 26 Övriga finansiella placeringstillgångar 83
Not 27 Fordringar avseende direkt försäkring 83
Not 28 Övriga fordringar 83
Not 29 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden 83
Not 30 Materiella tillgångar 91
Not 31 Förutbetalda anskaffningskostnader 92
Not 32 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter 92
Not 33 Eget kapital 92
Not 34 Livförsäkringsavsättning 92
Not 35 Avsättning för oreglerade skador 94
Not 36 Avsättning för återbäring och rabatter 94
Not 37 Villkorad återbäring 94
Not 38 Fondförsäkringsåtaganden 95
Not 39 Pensioner och liknande förpliktelser 96
Not 40 Avsättning för skatter 99
Not 41 Skulder avseende direkt försäkring 100
Not 42 Övriga skulder 100
Not 43 Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter 100
Not 44 Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder 101
Not 45 Ställda panter 103
Not 46 Ansvarsförbindelser 103
Not 47 Åtagande 103
Not 48 Upplysningar om närstående 104
Not 49 Medeltal anställda samt löner och ersättningar 109
Not 50 Avstämning av totalavkastningstabell 113
Not 51 Viktiga uppskattningar och bedömningar 114

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Folksam ömsesidig livförsäkring, organisationsnummer 502006-1585 (nedan Folksam Liv), avger härmed årsredovisning för 2014, företagets 101:a verksamhetsår.

Koncernstruktur

Folksam med dotterföretag omfattar de två moderföretagen Folksam ömsesidig livförsäkring (Folksam Liv) och Folksam ömsesidig sakförsäkring (Folksam Sak) med dotterföretag. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels helägda dotterföretag, som Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), dels delägda företag, bland annat bolagen inom KPA Pension och Folksam LO Pension. Folksam Sak är moderföretag i en koncern som även omfattar bland annat de helägda försäkringsföretagen Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ), Tre Kronor Försäkring AB och Förenade Liv Gruppförsäkring AB (publ), SalusAnsvar AB med dotterföretag samt det till 51 procent ägda finska försäkringsbolaget Folksam Skadeförsäkring Ab. Samverkan inom Folksam med dotterföretag sker inom distribution, administration och kapitalförvaltning för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna.
En redovisning av samtliga dotterföretag och intresseföretag lämnas i noterna 17–18. I Not 48, ”Upplysningar om närstående”, redovisar vi även företagen och deras relationer.

Folksam

Folksam är kundernas företag som erbjuder försäkringar och pensionssparande. Visionen är att våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Varumärket Folksam har stärkts och under 2014 visade kundundersökningar det högsta gillandet någonsin. Samtidigt fortsätter relationerna med organisationer och samarbetspartner att utvecklas. Under året har Affärsområde Partner, facklig affär, tecknat avtal om inkomstförsäkring med Akademikerförbundet SSR om inkomstförsäkring och med Byggnadsarbetareförbundet om sjuk- och efterlevandeförsäkring. Antalet nya försäkrade individer i dessa båda avtal beräknas till cirka 80 000. Inom idrottsområdet tecknades ett större nytt försäkringsavtal med Korpen - Svenska Motionsidrottsförbundet och inom motoraffär inleddes ett samarbete med Mazda Motor Sverige kring märkesförsäkring och senare även vagnskadegarantin till totalt cirka 60 000 Mazdaägare.

Premievolymen inom traditionell livförsäkring har genom uthålligt starka nyckeltal och bred distribution vuxit kraftigt. Under året höjde Folksam Liv återbäringsräntan från 6,0 procent till 7,0 procent. KPA Pension och Folksam Liv hör till de ledande företagen inom branschen. Tillväxten har fortsatt även inom fondförsäkring. Avtalspension för SAF-LO och KAP-KL svarar för en betydande del av premievolymen och Folksam är idag även valbar inom ITP. Inom varumärket Folksam sker en fortsatt utveckling av erbjudanden även för den individuella tjänstepensionsmarknaden.

Fokus på helkunder och distribution genom egen försäljning och samarbeten bidrar till växande bestånd och stabil tillväxt inom skadeförsäkring. Folksam Sak lämnar även för räkenskapsåret 2014 återbäring, vilket ytterligare bidrar till kundlojaliteten och kundnöjdheten.

Även Folksam Liv har lämnat återbäring till kunder inom gruppförsäkring under 2014. Inom Folksam Sak sker en utveckling av erbjudanden till individkunder inom personriskförsäkring och den starka positionen inom gruppförsäkring är väl etablerad inom Förenade Liv, KPA Liv samt Folksam Liv.

Folksam med dotterföretag har arbetat med en rad strategiska projekt under det gångna året, inte minst anpassning till Solvens 2. En framgångsrik kapitalförvaltning har bidragit till en god avkastning som stärkt den ekonomiska styrkan i Folksam med dotterbolag. Folksam står därmed starkt inför en period av fortsatt effektivisering, modernisering och konsolidering.

Folksam, Mkr	**2014**	**2013**	**2012**	**2011**	**2010**
Premier [1)]	47 501	40 631	35 226	33 263	30 496
Förvaltat kapital [2)]	350 170	304 299	275 380	252 653	235 070
varav svenska aktier	52 930	47 071	37 598	33 501	39 535
varav fastigheter	20 024	19 749	18 627	15 900	14 353
Fondförsäkringstillgångar [3)]	99 525	79 221	62 224	48 416	49 593
Antal anställda [4)]	3 563	3 338	3 147	2 841	2 818

[1)]Premier omfattar premieintäkt i sakförsäkring, premieinkomst i livförsäkring samt inbetalningar och avgiftsintäkter från sparare i fondförsäkring. Under 2014 räknas även SACO SalusAnsvar Försäkrings AB in, historiken är justerad för jämförbarhet. avgiftsintäkter från sparare i fondförsäkring.

[2)]Förvaltat kapital motsvarar tillgångar enligt totalavkastningstabell med avdrag för bolagsstrategiska innehav, vilket i huvudsak avser värdet av dotterbolag, samt med tillägg för förvaltat kapital i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Per Q1 2012 Folksam Skadeförsäkring Ab tillkommit, och per Q1 2013 inkluderas Salus Ansvar.

[3)]Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär risken.

[4)]Medelantalet anställda har beräknats med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterade till en årsarbetstid, exklusive ombud.

Verksamhet Folksam Liv

Folksam Liv är ett ömsesidigt företag. Att Folksam Liv är kundägt innebär att överskott som uppstår i verksamheten går tillbaka till försäkringstagarna.
Folksam Liv bedriver liv- och skadeförsäkringsverksamhet med inriktning på den svenska marknaden. Företaget erbjuder tjänstepension och pensionssparande till privatpersoner direkt eller via samarbeten samt gruppförsäkring och annan personriskförsäkring. Den operativa verksamheten bedrivs inom tre affärssegment, Partner, Kollektivavtalad affär och Privat, vilka stöds av koncerngemensamma funktioner.

Resultat och marknad

Premieinkomster och marknadsandelar

Premieinkomst för egen räkning i moderföretaget ökade med 62 procent till 12 759 (7 899) miljoner kronor. Ökningen återfinns inom sparandeförsäkring där främst kapitalförsäkring men även individuell och kollektivavtalad tjänstepension bidragit. Skadeförsäkringsintäkten uppgick till 678 (670) mkr.

Folksam Liv med dotterföretag är störst på den svenska livförsäkringsmarknaden. Den totala marknadsandelen ökade till 17,4 (14,4) procent mätt som totala premier för konkurrensutsatt försäkring enligt Svensk Försäkrings branschstatistik. För nyteckning ökade marknadsandelen till 21,1 (19,1) procent.

Anpassade gruppliv- och sjuk- och olycksfallsförsäkringar erbjuds fackförbund, företag och organisationer, t ex inom olika idrottsförbund. Premievolymen var stabil under året. Marknadsandelen inom grupplivförsäkring för Folksam Liv moderbolaget uppgick till 24 (28) procent.

Resultat

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt för 2014 uppgick i den konsoliderade koncernen till 5 964 (14 670) samt i moderföretaget Folksam Liv till 6 036 (14 858) miljoner kronor. Det positiva resultatet förklaras främst av god kapitalavkastning.
Livförsäkringsavsättningarna i moderföretaget ökade med -15 788 (4 777) miljoner kronor under 2014. Den tioåriga statsobligationen sjönk med 1,6 procentenheter vilket förklarade ca 12 miljarder kronor av ökningen.
Försäkringsersättningar i moderföretaget uppgick till 6 617 (6 035) miljoner kronor. Ökningen jämfört med föregående år bestod främst av ökade utbetalningar för skadeförsäkring samt av ökade avsättningar för oreglerade skador för kollektivavtalad sjukförsäkring.
Totalavkastningen i moderföretaget uppgick till 12,0 (7,6) procent. Folksam har under flera år och under olika marknadsförhållanden visat att företaget kan hantera risker och möjligheter i kapitalförvaltningen. Detta skapar långsiktigt god avkastning och därmed trygga pensioner. Avkastningen har till största delen genererats av en stark utveckling på aktiemarknaden samt sjunkande långa obligationsräntor. Sett över den senaste 5-årsperioden har totalavkastningen i genomsnitt varit 8,3 (8,0) procent.

Driftkostnaderna i moderföretaget ökade och uppgick till -918 (-747) miljoner kronor. De högre driftkostnaderna beror främst på högre anskaffningskostnader till följd av ökad försäljning men också på satstningar i strategiskt viktiga projekt.
Förvaltningskostnadsprocenten för sparandeverksamheten i moderföretaget uppgick till 0,5 (0,5) procent.

Finansiell ställning

Solvensgraden i Folksam Liv sjönk med 6 procentenheter som en följd av de låga marknadsräntorna och uppgick vid årsskiftet till 155 (161) procent. Solvensgraden beskriver hur väl ett livförsäkringsföretag lever upp till de garanterade åtagandena gentemot kunderna. Förenklat uttryckt kan man säga att för varje hundralapp som garanteras kunden finns det tillgångar som är värda 155 kronor. Folksam Livs starka solvens är också en förutsättning för att kunna ge en bra framtida avkastning på förvaltat kapital.

Den kollektiva konsolideringen uppgick vid årets slut för premiebestämda försäkringar till 125 (118) procent och för förmånsbestämda försäkringar till 175 (161) procent. Den kollektiva konsolideringen beskriver förhållandet mellan företagets tillgångar och hur mycket som fördelats till kunderna. Fördelningen omfattar både garanterade och ej garanterade åtaganden.

Återbäringsräntan höjdes från 6 procent till 6,5 procent den 1 maj och därefter till 7 procent den 1 september 2014 för traditionell försäkring i gren Folksam och i gren Kooperativa tjänstepensioner. Återbäringsräntan omvärderas löpande med hänsyn till finansmarknadens påverkan på den kollektiva konsolideringen.

Förmånsbestämda pensioner, såväl intjänade fribrev som pensioner under utbetalning, värdesäkrades för 2014 med 0,08 procent, lika med förändringen av KPI från september 2012 till september 2013. Under 2014 har KPI sjunkit med 0,38 procent men pensionsutbetalningarna hålls oförändrade 2015.

Inom gruppliv- och gruppskadeförsäkring har 228 (893) miljoner kronor avsatts för tilldelad återbäring. Samtidigt har 300 miljoner kronor betalats ut som återbäring. Avsättning för återbäring och rabatter uppgick till sammanlagt 4 186 (4 258) miljoner kronor, varav 625 miljoner kronor avser kollektivavtalad sjuk- och premiebefrielseförsäkring.

Dotterföretag

Kommentarer lämnas avseende de företag i Folksam Livkoncernen som bedriver försäkringsverksamhet.

Konsoliderade dotterföretag

Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (nedan Folksam Fondförsäkring) är ett helägt dotterföretag som erbjuder fondförsäkringsprodukter. Fondförsäkringsprodukterna distribueras i huvudsak genom s.k. personlig försäljning via Folksams egna försäkringsrådgivare samt via försäkringsförmedlare. Företagets premieinkomst före avgiven återförsäkring har ökat något jämfört med föregående år och uppgick till 19 (18) miljoner kronor. Fondförmögenheten för kundernas räkning uppgick vid årets slut till 33 781 (26 975) miljoner kronor och inbetalningar från sparare ökade till 5 748 (4 129) miljoner kronor. Årets resultat efter skatt uppgick till 50 (29) miljoner kronor. Folksam Fondförsäkring erhöll under året 200 miljoner kronor i kapitaltillskott från Folksam Liv.
Folksam Fondförsäkrings dotterbolag Svenska Lärarfonder likviderades den 1 oktober 2014 och upplöstes därmed hos Bolagsverket.

Intresseföretag

I samband med övergången till IFRS 10 har en ny bedömning gjorts av innehaven i KPA AB, KPA Pensionsservice AB, KPA Pensionstjänst AB samt Folksam LO Fondförsäkring AB, där bestämmande inflytande enligt IFRS 10 inte bedöms att föreligga. Tidigare har dessa bolag bedömts vara dotterföretag och konsoliderats enligt förvärvsmetoden, nu har de istället bedömts vara intresseföretag och konsolideras genom kapitalandelsmetoden. KPA Livförsäkring AB (publ) och KPA Pensionsförsäkring AB (publ) konsolideras inte, liksom tidigare.

KPA-gruppen, med varumärket KPA Pension, erbjuder traditionell pensionsförsäkring, fondförsäkring, livförsäkring, pensionsadministration, valcentral och kapitalförvaltning med etisk inriktning. KPA Pension är marknadsledande inom pensionsområdet i kommunsektorn och kunderna är både arbetsgivare och anställda.

KPA Pensions totala premieinkomster (inkl inbetalningar fondförsäkring) uppgick till 10 817 (10 640) miljoner kronor vilket var en ny högsta notering för KPA Pensions försäkringsverksamhet. Av beloppet utgjorde 10 172 (9 889) miljoner kronor premier för traditionell pensionsförsäkring. Totala premierna för individuella valet inom KAP-KL, där KPA Pensionsförsäkring AB (publ) är trygghetsalternativet för dem som inte aktivt väljer pensionsförvaltare, uppgick till 8 165 (7 210) miljoner kronor.

Solvensgraden för KPA Pensionsförsäkring AB (publ) var fortsatt stark och uppgick till 166 (172) procent.

Totalavkastningen uppgick till 9,6 (7,2) procent för KPA Livförsäkring AB (publ). Då bolagets resultat, före tilldelning av återbäring, de senaste åren varit positiva och solvensen är stark har premiesatsen sänkts successivt under flera år. För 2014 har premien sänkts från 0,20 procent till 0,14 procent av årslönesumman, varav 0,04 procent av årslönesumman finansieras genom uttag ur fond för tilldelad återbäring.

Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) ägs till 51 procent av Folksam Liv och till 49 procent av LO:s Försäkringshandelsbolag. Företaget redovisas från 2014 som intressebolag och konsolideras inte. Premieinbetalningar totalt inklusive inflytt av kapital uppgick under 2014 till 4 073 (4 487) miljoner kronor, minskningen berodde på att ett flytt- och säljstopp fram till maj inom Avtalspension SAF-LO. Resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 304 (183) miljoner kronor.

Övriga verksamhetsfrågor

Folksam är ett populärt alternativ för försäkringssparande i traditionell livförsäkring, som utmärks av en utjämnad återbäring, garanti på insatt kapital, låga avgifter och en trygg, jämn och stabil utveckling över tiden. Under året infördes, vid två tillfällen, begränsningar för stora

insättningar i den traditionella livförsäkringen för att förhindra att den används för kortsiktiga kapitalplaceringar. Begränsningen som infördes var dels ett tak på 25 miljoner kronor per försäkrad, dels ett tak för insättningar på 500 000 kronor per år och försäkrad samt ett tak på 10 miljoner kronor per försäkringsavtal.

Mot bakgrund av regeringens förslag om att sänka avdragsrätten för privat pensionssparande från och med 2015 – och helt slopa den 2016 – stoppades nyförsäljningen av privat pensionsförsäkring med löpande inbetalning. Istället lanserades en ny flexibel kapitalförsäkring där det går att välja när och hur pensionsutbetalningarna ska ske. Den har många likheter med privat pensionsförsäkring och erbjuds som ny sparform till de kunder som idag har avdragsgillt sparande.

Projektet Framtidens Arbetsplats fortsatte under 2014. Arbete pågår med att modernisera kontoret vid Skanstull och skapa arbetsplatser som speglar vår varumärkesförflyttning. Fokus ligger på ett flexibelt arbetsätt och bra tekniklösningar och går i linje med att skapa en mer lärande organisation. Projektet kommer att pågå ytterligare ett par år.

Folksam toppade listan över mest hållbara varumärken i försäkringsbranschen i Sustainable Brand Index undersökning.

Nya Idrottens Hus etableras i Folksams lokaler vid Skansbrogatan. Det är Riksidrottsförbundet som kommer att hyra en del av ett av Folksams hus, helt i linje med det tidigare beslutet att utveckla kvarteret Tullgården bland annat genom nya hyresgäster.
Tillträdet är den 1 november 2015 och hyrestiden är tio år med möjlig förlängning på tre år. Den totala uthyrningsarean är 5 717 kvadratmeter och Folksam kommer att anpassa lokalerna efter Riksidrottsförbundets behov och önskemål.

Kapitalförvaltning

Marknadsutveckling

Under 2014 har de internationella finansmarknaderna präglats av fortsatt svag konjunktur utveckling, med mycket låg inflationsutveckling som följd. Nyhetsflödet har också präglats av Ukrainakriser och sanktioner mot Ryssland, och så småningom Rysslandskris. Konjunkturen i USA har dock sakta vänt uppåt, men låg inflation även där har hållit tillbaka kraftigare räntehöjningar. Den amerikanska dollarns utveckling har under året varit mycket stark mot nästan alla valutor. Under andra halvåret störtdök oljepriset från en nivå runt 110 amerikanska dollar per fat till ett pris på under 50 dollar per fat, vilket på kort sikt ytterligare dragit ner inflationen i många länder, men som på längre sikt, tillsammans med konjunkturförbättringen i USA, bör bli stimulerande för tillväxten i hela världen. Oljeprisfallet är samtidigt en svår prövning för vissa länder.

I Sverige har effekterna av världsutvecklingen synts främst i form av låg tillväxt och låg inflation med stadigt sjunkande räntor som följd. Den svenska 5-åriga statsobligationsräntan, som vid årets ingång låg på ca 1,8 procent, har under året stadigt sjunkit till extremt låga 0,13 procent. För kortare löptider var räntan vid utgången av året noll eller tom negativ. Riksbankens viktigaste styrränta sänktes i oktober till noll procent och väntas inte höjas förrän år 2016. Ränteskillnaden mellan svenska statsobligationer och svenska säkerställda bostadsobligationer har också minskat från cirka 0,7 till 0,5 procent, vilket gett en extra skjuts åt årets avkastningar för svenska säkerställda bostadsobligationer. Utgångsläget inför år 2015 är att vi därmed kan förvänta oss mycket låg avkastning på räntebärande placeringar.

Den svenska börsen har under året varit stark, med en uppgång på ca 16 procent för OMX All Shares-index. Anledningen till den starka börsutvecklingen kan troligtvis främst förklaras med fortsatt goda vinster i de svenska bolagen tillsammans med det faktum att pengar kan ha sökt sig till börsen med anledning av de extremt låga avkastningarna för räntebärande placeringar. För svensk del har den cirka 10-procentiga försvagningen av den svenska kronan, främst mot amerikanska dollar, också varit positiv för de svenska exportföretagen. Den internationella börsuppgången har, enligt Morgan Stanley Composite Index- World, varit cirka 10 procent i lokal valuta. Mätt i svenska kronor har den internationella börsuppgången varit nästan 30 procent. Detta har sammantaget gett mycket god avkastning för aktier under 2014.

Utvecklingen för svenska fastigheter har under året varit god, med avkastningar på uppemot 10 procent. Kommersiella fastigheter har generellt sett avkastat bättre än bostadsfastigheter.

Avkastning

Totalavkastningen för år 2014 på bolagets tillgångar blev 12,0 (7,6) procent, motsvarande 16 731 (9 797) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är bolagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och bolagets risktolerans. Årets goda avkastning förklaras främst av en stark aktiekursutveckling samt kraftigt fallande räntor. Även kronförsvagningen har bidragit positivt genom att värdet på de utländska aktieinnehaven, i svenska kronor, ökat i värde. Aktier har därmed givit en avkastning på 20,7 procent och räntebärande tillgångar har givit en avkastning på 7,5 procent. Aktieexponeringen har successivt ökat något mot slutet av året och var vid utgången av året ca 37 procent. Durationen i den räntebärande portföljen har under året varit ca 5 år. Valutaexponeringen har under året ökats från ca 14 till ca 18 procent.

Totalavkastningstabell, Moderföretaget

Mkr	Ingående marknads-värde 2014-01-01	Utgående marknads-värde 2014-12-31	Total-avkastning 2014	Total-avkastning 2014%	Total-avkastning 2013%	Total-avkastning 2012%	Total-avkastning 2011%	Total-avkastning 2010%
Räntebärande placeringar	82 374	88 892	6 021	7,5	-0,3	3,4	9,2	2,2
Aktier	39 812	54 347	9 347	20,7	36,0	18,78	-11,4	17,9
Alternativa placeringar	2 813	2 695	358	15,3	11,0	3,95	5	-3,7
Fastigheter	10 095	10 423	899	9,3	5,7	4,58	9,5	5,7
Bolagsstrategiska innehav	2 757	2 743	-232	-8,4	-8,7	0,47	0,7	0,7
Säkringsinstrument	65	5	338	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Summa	**137 916**	**159 105**	**16 731**	**12,0**	**7,6**	**7,0**	**6,5**	**8,7**

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 50 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Placeringstillgångarnas fördelning, Marknadsvärde

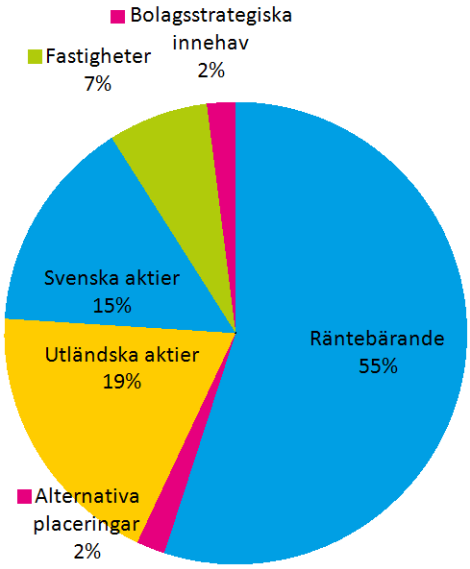

Investeringar i alternativa placeringar

Investeringar i alternativa placeringar görs för att komplettera något av de traditionella tillgångsslagen, d.v.s. antingen aktier eller räntebärande placeringar, på bästa sätt. Nedan redovisas värdet på de största investeringarna i alternativa placeringar.

Innehav, Mkr	2014	2013
EQT	620	544
FIH	579	515
Proventus	260	308
Fabege	242	243
Övrigt	994	1 203

Strategiskt innehav i Swedbank

Folksam äger drygt nio procent av aktierna i Swedbank.

Bolag	Antal	Andel av röster och kapital i Swedbank
Folksam Sak	21 384 616	1,9%
Folksam Liv	64 153 847	5,7%
	85 538 463	**7,6%**
KPA Pensionsförsäkring	16 008 724	1,4%
KPA Livförsäkring	164 439	0,0%
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse	1 108 824	0,1%
Förenade Liv	2 456 739	0,2%
Folksam totalt	**105 277 189**	**9,3%**

Kundnöjdhet

Hur företag hanterar kontakten med kunderna har stor betydelse för kundnöjdheten. Mätningar visar att kunder som varit i kontakt med oss på Folksam är mer nöjda än de som inte varit det. Av de kunder som varit i kontakt med Folksam, antingen genom kundservice eller i ett skadeärende, är nio av tio nöjda.

Kontinuerliga undersökningar utförs för att mäta gillandet på marknaden och vad kunderna tycker om Folksam. Folksam Kund Index, FKI, är det mått som används för att mäta nöjdheten i hela vår kundbas. Nöjdheten bland kunderna har haft en fortsatt god utveckling och vi såväl överträffade målet för 2014 som uppmätte den högsta siffran på kundnöjdhet någonsin.

Folksams mervärden

Vision som förpliktigar

Folksams främsta ansvar är att skapa trygghet till våra kunder genom lösningar för sak-, och personförsäkringar samt pensionssparande. Att företaget är kundägt ger också upphov till en långsiktighet i vår verksamhet. All verksamhet inom Folksam ska vara målstyrt och styra mot visionen att ”våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld”. Utöver att Folksams kärnverksamhet ger kunderna trygghet i olika faser av sina liv, har Folksam höga ambitioner att leva som man lär med krav på exempelvis miljö, etiska placeringar och skadeförebyggande insatser. Folksam har sedan företaget grundades för över hundra år sedan påverkat samhällsutvecklingen till det bättre. Folksam har under många år arbetat med tre huvudsakliga områden – som stämmer väl överens med de krav och förväntningar våra kunder har – som del av Folksams kärnverksamhet och för ökad kundnytta:

1) Trafiksäkerhetsforskning,
2) ansvarsfullt ägande och
3) miljö.

Världsberömd trafikforskning

Trafikskador innebär stora förluster för folkhälsan och samhällsekonomin, men framför allt för individen. Folksam har drygt 30 års erfarenhet av forskning inom trafiksäkerhetsområdet, med tonvikt på studier av verkligt inträffade trafikolyckor. Den kunskap Folksams trafikforskning ger används för att rädda liv i trafiken. Färre trafikskador innebär även lägre kostnader för skador och därmed lägre trafikförsäkringspremier, vilket kommer Folksams kunder till godo. Trafikforskningsarbetet fokuserar främst på indikatorerna som berör säkrare personbilar, cykling, mc och hastighetsefterlevnad och kostar cirka 7-8 kronor per bilförsäkring och år.

Aktivt miljöarbete

Miljö och klimatfrågorna är centrala för Folksam eftersom få kommer att ha råd att försäkra sig i framtiden om vi inte hjälps åt att bromsa klimatförändringarna. Ett stort företag har stora möjligheter att påverka och Folksams höga miljökrav har bidragit till en högre miljöstandard hos flera stora underleverantörer.

Både bil- och byggskadeverksamheterna är miljöcertifierade enligt ISO 14001. År 2011 fick Folksam Sak som första försäkringsbolag Naturskyddsföreningens tuffa miljömärkning Bra Miljöval, som omfattar hela verksamheten. Folksam har genomfört stora utbildningsinsatser inom miljö för alla entreprenörer inom bygg och motorverksamheten. Totalt omfattar det nära 2 000 företag över hela Sverige med tiotusentals anställda som fått ökad kunskap om miljöpåverkan. Vi har även börjat arbeta enligt substitutionsprincipen för inköpsorganisationen, vilket har inneburit att alla nya upphandlingar har styrts mot mer miljöanpassade alternativ.

Ansvarsfullt ägande

Folksam är övertygat om att företag som tar ansvar för miljö och mänskliga rättigheter blir mer lönsamma på sikt. Våra kunder bryr sig om att börsbolagen agerar ansvarsfullt. Genom Folksams investeringskriterier – miljö, mänskliga rättigheter och antikorruption – påverkas de företag Folksam investerar i. Vissa företag har vi dock aktivt valt att inte placera i oavsett hur liten deras miljöpåverkan är eller hur bra arbetsmiljö de har. De uteslutande kriterierna är tobak och illegala vapen såsom klustervapen, antipersonella minor och kärnvapen. För Folksam Sak och KPA Pension gäller ännu striktare uteslutningskriterier.

Personalinformation

Folksam har cirka 3 900 medarbetare som arbetar på flera orter och i flera olika bolag. De arbetar med allt från skadereglering och rådgivning till it, juridik och riskbedömning med mera.

I årets medarbetarundersökning slutade totalindex på samma höga nivå som förra året, 75 procent positiva svar i genomsnitt. Resultatet anger andelen medarbetare som är nöjda/har svarat instämmande på frågan (markerat betyget 4 eller 5 på en femgradig skala).

Attrahera, bemanna och introducera

För att säkerställa affärsplanerna och utvecklingssatsningarna närmaste åren har Folksam i år vidareutvecklat kompetens- och bemanningsplaneringen. En central del i arbetet har varit att en ny komponent, med fokus på detta område, har tillförts i affärsplaneringen. Årets arbete har resulterat i dels en arbetsprocess för informationsdelning, dialog och planering, dels en handlingsplan för 2015. Folksam har under året också påbörjat en uppdatering av kompetensförsörjningsstrategierna för både helheten och olika verksamhetsdelar.

Under 2014 rekryterades ca 500 medarbetare externt. Nästan lika många bytte jobb internt. Stora delar av rekryteringarna har varit inom rådgivning, kundservice och telemarketing, men även inom skadereglering och it. Under året har 350 nya medarbetare deltagit i någon av årets 10 introduktionsdagar. Utbildningen är obligatorisk, men det finns ett överlapp mellan åren som förklarar differensen mot antalet nyanställda.

För att öka kunskapen om försäkring i samhället och säkra Folksams framtida kompetensförsörjning bedriver Folksam strategiska utbildningssamarbeten med universitet och yrkeshögskolor. Genom dessa erbjuds studenter studiebesök och praktik och Folksam är med och formar utbildningarnas innehåll. Yrkesroller och karriärvägar synliggörs på Folksams hemsida och intranät samt på Facebook och Linkedin. Folksam har under året placerat sig på plats nummer 13 i företaget Universums mätning "Sveriges bästa arbetsgivare".

Ledarskap och lärande

Folksam ska ha kommunikativa chefer som skapar kundnytta genom att ge förutsättningar för lärande och rätt prestationer. Under 2014 har vi genomfört en omfattande satsning på ledningsgruppsutveckling för våra seniora chefer som löper över tre år och berör ca 90 chefer. Detta parallellt med fortsatta satsningar på mellanchefer och nya chefer.

För att möta de krav som ställs på att nya medarbetare snabbt ska komma in i sitt arbete har flera satsningar på medarbetare genomförts. Nu finns ett kompetensutvecklingserbjudande för det gemensamma delarna i skadeverksamheten. Konceptet för företagsrådgivarna har vidareutvecklats. Flera aktiviteter för att öka kompetensen inom projekt och förvaltning har genomförts. Ett kompetensutvecklingserbjudande för handläggare inom Liv- och pensionsservice är under utveckling och implementeras löpande. Nya e-läranden för Åtgärder mot

penningtvätt och finansiering av terrorism, Försäkringsavtalslagen samt Regler vid försäljning är framtagna. Allt i syfte att Folksam ska ha kompetens, organisation och förändringsförmåga som gör oss till ett modernt finansiellt företag.

Arbetsmiljö och hälsa

Arbetsmiljöverket har under 2014 genomfört åtta arbetsmiljöinspektioner på olika kontor i Folksam. EU-länderna genomför årligen en gemensam kampanj under den europeiska arbetsmiljöveckan i oktober. Temat för kampanjen under 2014-2015 var hur man undersöker arbetsrelaterad stress. Inspektionerna visade tydligt att Folksam har mycket bra rutiner för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Arbetsmiljöverket hade anmärkningar på ett av åtta kontor där kunskapsnivån behöver bli bättre. En upphandling av ny företagshälsovård har genomförts med syfte att hitta den leverantör av företagshälsovårdstjänster som passar Folksams behov bäst och valet föll på Previa. Samarbetet med den nya leverantören inleds den 1 januari 2015. Det kan konstateras att Folksams hälso- och arbetsmiljösituation är fortsatt något försämrad jämfört med föregående år. Förändringen kan man avläsa från Folksams sjukfrånvaro som visar på en försämring då sjuktalen har ökat från 4,2 procent till 4,5 procent.

Anställnings- och arbetsvillkor

Folksam är genom medlemskapet i Arbetsgivarföreningen KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Folksams kollektivavtal gäller för moderföretagen Folksam Liv och Folksam Sak med dotterföretag i Sverige.

För tjänstemän gäller tre avtal som träffats med FTF, Handelsanställdas förbund samt ett avtal med Jusek, Civilekonomernas Riksförbund och Sveriges Ingenjörer. Det sistnämnda avtalet omfattar samtliga anställda som är medlemmar i ett fackförbund som i sin tur är medlem i Saco. Veckoarbetstiden är 38,75 timmar för tjänstemännen. För Folksams tjänstemän gäller kollektivavtal om tjänstepensioner, KTP-planen. Löner och allmänna anställningsvillkor för Folksam- och TM-ombud är kollektivavtalsreglerade med Handelsanställdas förbund. För tjänstemän med säljande befattningar gäller ett särskilt löneavtal som träffats med de tre tjänstemannaorganisationerna. Löner och allmänna anställningsvillkor för medarbetare i restaurangen i Skanstull är kollektivavtalsreglerade med Hotell- och Restauranganställdas förbund och medarbetare som är fastighetsskötare omfattas av kollektivavtal med Fastighetsanställdas förbund. Veckoarbetstiden för arbetare är 40 timmar. Tjänstepensionen för medarbetare som omfattas av arbetaravtal omfattas av KAP som är en premiebestämd pensionsplan. Tjänstepensionen för ombuden (KAP) är kollektivavtalsreglerad mellan KFO och LO.

Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas under not 48.

Löner

Vid jämförelse av medianlönen mellan kvinnliga och manliga medarbetare med likartade jobb är löneskillnaderna 2014 cirka 2-3 procent med undantag för chefer där skillnaden är ca 6 procent vilket är något högre än föregående år. För att få helt jämställda löner kartlägger och analyserar Folksam eventuella osakliga löneskillnader vid lönerevisionerna varje år, istället för att endast göra en kartläggning vart tredje år som lagstiftningen kräver.

Vid föräldraledighet ger Folksam föräldraersättning som gör att medarbetaren, tillsammans med föräldrapenningen, får ut 90 procent av sin lön under 210 dagar av sin föräldraledighet.

Belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som syftar till att synliggöra och skapa fokus på Folksams affärsstrategier och övergripande mål för att därmed skapa engagemang och motivation hos medarbetarna att arbeta mot dessa mål. För 2014 har det övergripande målet i belöningsprogrammet varit Nöjda kunder vilket har brutits ner i två mål – Folksams kund index (FKI) samt antalet helkunder, dvs antalet hushåll som har försäkringar i Folksam avseende boende, bil och sparande. Till 2014 års belöningsprogram genomfördes en ändring i utbetalningsform där Folksam gick från en kontant utbetalning till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring. I bokslutet reserveras bedömt belopp och definitivt beslut kommer att fattas av styrelsen.

Bolagsstyrning

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att ett bolag sköts på ett för ägarna så effektivt sätt som möjligt. En övergripande målsättning med Folksams bolagsstyrning – förutom att den ska överensstämma med bolagets vision och etiska principer – är att säkerställa en bra avkastning för Folksams kunder.

Bolagsstyrningen i Folksam utgår från lagstiftning, främst försäkringsrörelselagen, men också Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. Folksam tillämpar också Svensk kod för bolagsstyrning. Utöver de externa styrande regelverken finns drygt 80 interna regelverk som klassificeras som övergripande och som fastställts av stämma, styrelse eller vd.

Eftersom Folksam Liv är kundägt finns det inte några aktieägare. På stämman företräds kunderna istället av 80 fullmäktigeledamöter. Ledamöterna utses dels av organisationer som företräder försäkringstagarna och dels genom direktval av försäkringstagarna. Mandatfördelningen baseras på antal försäkringstagare, premievolym och strategisk betydelse för respektive kundgrupp och finns reglerad´i bolagsordningen. En separat bolagsstyrningsrapport inklusive styrelsens rapport om intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen upprättas och finns presenterad på folksam.se.

Styrelsens arbete

Styrelsen har tolv stämmovalda ledamöter inklusive styrelseordförande. Härutöver utses arbetstagarrepresentanter. Information om ledamöterna framgår av bolagsstyrningsrapporten.

Under året hölls sju styrelsemöten. Ledamöterna hade därutöver kontakter via e-post samt telefon. Styrelsens utskott, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet, hade nio respektive sju sammanträden under året. Utskottsledamöterna hade därutöver kontakter via e-post och telefon.

Av Folksam Livs styrande regelverk är ett 30-tal fastställda av styrelsen. Under året har styrelsen gått igenom dessa och vid behov reviderat respektive regelverk. Vissa av regelverken fastställs årligen, oavsett om de förändras eller inte.

Inför varje sammanträde har styrelsen fått en skriftlig rapport av verkställande direktören, vilken behandlat viktiga händelser i Folksam, men också i branschen i övrigt, samt en rapport om pågående Program för anpassning till Solvens 2. I enlighet med en strategisk dagordning har styrelsen under året också behandlat bland annat följande: Kontinuerligt följt upp förverkligandet av ett antal strategiska mål, finansiella rapporter, kvartalsrapporter, affärsplan, budget och prognosrapporter, rapport avseende Solvens 2 projektet, genomgång av dotterbolagens verksamheter och ekonomi, omvärlds- och konkurrentanalyser, intressekonflikter, aktuarierapporter, compliancerapporter, riskrapporter, internrevisionsrapporter, fastställt ett återförsäkringsprogram, fastställt ett belöningsprogram samt sammanträffat med den externa revisorn. På samtliga ordinarie styrelsemöten finns även tid avsatt för fördjupning. Det kan dels utgöras av de fasta temaområden som styrelsen fastställt och dels av ad hoc anmälda fördjupningsfrågor under året.

I syfte att få tillfälle att diskutera strategiska och framåtblickande frågor mer ingående genomför styrelsen under året ett tvådagarsseminarium. Teman som behandlades på 2014 års seminarium var omvärldsanalys,strategiöversyn samt riskhanteringssystem och ORSA. Under året har styrelsen utifrån dessa bland annat fastställt en reviderad strategimodell, en ny riskpolicy samt en policy för egen risk- och solvensbedömning.

Årligen hålls en gemensam styrelseutbildning för nyvalda styrelseledamöter i moderbolagen samt i försäkringsdotterbolag. Utbildningen hölls vid ett tillfälle under 2014. Styrelsen har även fått löpande utbildning inom Solvens 2. Styrelsen genomförde, i enlighet med Svensk kod för bolagsstyrning, en styrelseutvärdering under året.

Tvister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten har Folksam Liv ett antal tvister. De flesta avser mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka bolagets finansiella ställning. I de fall det rör större belopp görs en bedömning av det sannolika ekonomiska utfallet och behovet av en eventuell avsättning.

Riskhantering

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i försäkringsbolag. Riskerna och de beslut som tas för att hantera dem påverkar bolagets ekonomiska ställning och förmåga att nå bolagets mål.
Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut om risker skapas förutsättningar för att erbjuda kunderna försäkringslösningar som ger dem trygghet. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. Se vidare i not 2 för en mer detaljerad redogörelse av riskhanteringen och risker i företaget.

Organisation och ansvarsfördelning

Styrelsen har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Den första ansvarslinjen utgörs av verksamheten i bolaget och den har alltid ansvaret för verksamheten även om verksamheten är utlagd. Första ansvarslinjen ansvarar för att leda verksamheten så att de av styrelsen fastställda målen uppfylls. Den första ansvarslinjen äger och hanterar risker, det vill säga ansvarar för riskhanteringsaktiviteter, uppföljningar samt regelefterlevnad.
Den andra ansvarslinjen utgörs av styrnings- och kontrollfunktioner som ska säkerställa en ändamålsenlig och effektiv riskhantering. Styrnings- och kontrollfunktionerna stödjer och följer upp den första ansvarslinjen utifrån ramverk för intern styrning och kontroll, ansvarar för att ha en övergripande bild av risksituationen i bolaget och rapporterar denna till styrelse och vd.
Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevision. Internrevisionen granskar och utvärderar, på styrelsens uppdrag, den interna styrningen och kontrollen inklusive riskhantering.

Solvens 2

Solvens 2-programmet är Folksams största och viktigaste projekt. Solvens 2 direktivet är ett europeiskt regelverk för försäkringsbolag som syftar till att skapa en enhetlig europeisk försäkringsmarknad med ökat skydd för försäkringstagare. De nya reglerna som träder ikraft 2016 ställer krav på att försäkringsbolag ska ha tillräckligt med kapital i förhållande till sina risker för att kunna leva upp till sina åtaganden gentemot försäkringstagarna. Solvens 2-programmet är en viktig del av moderniseringen av Folksam och innebär en modernare reglering för hela branschen - en utveckling som är bra för både kunderna och för oss som försäkringsbolag. Folksam påbörjade anpassningen till Solvens 2 redan 2009. Programmet har i huvudsak fokuserat på att anpassa Folksams företagsstyrning till de nya legala kraven och uppfylla nya krav på rapportering till tillsynsmyndigheten.
Under 2014 har fokus i programmet legat på att bygga upp processer och IT-stöd för att klara kraven på kapitalkravsberäkning och tillsynsrapportering. Med Folksams komplexa struktur med många bolag, försäkringsprodukter och IT-system står projektet för stora utmaningar, där en av utmaningarna är ett utredningsförslag till nytt tjänstepensionsregelverk. Det är idag inte klarlagt om förslaget kommer att genomföras vilket innebär att det inte är fastställt exakt vilka företag inom Folksam som i slutänden ska följa Solvens 2-reglerna. När det gäller företagsstyrningen har implementeringen av nya interna regelverk i moderföretag och dotterföretag påbörjats, samt justering av den egna organisationen för att successivt uppfylla de nya krav som direktivet ställer. Under våren 2015 kommer Folksam Liv och Folksam Sak samt Folksam Skadeförsäkring Ab, Finland, delta i den förberedande rapporteringen till Finansinspektionen. Utvecklingen av processer och system som stöder tillsynsrapportering och kapitalkravsberäkning kommer att förfinas. Resterande interna regelverk och organisatoriska förändringar kommer att beslutas och implementeras för att stärka Folksams företagsstyrningssystem.

Femårsöversikt och nyckeltal

Koncernen, Mkr[2)]	2014	2013	2012	2011	2010
RESULTAT					
Premieintäkt för egen räkning	679	670	755	694	700
Premieinkomst för egen räkning	12 771	7 910	6 838	6 473	5 672
Kapitalavkastning, netto	16 267	9 305	12 977	3 625	14 609
Försäkringsersättningar, netto	-6 640	-6 051	-5 558	-4 530	-5 358
Förändring i livförsäkringsavsättningar	-19 644	-5 745	-2 815	-13 917	-4 528
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-1 342	-1 051	-1 107	-996	-924
Återbäring och rabatter, netto	-240	-902	-1 167	-932	-603
Försäkringsrörelsens resultat	**6 373**	**15 021**	**10 569**	**-8 963**	**9 268**
Återstående kapitalavkastning	-	-	155	106	308
Övrigt	-409	-351	-556	-514	-628
Årets resultat före skatt	**5 964**	**14 670**	**10 168**	**-9 371**	**8 948**
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar till verkligt värde	187 786	160 903	180 428	160 414	157 640
Försäkringstekniska avsättningar	138 014	113 829	147 150	135 272	118 348
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	55 378	51 382	38 270	30 019	41 478
Uppskjuten skatteskuld	959	760	630	666	576
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	675	207	207	207	207
Andra finansiella placeringstillgångar	-	-	-	-	-
Totalt konsolideringskapital	**57 012**	**52 349**	**39 107**	**30 892**	**42 261**
NYCKELTAL					
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent [1)]	2,1	1,9	2,2	2,4	1,9
Totalavkastning, procent	11,9	7,9	7,1	6,5	8,8
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent[1)]	319	253	198	171	24

[1)]Direktavkastningen samt konsolideringsgrad har omräknats i enlighet med FFFS 2011:28.
[2)]2014 och 2013 är omräknat pga. ändrade redovisningsprinciper i samband med att dotterbolag omklassificerats till intressebolag
Tidigare år ej omräknade med anledning av denna ändrade redovisningsprincip.

Ej konsoliderade intressebolag	Förvaltnings kostnads-procent	Direkt avkastning procent	Total avkastning procent	Kollektiv-konsolide-ringsnivå procent
KPA Livförsäkring AB (publ)	0,6%	2,0%	9,6%	198
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)	0,2%	2,1%	13,3%	102

Femårsöversikt och nyckeltal

Moderföretaget, Mkr	2014	2013	2012	2011	2010
RESULTAT					
Premieintäkt för egen räkning	678	670	755	694	700
Premieinkomst för egen räkning	12 759	7 899	6 792	6 436	5 639
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	16 256	9 268	8 430	6 977	8 941
Försäkringsersättningar, netto	-6 550	-6 035	-5 489	-4 487	-5 325
Förändring i livförsäkringsavsättningar	-15 886	4 700	2 169	-18184	382
Driftskostnader i försäkringsrörelsen	-918	-747	-706	-623	-549
Återbäring och rabatter, netto	-240	-902	-1 168	-932	-603
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	6 036	14 858	10 779	-10 125	8 885
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	6 036	14 858	10 779	-10 125	8 885
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringstillgångar till verkligt värde	155 386	135 550	124 467	116 217	112 675
Försäkringstekniska avsättningar	104 188	86 810	90 416	91 538	73 375
Konsolideringskapital					
Eget kapital	51 937	47 926	34 822	26 233	38 831
Obeskattade reserver	1 328	1 473	1 748	1 783	1 492
Uppskjuten skatteskuld	672	421	257	193	163
Övervärden i placeringstillgångar					
Placeringar i koncernföretag	3 011	2 713	2 283	2 379	2 085
Totalt konsolideringskapital	**56 948**	**52 533**	**39 110**	**30 587**	**42 571**
Kollektivt konsolideringskapital	34 747	26 274	22 513	19 713	18 600
Kapitalbas	56 354	51 993	38 590	30 081	42 562
Erforderlig solvensmarginal	4 693	3 958	4 106	4 062	3 387
Kapitalbas för försäkringsgruppen	57 939	52 683	38 558	30 002	42 062
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen	7 044	5 882	5 980	5 970	4 913
NYCKELTAL[1)]					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent	89	65	35	-101	83
Driftkostnadsprocent	11	8	9	10	10
Totalkostnadsprocent	**100**	**73**	**44**	**-91**	**93**
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent [2)]	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5
Förvaltningskostnadsprocent för sparprodukter[2)]	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4
Anskaffningskostnadsprocent	3,1	3,7	3,6	3,3	2,4
Administrationskostnadsprocent för sparprodukter	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Administrationskostnadsprocent för riskprodukter	6,9	5,8	5,6	6,6	6,4
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning, procent[3)]	2,3	2,7	2,9	3,2	2,6
Totalavkastning, procent	12,0	7,6	7,0	6,5	8,7
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad, procent	319	253	198	171	24
Kollektiv konsolideringsnivå, procent					
Retrospektivreservsmetoden	124,8	120,4	118	115,6	116
Pensionstilläggsmetoden	174,6	160,7	153,9	150,9	146,4

[1)] Omräknat med nyckeltal avseende livförsäkringsrörelsen med anledning av redovisad skadeförsäkringsrörelse. Redovisad totalavkastning är beräknad enligt Svensk Försäkrings rekommendation för rapportering av totalavkastning.

[2)] Förvaltningskostnadsprocent beräknas enligt FFFS 2008:26. Dels beräknas förvaltningskostnadsprocent totalt för livförsäkringsrörelsen, dels beräknas förvaltningskostnadsprocent för sparprodukter exklusive riskprodukter.

[3)] Direktavkastning samt konsolideringsgrad har omräknats i enlighet med FFFS 2008:26.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

I ett led att integrera verksamheten i SalusAnsvar har bestånd från SalusAnsvar Personförsäkring AB avyttrats till Folksam Liv och Folksam Sak i januari och i september 2014. Dotterföretaget Förenade Liv Gruppförsäkring AB förvärvade SalusAnsvar Personförsäkring AB per den 31 december 2014. Företaget planeras att fusioneras med Förenade Liv Gruppförsäkring AB under 2015.

I augusti 2014 utsågs Pia Marions till ny CFO för Folksam Sak och Folksam Liv. Pia tillträdde i mitten av december. Catrina Ingelstam, tidigare CFO, utsågs samtidigt till Chef för Internrevisionen i Folksam Sak.

Folksam Liv höjde återbäringsräntan på traditionell försäkring med 0,5 procent vid två tillfällen. Sedan den första september 2014 var återbäringsräntan 7,0 procent före skatt och avgifter.

Styrelseledamoten Kristina Persson lämnade sitt uppdrag i oktober då hon utsågs minister med ansvar för strategi och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete. Styrelseplatsen kommer att tillsättas på bolagsstämman i april 2015.

I december 2014 meddelades att Anders Sundström avgår som styrelsens ordförande på bolagsstämman i april 2015. Folksam Livs valberedning kommer att föreslå stämman en ny ordförande.

För att stärka långsiktigheten i Folksam Livs traditionella livförsäkring, och det redan försäkrade kundkollektivet, infördes efter det tredje kvartalets utgång ett tak på insättningar på 25 miljoner kronor per försäkrad. Kort därefter infördes även ett tak på insättningar på 500 000 kronor per år och försäkrad samt ett tak på 10 miljoner kronor per försäkringsavtal.

Mot bakgrund av att avdragsrätten för privat pensionssparande förändrades från och med den första januari 2015 stoppade Folksam Liv nyförsäljningen i mitten av april. I december lanserades en ny flexibel kapitalförsäkring där det går att välja när och hur pensionsutbetalningarna ska ske. Den har många likheter med privat pensionsförsäkring och erbjuds som ny sparform till de kunder som idag har avdragsgillt sparande.

Händelser efter balansdagen

Folksam Liv höjde återbäringsräntan från 7,0 procent till 8,0 procent före skatt och avgifter från och med den första februari 2015.

Den 11 mars utnämnde styrelserna i KPA AB och i KPA Pensionsförsäkring AB Erik Thedéen till ny vd. Erik Thedéen tillträder den 13 april 2015. Samtidigt tillträder han befattningen som chef för Folksams affärsområde Kollektivavtalad affär. Han efterträder Lars-Åke Vikberg som i februari 2015 meddelade sin avgång.

Den 13 mars ingick ett konsortium bestående av Borealis Infrastructure, Tredje AP-fonden, Folksam Liv, Folksam Sak och KPA Pensionsförsäkring, ett avtal om att förvärva Fortum Distribution AB, Fortums elöverföringsverksamhet i Sverige. Fortum Distribution är den näst största elnätsaktören i Sverige. Företaget levererar el till 906 000 kunder i Sverige och har en marknadsandel på omkring 17 procent. Genom investeringen får Folksam ett komplement till tillgångsportföljerna som ger riskspridning samt förväntad god avkastning. Konsortiet kommer att fortsätta att utveckla det svenska elnätet för att säkra en pålitlig och kvalitativ eldistribution för kundernas bästa. Ägarandelarna i konsortiet fördelar sig enligt följande: Borealis Infrastructure 50,0 procent, AP3 20,0 procent, AP1 12,5 procent och i Folksam; KPA Pensionsförsäkring 10,34 procent, Folksam Liv 5,57 procent samt Folksam Sak 1,59 procent. Värdet av investeringen fastställs när försäljningsprocessen blir klar, vilket beräknas ske under andra kvartalet 2015. Transaktionen är villkorad av tillstånd från konkurrensmyndigheter.

Europeiska liksom svenska obligationsräntor har varit under fortsatt press. En allt större del av obligationsmarknaderna har tryckts ner till negativa räntenivåer. Den dominerande faktorn är centralbanker som för en hård kamp för att få inflationen att vända upp. Den europeiska centralbanken (ECB) som tidigare sänkt styrräntan till mycket nära noll meddelade den 22 januari att man från mars inleder ett mycket omfattande program med köp av i första hand statsobligationer. Programmet bedöms pågå till september 2016 och omfattar 1.100 miljarder Euro. Köpen fördelas efter de olika EMU-ländernas kapitalinsats i centralbanken vilket gör att de största köpen sker i tyska obligationer.

Sverige meddelade Riksbanken efter sitt beslutsmöte i februari att reporäntan sänks till minus 0.1% samt att man avser köpa 10 miljarder kronor i statsobligationer med löptider upp till fem år. Riksbanken meddelade samtidigt att man är beredd att sänka reporäntan ytterligare liksom att expandera obligationsköpen avsevärt. Dessutom underströk man att besked om nya åtgärder – om så bedöms vara nödvändigt – kan annonseras när som helst, inte enbart i samband med penningpolitiska möten. Detta var en stark signal som gav upphov till såväl lägre marknadsräntor som en svagare krona.

Även amerikanska obligationsräntor inledde året nedåt men i samband med att oljepriset visat tendens till att rekylera upp har pressen på räntorna avtagit. Amerikansk ekonomi har utvecklats starkt och arbetslösheten har fallit stadigt. Även den amerikanska inflationen är låg men ekonomin i övrigt är i så pass gott skick att centralbanken flaggar för att det snart är dags att lämna nollräntepolitiken. Till skillnad från

vad som tidigare varit fallet verkar således penningpolitiken i USA och Europa bli helt osynkroniserad framöver. Det är den bilden som ligger bakom mycket av dollarns styrka.

Året har inletts med en allt mera extrem penningpolitik i Europa och Sverige med negativa marknadsräntor som resultat. Bakgrunden är den allt för låga inflationen och fallande inflationsförväntningar som är ett varningstecken att förtroendet för centralbankerna håller på att gå förlorade. För den svenska Riksbanken tillkommer att en ny lönerörelse för merparten av arbetsmarknaden inleds i höst. Riksbanken har klargjort att det vore mycket olyckligt om den sker under intryck av nedpressade förväntningar om pris- och löneutvecklingen framöver.

I en miljö med mycket låga obligationsräntor är det givetvis utmanande att skapa positiv avkastning genom placeringar i räntebärande tillgångar. Hittills har börsen utvecklats mycket starkt och bidragit till god avkastning och solvens. Folksam agerar långsiktigt och har under flera år framgångsrikt byggt upp betryggande överskott. Idag är Folksam en stark ekonomisk aktör och klarar ett lågt ränteläge under många år.

Framtida utveckling

Folksam Liv kommer att fortsätta att fokusera på konsolidering, effektivisering och modernisering med den finansiella styrkan som bas de närmaste åren.
Lagstiftningsutvecklingen på det finansiella området är hög och påverkar Folksam Liv med dotterföretag. Under året har förslag lämnats om att en särskild reglering, för en ny typ av tjänstepensionsföretag, ska skapas (Tjänstepensionsföretagsutredningen). Det förslag som Tjänstepensionsföretagsutredningen lagt fram innebär att det skapas en särskild reglering för en ny typ av institut – tjänstepensionsföretag. Men förslaget innebär även att befintliga försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring – försäkringsbolag och tjänstepensionskassor – ges en möjlighet att omvandla sig till tjänstepensionsföretag. Förslaget från Tjänstepensionsföretagsutredningen är föremål för en analys av Folksam Liv med dotterföretag.

Den sänkta reporäntan påverkar marknaden och också Folksam Liv med dotterföretag. Folksam Liv kommer att slå vakt om det betryggande överskott som byggts upp genom de senaste åren. En förändring av placeringsstrategin till att placera i mer riskfyllda placeringar för att kompensera för det låga ränteläget är inte aktuellt. Folksam Liv med dotterföretaget KPA Pensionsförsäkring har som ambition att investera ytterligare 10 miljarder kronor på 5 års sikt.

Folksam Liv har en god finansiell ställning, en hög historisk avkastning och ett positivt kassaflöde. Distribution sker brett genom både egen distribution, samarbeten och genom förmedlare. Efterfrågan på den traditionella försäkringen med utjämnad återbäring ökar samtidigt som Folksam genom dotterbolaget Folksam Fondförsäkring och dess utvecklade fonderbjudande kan erbjuda kunderna de produkter som efterfrågas i olika marknadssituationer.

Förslag till vinstdisposition

Bolaget visar ett totalt resultat på 5 447 191 214,30 kronor.

Skadeförsäkringsrörelsen redovisar ett resultat på 245 442 059,44 kronor. Styrelsen och verkställande direktören föreslår stämman att årets resultat, 245 442 059,44 kronor, behandlas på följande sätt:

Till konsolideringsfonden avsätts 245 442 059,44 kronor.

Livförsäkringsrörelsen redovisar ett resultat på 5 201 749 154,86 kronor. Styrelsen och verkställande direktören föreslår stämman att årets resultat, 5 201 749 154,86 kronor, behandlas på följande sätt:

Till konsolideringsfonden avsätts 5 201 749 154,86 kronor.

Resultaträkning

KONCERNEN, Mkr		2014	2013
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkt efter avgiven återförsäkring			
Premieintäkter	Not 3	679	670
		679	**670**
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		341	187
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	Not 7		
Före avgiven återförsäkring		-458	-300
Återförsäkrares andel		29	-
Förändring i avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-111	-134
Återförsäkrares andel		-67	-
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	Not 8		
Livförsäkringsavsättningar		2	2
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		-	-150
Driftskostnader	Not 9	-74	-56
Övriga tekniska kostnader		-1	-1
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**340**	**218**
REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	Not 3	12 793	7 923
Premier för avgiven återförsäkring		-22	-13
		12 771	**7 910**
Intäkter från investeringsavtal		248	219
Kapitalavkastning, intäkter	Not 4	10 242	4 831
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		3 812	3 279
Värdeökning på övriga placeringstillgångar		6 576	9 077
Övriga tekniska intäkter	Not 6	386	257
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	Not 7		
Före avgiven återförsäkring		-5 712	-5 592
Återförsäkrares andel		6	2
Förändring i avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-353	-26
Återförsäkrares andel		26	-1
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	Not 8		
Livförsäkringsavsättningar		-15 790	4 775
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Villkorad återbäring		-45	-37
Fondförsäkringsåtagande		-3 811	-3 275
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		-240	-752
Driftskostnader	Not 9	-1 268	-1 051
Kapitalavkastning, kostnader	Not 10	-756	-2 340
Orealiserade förluster på placeringstillgångar			
Värdeförändring på placeringstillgångar för vilka			
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar	Not 11	-	-2 372
Övriga tekniska kostnader		-33	-13
Andel i intresseföretags resultat		110	-10
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		-136	-78
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**6 033**	**14 803**

Resultaträkning (forts.)

ICKE-TEKNISK REDOVISNING		2014	2013
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		340	218
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		6 033	14 803
Kapitalavkastning, intäkter	Not 4	26	49
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	Not 5	3	-
Kapitalavkastning, kostnader	Not 10	-29	-35
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	Not 11	0	-2
Avkastningsskatt		0	-363
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-409	-
Resultat före skatt		**5 964**	**14 670**
Skatt på årets resultat	Not 14	-292	-59
ÅRETS RESULTAT		**5 672**	**14 611**

Rapport över totalresultat

Koncernen, Mkr		2014	2013
Årets resultat		**5 672**	**14 611**
Poster som inte kan omföras till periodens resultat			
Omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner		-197	88
Skatt hänförlig till poster som inte kan återföras till periodens resultat	Not 14	44	-19
Del i intresseföretags omvärdering av förmånsbestämda pensionsplaner		-31	40
Del i intresseföretags skatt hänförligt till poster som inte kan återföras till periodens resultat		6	-9
Poster som har omförts eller kan omföras till periodens resultat			
Omräkningsdifferens på utländsk verksamhet		39	19
Övrigt totalresultat för året efter skatt		**-139**	**119**
ÅRETS TOTALRESULTAT		**5 533**	**14 730**
Hänförligt till:			
Försäkringstagarna		5 432	14 671
Innehav utan bestämmande inflytande		101	59

Balansräkning

TILLGÅNGAR

Koncernen, Mkr		2014-12-31	2013-12-31	2013-01-01
Immateriella tillgångar	Not 15			
Andra immateriella tillgångar		38	44	51
Goodwill		-	2	2
		38	**46**	**53**
Placeringstillgångar				
Förvaltningsfastigheter	Not 16	**8 401**	**8 025**	**7 892**
Placeringar i koncern- och intresseföretag				
Aktier och andelar i koncernföretag	Not 17	-	-	-
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag		1 321	1 179	1 133
Aktier och andelar i intresseföretag	Not 18	1 768	1 946	2 432
		3 089	**3 125**	**3 565**
Andra finansiella placeringstillgångar				
Aktier och andelar	Not 20	55 518	40 743	31 733
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Not 21	84 779	79 518	78 551
Lån med säkerhet i fast egendom	Not 22	40	40	40
Övriga lån	Not 23	368	812	729
Derivat	Not 24	643	883	412
Övriga finansiella placeringstillgångar	Not 26	21	210	230
		141 369	**122 206**	**111 695**
Summa placeringstillgångar		**152 859**	**133 355**	**123 152**
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk				
Fondförsäkringstillgångar		**34 252**	**27 341**	**22 288**
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar				
Avsättning för oreglerade skador	Not 35	446	35	36
		446	**35**	**36**
Fordringar				
Fordringar avseende direkt försäkring	Not 27	31	17	26
Fordringar avseende återförsäkring		18	1	-
Aktuell skattefordran		122	269	149
Övriga fordringar	Not 28	1 206	678	1 528
		1 377	**963**	**1 703**
Andra tillgångar				
Materiella tillgångar	Not 30	1 465	1 350	1 289
Likvida medel		6 328	5 501	5 809
		7 793	**6 851**	**7 098**
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter				
Upplupna ränte- och hyresintäkter		1 220	1 339	1 399
Förutbetalda anskaffningskostnader	Not 31	630	490	386
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 32	72	155	118
		1 922	**1 984**	**1 903**
SUMMA TILLGÅNGAR		**198 687**	**170 576**	**156 233**

Balansräkning

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Koncernen, Mkr		2014-12-31	2013-12-31	2013-01-01
Eget kapital				
Konsolideringsfond	Not 33	46 490	33 274	24 578
Omräkningsreserver		2	-37	-56
Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Not 33	8 886	18 145	13 748
		55 378	**51 382**	**38 270**
Innehav utan bestämmande inflytande		1 459	1 416	1 430
		56 837	**52 798**	**39 700**
Försäkringsteknisk avsättning (före avgiven återförsäkring)				
Livförsäkringsavsättning	Not 34	95 338	79 358	84 136
Avsättning för oreglerade skador	Not 35	3 822	2 523	2 351
Avsättning för återbäring och rabatter	Not 36	4 186	4 258	3 366
		103 346	**86 138**	**89 853**
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)				
Villkorad återbäring	Not 37	416	340	266
Fondförsäkringsåtaganden	Not 38	34 252	27 351	22 289
Avsättningar för andra risker och kostnader				
Pensioner och liknande förpliktelser	Not 39	201	33	140
Övriga avsättningar		1	1	0
Depåer från återförsäkrare		122	2	0
Skulder				
Uppskjuten skatteskuld	Not 40	959	741	616
Skulder avseende direkt försäkring	Not 41	1	0	0
Skulder avseende återförsäkring		41	5	10
Skulder till kreditinstitut		355	376	376
Derivat	Not 24	378	256	203
Aktuell skatteskuld		64	0	0
Övriga skulder	Not 42	1 357	2 075	2 288
		3 155	**3 454**	**3 493**
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter				
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 43	357	460	492
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**198 687**	**170 576**	**156 233**

Upplysning om koncernens ställda säkerheter och eventualförpliktelser, se not 44 och 45.

Rapport över förändringar i eget kapital

	EGET KAPITAL HÄNFÖRLIGT TILL FÖRSÄKRINGSTAGARNA[1)]					
Koncernen, Mkr	**Konsoliderings-fond[1]**	**Omräknings-reserv[2]**	**Balanserade vinstmedel inkl. årets resultat[3]**	**Eget kapital hänförligt till försäkrings-tagarna**	**Innehav utan bestämmande inflytande**	**Totalt eget kapital**
Utgående balans enligt fastställd balansräkning 2012-12-31	24 578	-56	13 748	38 270	1 745	40 015
Justering av ingående balans 2013-01-01 pga ändrade redovisningsprinciper					-315	-315
Ingående balans 2013-01-01	24 578	-56	13 748	38 270	1 430	39 700
Förändring i intresseföretags eget kapital	-	-	-11	-11	-	-11
Vinstdisposition	10 244		-10 244	0	-	0
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-1 548	-	-	-1 548	-	-1 548
Utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-	-	-	-	-73	-73
Årets övrigt totalresultat	-	19	100	119	-	119
Årets resultat	-	-	14 552	14 552	59	14 611
Årets totalresultat 2013-12-31	-	**19**	**14 652**	**14 671**	**59**	**14 730**
Utgående balans 2013-12-31	**33 274**	**-37**	**18 145**	**51 382**	**1 416**	**52 798**
Ingående balans 2014-01-01	33 274	-37	18 145	51 382	1 416	52 798
Vinstdisposition	14 652		-14 652	0		0
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-1 641	-	-	-1 641	-	-1 641
Utdelning till minoritet	-	-	-	-	-58	-58
Beståndsöverlåtelse	205	-	-	205	-	205
Årets övrigt totalresultat	-	39	-178	-139	-	-139
Årets resultat	-	-	5 571	5 571	101	5 672
Årets totalresultat 2014-12-31	**-**	**39**	**5 393**	**5 432**	**101**	**5 533**
Utgående balans 2014-12-31	**46 490**	**2**	**8 886**	**55 378**	**1 459**	**56 837**

[1)] Bundet eget kapital uppgår till 48 293 mkr (34 421) och fritt eget kapital till 7 085 mkr (16 961).
[2)] Omräkningsreserver avser omräkning av utländska verksamheter.
[3)] Balanserade vinstmedel inkluderar Reservfond, Kapitalandelsfond, Obeskattade reserver, Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt, skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat och årets resultat.

Innehav utan bestämmande inflyttande avser andra ägare i vinstutdelande bolag inom Folksam Liv- koncernen.
I Not 1 Redovisningsprinciper beskrivs karaktär och syfte med reservposter under eget kapital.

Kassaflödesanalys

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Resultat före skatt[1)]	5 964	14 670	6 036	14 858
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet[2)]	4 003	-8 726	4 194	-8 714
Betald skatt	134	-74	-338	-453
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	**10 101**	**5 870**	**9 892**	**5 691**
Förändring av placeringstillgångar[3)]	-6 474	-5 267	-6 285	-5 347
Förändring av placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring, netto[4)]	-11	10	-	-
Förändring av övriga rörelsefordringar	-367	-239	-303	-41
Förändring av övriga rörelseskulder	-640	715	-656	903
Utbetald återbäring från konsolideringsfonden	-1 641	-1 548	-1 641	-1 548
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	**968**	**-459**	**1 007**	**-342**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Effekt av samgående/beståndsöverlåtelse[5)]	88	-	88	-
Nettoinvestering i koncernföretag[6)]	-	-	-38	-153
Nettoinvestering i intresseföretag[7)]	0	17	-138	16
Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar[8)]	-81	33	-	-
Förändring av materiella och immateriella tillgångar	0	-	-	-
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN	**7**	**50**	**-88**	**-137**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Utbetald utdelning till innehav utan bestämmande inflytande	-58	-73	-	-
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	**-58**	**-73**	**-**	**-**
ÅRETS KASSAFLÖDE	**917**	**-482**	**919**	**-479**

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Likvida medel vid årets början	5 303	5 803	4 671	5 168
Kursdifferens i likvida medel	109	-18	109	-18
Likvida medel vid årets slut[9)]	6 329	5 303	5 699	4 671
Årets kassaflöde	**917**	**-482**	**919**	**-479**
[1)]Betalda och erhållna räntor och utdelningar				
Under perioden betald ränta	-8	-2	-8	-10
Under perioden erhållen ränta	2 658	2 977	2 658	2 988
Under perioden erhållen utdelning	1 634	1 401	1 634	1 401
Summa betalda och erhållna räntor och utdelningar	**4 284**	**4 376**	**4 284**	**4 379**
[2)]Poster som inte ingår i kassaflödet				
Nedskrivningar	343	540	374	556
Avskrivningar	35	35	3	6
Icke utdelad resultatandel i intressebolag	-	-	-157	-124
Realiserad vinst (-)/förlust (+)	-2 309	-111	-2 323	-115
Orealiserad vinst (-)/förlust (+)	-6 834	-6 777	-6 590	-6 727
Valutakursvinst (-)/förlust (+)	-4 375	380	-4 375	380
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	961	969	961	969
Förändring av avsättningar avseende försäkringsavtal	16 290	-3 641	16 289	-3 715
Förändring avsättningar	32	-13	12	-17
Förändring av skulder avseende investeringsavtal	-140	-108	-	73
Summa poster som inte ingår i kassaflödet	**4 003**	**-8 726**	**4 194**	**-8 714**

Kassaflödesanalys (forts.)

	Koncernen		Moderföretaget	
[3]**Förändring av placeringstillgångar**	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Investering i placeringstillgångar	-47 960	-46 628	-47 771	-46 725
Försäljning av placeringstillgångar	41 486	41 361	41 486	41 378
Summa förändring av placeringstillgångar	**-6 474**	**-5 267**	**-6 285**	**-5 347**
[4]**Förändring av placeringstillgångar/försäringstekniska avsättningar avsättningar fondförsäkring, netto**				
Investering i placeringstillgångar, fondförsäkring	-6 806	-2 105	-	7
Förändring av försäkringstekniska avsättningar, fondförsäkring	6 795	2 116	-	-7
Summa förändring av placeringstillgångar/ försäkringstekniska avsättningar fond-försäkring, netto	**-11**	**11**	**-**	**-**
[5]**Effekt av samgående/beståndsöverlåtelse**				
Likvida medel	88	-	88	-
Summa tillgångar	**88**	**-**	**88**	**-**
[6]**Nettoinvestering i koncernföretag**				
Investering i koncernföretag	-	-	-200	-340
Försäljning av koncernföretag/Utdelning från kommanditbolag	-	-	162	187
Summa nettoinvestering i koncernföretag	**-**	**-**	**-38**	**-153**
[7]**Nettoinvestering i intresseföretag**				
Investering i intresseföretag	-	-	-138	-18
Försäljning av intresseföretag	-	17	0	34
Summa nettoinvestering i intresseföretag	**-**	**17**	**-138**	**16**
[8]**Nettoinvestering i övriga placeringstillgångar**				
Investering i övriga placeringstillgångar	-90	-63	-	-
Försäljning av övriga placeringstillgångar	9	96	-	-
Summa nettoinvestering i övriga placeringstillgångar	**-81**	**33**	**-**	**-**
[9]**Summa delkomponenter som ingår i likvida medel**				
Kassa och banktillgodohavanden	6 328	5 501	5 698	4 869
Kortfristiga placeringar jämställda med likvida medel	1	-198	1	-198
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	**6 329**	**5 303**	**5 699**	**4 671**

Som kortfristiga placeringar har klassificerats ej likviderade affärer avseende aktier och obligationer vilka likvidregleras i nära anslutning till affärsdagen.

Ej tillgängliga likvida medel				
Andra legala restriktioner	452	709	452	709
Summa ej tillgängliga likvida medel	**452**	**709**	**452**	**709**

Resultaträkning

Moderföretaget, Mkr		2014	2013
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkt efter avgiven återförsäkring			
Premieintäkter	Not 3	678	670
		678	**670**
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		341	187
Övriga tekniska intäkter	Not 6	-	0
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	Not 7		
Före avgiven återförsäkring		-458	-300
Återförsäkrares andel		29	-
Förändring i avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-110	-134
Återförsäkrares andel		-67	-
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	Not 8		
Livförsäkringsavsättningar		2	2
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		-	-150
Driftskostnader	Not 9	-74	-56
Övriga tekniska kostnader		-1	-1
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**340**	**218**
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring			
Premieinkomst	Not 3	12 781	7 912
Premier för avgiven återförsäkring		-22	-13
		12 759	**7 899**
Intäkter från investeringsavtal		8	7
Kapitalavkastning, intäkter	Not 4	10 008	4 771
Orealiserade vinster på placeringstillgångar			
Värdeökning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Värdeökning på fondförsäkringstillgångar		54	44
Värdeökning på övriga placeringstillgångar	Not 5	6 446	9 031
Övriga tekniska intäkter	Not 6	5	9
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	Not 7		
Före avgiven återförsäkring		-5 692	-5 566
Återförsäkrares andel		6	2
Förändring i avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		-324	-35
Återförsäkrares andel		-1	-2
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	Not 8		
Livförsäkringsavsättningar		-15 790	4 775
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk			
Villkorad återbäring		-45	-37
Fondförsäkringsåtagande		-53	-40
Återbäring och rabatter (efter avgiven återförsäkring)		-240	-753
Driftskostnader	Not 9	-844	-691
Kapitalavkastning, kostnader	Not 10	-593	-2 322
Orealiserade förluster på placeringstillgångar			
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar	Not 11	-	-2 443
Övriga tekniska kostnader		-8	-8
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		**5 696**	**14 641**

Resultaträkning (forts.)

ICKE-TEKNISK REDOVISNING		2014	2013
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		340	218
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		5 696	14 641
Kapitalavkastning, intäkter	Not 4	219	101
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	Not 5	144	191
Kapitalavkastning, kostnader	Not 10	-22	-54
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	Not 11	-	-52
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-341	-187
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		**6 036**	**14 858**
Bokslutsdispositioner	Not 13	146	274
Resultat före skatt		**6 182**	**15 133**
Skatt på årets resultat	Not 14	-735	-480
ÅRETS RESULTAT		**5 447**	**14 652**

Rapport över totalresultat

Moderföretaget, Mkr	2014	2013
Årets resultat	**5 447**	**14 652**
Årets övrigt totalresultat	-	-
ÅRETS TOTALRESULTAT	**5 447**	**14 652**

Resultatanalys

Moderföretaget, Mkr	Total	Tjänstepensionsförsäkring: Förmåns-bestämd försäk ring	Tjänstepensionsförsäkring: Avgifts-bestämd traditio nell för-säkring	Tjänstepensionsförsäkring: Fondför-säkring	Övrig livförsäkring: Tjänste-anknuten sjukför-säkring samt PB	Övrig livförsäkring: Individuell traditio-nell livför-säkring	Övrig livförsäkring: Oupp-sägbar sjuk-& olycks-fallsför-säkring samt PB	Övrig livförsäkring: Grupp-liv- och tjänste-gruppliv försäk-ring	Övrig livförsäkring: Mot-tagen återför-säkring	Skadeför-säkrings-rörelse: Sjukdom och olycksfall
Premieinkomst före avgiven återförsäkring	13 459	887	2 806	0	158	7 590	58	1 249	33	678
Premier för avgiven återförsäkring	-22	0	0	-	-12	-6	-2	-2	0	-
Premier för egen räkning	13 437	887	2 806	0	146	7 584	56	1 247	33	678
Intäkter från investeringsavtal	8			3		5				
Kapitalavkastning, intäkter	10 227	2 007	2 960	2	224	4 207	34	572	2	219
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	6 644	1 145	1 916	53	129	2 856	23	377	1	144
Övriga tekniska intäkter	5	0	0	4	0	1	-	-	-	-
Utbetalda försäkringsersättningar										
Före avgiven återförsäkring	-6 150	-811	-1 252	0	-184	-2 467	-43	-908	-27	-458
Återförsäkrares andel	35	-	-	-	1	1	4	0	-	29
Förändring i avsättning för oreglerade skador										
Före avgiven återförsäkring	-434	-	1	-	-358	-5	19	11	8	-110
Återförsäkrares andel	-68	-	0	-	3	0	-2	-2	0	-67
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar f e r	-15 886	-1 934	-4 097	-53	0	-9 814	1	9	-	2
Återbäring och rabatter f e r	-240	-	-3	-	-	-9	-	-228	-	0
Driftskostnader	-918	-32	-189	-5	-15	-472	-25	-92	-14	-74
Kapitalavkastning, kostnader	-615	-23	-119	-1	-3	-390	-4	-53	0	-22
Övriga tekniska kostnader	-9	-	-1	0	0	-6	0	-1	0	-1
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	**340**	-	-	-	-	-	-	-	-	**340**
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	**5 696**	**1 239**	**2 022**	**3**	**-57**	**1 491**	**63**	**932**	**3**	-
Avvecklingsresultat före avgiven återförsäkring	299	-	0	-	207	1	31	17	3	40
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring										
Livförsäkringsavsättningar	95 338	14 938	28 726	-	5	51 269	37	67	-	296

		Tjänstepensionsförsäkring			Övrig livförsäkring					Skadeförsäkringsrörelse
Moderföretaget, Mkr	**Total**	**Förmånsbestämd försäkring**	**Avgiftsbestämd traditionell försäkring**	**Fondförsäkring**	**Tjänsteanknuten sjukförsäkring samt PB**	**Individuell traditionell livförsäkring**	**Ouppsägbar sjuk- & olycksfallsförsäkring samt PB**	**Gruppliv- och tjänstegruppliv försäkring**	**Mottagen återförsäkring**	**Sjukdom och olycksfall**
Avsättning för oreglerade skador										
Avsättning för fastställda skador	126	-	8	-5	1	53	0	69	-	-
Avsättning för ej fastställda skador	1 538	-	0	-	409	3	57	113	4	952
Avsättning för sjukräntor	1 997	-	29	-	1 231	-	269	10	11	447
Skadebehandlingsreserv	115	-	-	-	34	-	13	3	-	65
Summa avsättning oreglerade skador	**3 776**	**0**	**37**	**-5**	**1 675**	**56**	**339**	**195**	**15**	**1 464**
Avsättningar för återbäring och rabatter	4 186	-	-	-	625	-	-	3 106	-	455
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk, före avgiven återförsäkring										
Villkorad återbäring	416	-	40	-	-	376	-	-	-	-
Fondförsäkringsåtaganden	472	-	-	472	-	-	-	-	-	-
Summa försäkringstekniska avsättningar för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk	**888**	**0**	**40**	**472**	**0**	**376**	**0**	**0**	**0**	**0**
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättnigar										
Avsättning för oreglerade skador	432	-	-	-	28	1	25	1	0	377
Konsolideringsfond	46 490	10 858	12 921	-	531	16 661	71	4 257	-	1 191

Balansräkning

TILLGÅNGAR

Moderföretaget, Mkr		2014-12-31	2013-12-31
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	Not 16	3 381	3 075
Placeringar i koncern- och intresseföretag			
Aktier och andelar i koncernföretag	Not 17	5 106	5 246
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag		411	414
Aktier och andelar i intresseföretag	Not 19	438	408
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag		1 321	1 179
		7 276	**7 247**
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	Not 20	55 466	40 733
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Not 21	84 708	79 471
Lån med säkerhet i fast egendom	Not 22	40	40
Övriga lån	Not 23	368	812
Derivat	Not 24	643	883
Övriga finansiella placeringstillgångar	Not 26	21	210
		141 246	**122 149**
Summa placeringstillgångar		**151 903**	**132 471**
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk			
Fondförsäkringstillgångar		472	366
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	Not 35	432	23
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring	Not 27	16	9
Fordringar avseende återförsäkring		21	4
Aktuell skattefordran		122	268
Övriga fordringar	Not 28	1 212	631
		1 371	**912**
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	Not 30	2	5
Kassa och bank		5 699	4 869
		5 701	**4 874**
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		1 232	1 368
Förutbetalda anskaffningskostnader	Not 31	17	18
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	Not 32	7	8
		1 256	**1 394**
SUMMA TILLGÅNGAR		**161 135**	**140 040**

Balansräkning

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Moderföretaget, Mkr		2014-12-31	2013-12-31
Eget kapital	Not 33		
Konsolideringsfond		46 490	33 274
Årets resultat		5 447	14 652
		51 937	**47 926**
Obeskattade reserver			
Periodiseringsfond		1 328	1 473
Försäkringsteknisk avsättning (före avgiven återförsäkring)			
Livförsäkringsavsättning	Not 34	95 338	79 357
Avsättning för oreglerade skador	Not 35	3 776	2 489
Avsättning för återbäring och rabatter	Not 36	4 186	4 258
		103 300	**86 104**
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)			
Villkorad återbäring	Not 37	416	340
Fondförsäkringsåtaganden	Not 38	472	366
		888	**706**
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	Not 39	25	16
Uppskjuten skatteskuld	Not 40	672	421
		697	**437**
Depåer från återförsäkrare		122	2
Skulder			
Skulder avseende återförsäkring		41	5
Derivat	Not 24	378	256
Övriga skulder	Not 42	2 166	2 833
		2 585	**3 094**
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	Not 43	278	298
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**161 135**	**140 040**

		2014	2013
STÄLLDA PANTER	Not 45	151 872	130 698
ANSVARSFÖRBINDELSER	Not 46	484	559
ÅTAGANDEN	Not 47	1 570	1 643

Rapport över förändringar i eget kapital

Moderföretaget, Mkr	Konsolide-ringsfond	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående balans 2013-01-01	**24 578**	**10 244**	**34 822**
Föregående års vinstdisposition	10 244	-10 244	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-1 548	-	-1 548
Årets resultat, tillika årets totalresultat	-	14 652	14 652
Utgående balans 2013-12-31	**33 274**	**14 652**	**47 926**
Ingående balans 2014-01-01	**33 274**	**14 652**	**47 926**
Föregående års vinstdisposition	14 652	-14 652	-
Under räkenskapsåret tilldelad återbäring	-1 641	-	-1 641
Beståndsöverlåtelse	205	-	205
Årets resultat, tillika årets totalresultat	-	5 447	5 447
Utgående balans 2014-12-31	**46 490**	**5 447**	**51 937**

NOTER

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmän information

Årsredovisningen avges per 31 december 2014 och avser räkenskapsåret 2014 för Folksam ömsesidig livförsäkring som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 106 60 Stockholm och organisationsnummer är 502006-1585.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen är upprättad i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) antagna av EU. Tillämpning sker även av Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Även tillämpliga delar av Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2008:26 och dess ändringsföreskrifter och Lag om årsredovisning i försäkringsföretag tillämpas i koncernredovisningen.

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet om Moderföretagets redovisningsprinciper.

Förutsättningar vid upprättande av Folksam Livs finansiella rapporter

Folksam Livs funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal kronor. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen, samt finansiella skulder i fondförsäkringar. Även fastigheter värderas till verkligt värde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. I not 51 Viktiga uppskattningar och bedömningar beskrivs bedömningar och uppskattningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna.

De viktigaste antagandena som påverkar redovisade belopp för tillgångar och skulder är relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna, se not 33 –not 37. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Eventuellt överskott eller underskott redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat. Betydelsen av respektive antagande visas i känslighetsanalys i not 2 , Upplysningar om risker.

De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan eller enligt femårsöversikten i förvaltningsberättelsen.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 18 mars 2015. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på stämman den 16 april 2015.

Ändrade redovisningsprinciper

Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade IFRS

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som Folksam Liv tillämpar från 1 januari 2014.Övriga förändringar av IFRS med tillämpning från och med 2014 har inte haft någon väsentlig effekt på Folksam Livs redovisning.

Folksam Liv tillämpar sedan 1 januari 2014 IFRS 10 Koncernredovisning. Det har inneburit att principen för att bedöma om bestämmande inflytande föreligger avseende investeringar har ändrats. Modellen i IFRS för bedömning av när bestämmande inflytande föreligger baseras på (i) vilket inflytande som föreligger, (ii) vilken exponering mot rörlig avkastning från investeringen som föreligger samt (iii) möjligheterna att utöva inflytandet över innehavet för att påverka den egna avkastningen.

I samband med övergången till IFRS 10 har en ny bedömning gjorts av koncernens investeringar. Folksam Liv innehar mer än 50 % av rösterna i KPA AB respektive Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) men bestämmande inflytande bedöms inte föreligga. Denna bedömning har inneburit att innehaven i KPA AB samt Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) har omklassificerats. Tidigare har dessa bolag bedömts vara dotterföretag och konsoliderats enligt förvärvsmetoden, nu har de bedömts vara intresseföretag och konsolideras genom kapitalandelsmetoden.

I koncernen finns även innehav i KPA Livförsäkring AB och KPA Pensionsförsäkring AB. Dessa bolag är livförsäkringsaktiebolag som bedrivs med vinstutdelningsförbud. Dessa bolag konsolideras liksom tidigare inte i koncernredovisningen, beroende på att moderbolaget inte kan disponera någon del av överskottet i dessa bolag.

IFRS 11 Samarbetsarrangemang tillämpas sedan 1 januari 2014. Det har inneburit att samarbetsarrangemang ska bedömas vara joint venture eller gemensam verksamhet beroende på om koncernen har direkt rätt till tillgångar och åtagande i skulder eller inte. Bedömningen utgår från strukturen på investeringen, den legala formen, avtalsmässiga överenskommelser samt övriga faktorer och omständigheter. Enligt tidigare regler gjordes bedömningen endast utifrån strukturen på investeringen. IFRS 11 har för joint ventures även inneburit att klyvningsmetoden inte får tillämpas utan att endast kapitalandelsmetoden är tillåten. Övergången till IFRS 11 har inte inneburit någon omklassificering av några innehav i koncernen.

Ändringen har tillämpats retroaktivt i enlighet med IAS 8 och påverkat de finansiella rapporterna för föregående period på följande sätt.

	2013
Förändring av premieinkomst före avg återförsäkring	-50
Förändring av ränteintäkter m.m	1
Förändring av resultatandelar intresseftg	51
Förändring av värdeökning plac.tillg. i livförsäkring	-7 210
Förändring av övriga tekniska intäkter	-274
Förändring av utbet. försäkr.ers. före avgiv. Återförsäkring	565
Förändring i Förändring i avsättning för oreglerade skador	-491
Förändring i försäkringstekniska avsättningar	
där livförsäkringatagarna bär risk.	7 210
Förändring i anskaffningskostnader (Liv)	20
Förändring i driftskostnader (Liv)	66
Förändring i skattekostnadsavgift	79
Förändring i rörelseresultat i andra företag från under koncern	1
Förändring kapitalavkastning, intäkter	-18
Förändring i orealiserade vinster placerings tillgångar	-20
Förändring i skattekostnadsavgift	-79
Förändring i extern räntekostnad kapitalavkastning	8
Förändring i aktuell skatt övrigt	91
Förändring i uppskjuten skatt	2
Förändring 'i minoritetens andel av årets resultat	48
Summa	**0**

Mkr	
TILLGÅNGAR	**2013-12-31**
Ändring av immateriella tillgångar	-120
Ändring av placeringstillgångar	420
Ändring av andra finansiella placeringstillgångar	-436
Ändring av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren	
bär placeringsrisken	-45 450
Ändring av återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	
Ändring av fordringar	-211
Ändring av andra tillgångar	-867
Ändring av förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	-22
Ändring av SUMMA TILLGÅNGAR	**-46 686**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	
Ändring av innehav utan bestämmande inflytande	-359
Ändring av försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)	-2
Ändring av avsättning för livförsäkringar för vilka	
försäkringstagaren bär placeringsrisken	-45 452
Ändring av avsättningar för andra risker och kostnader	-10
Ändring av depåer från återförsäkrare	-2
Ändring av skulder	-844
Ändring av upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-17
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**-46 686**

IAS 32 Finansiella instrument: Klassificering. Ändringen avser förtydliganden avseende reglerna för när kvittning av finansiella tillgångar och skulder är tillåten. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på Folksam Livs redovisning.

IAS 27 Separata finansiella rapporter. Den ändrade standarden inkluderar endast regler för juridiska enheter. I huvudsak är det inga förändringar avseende redovisning och upplysningar för separata finansiella rapporter. Redovisning och upplysning av intresseföretag och joint venture har inkluderats i IAS 27. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på Folksam Livs redovisning.

IAS 28 Innehav i intresseföretag och joint venture. Den ändrade standarden överensstämmer i huvudsak med tidigare IAS 28. Ändringarna avser hur redovisning ska göras när förändringar i innehav ändras och betydande eller gemensamt bestämmande inflytande upphör eller inte. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på Folksam Livs redovisning.

IAS 36 Nedskrivningar. Upplysningar om återvinningsvärde för icke-finansiella tillgångar. Ändringen innebär att upplysningskravet om återvinningsvärdet för samtliga kassagenererande enheter till vilka goodwill har allokerats tas bort. Vidare samordnas upplysningskraven avseende verkligt värde minus försäljningskostnader samt nyttjandevärde. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på Folksam Livs redovisning.

Ändrad IAS 39 Finansiella instrument. Novation av derivat och fortlöpande tillämpning av säkringsredovisning. Ändringen innebär att företag kan fortsätta med säkringsredovisning trots att motparten i derivatkontraktet har ändrats på grund av lagstiftning. Ändringen av standarden har inte haft någon effekt på Folksam Livs redovisning

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nyheter eller ändringar som blir tillämpliga fr.o.m. räkenskapsår 2015 och framåt planeras inte att förtidstillämpas.

Nedan beskrivs förväntade effekter på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade IFRS förväntas få på de finansiella rapporterna. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka Folksam Livs finansiella rapporter.
IFRS 9 Finansiella instrument kommer att ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Standarden omfattar nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. IFRS 9 träder ikraft 1/1 2018. EU planerar att godkänna standarden under 2015.

De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av tre kategorier; där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Fair value option är möjlig att tillämpa för skuldinstrument i de fall detta eliminerar eller väsentligen reducerar en mis-match i redovisningen. För eget kapitalinstrument är utgångspunkten att värdering ska ske till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet att istället redovisa värdeförändringar som inte innehas för handel i övrigt totalresultat.

Vad gäller de delar som berör finansiella skulder överensstämmer merparten med de tidigare reglerna i IAS 39 förutom vad avser finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt den s.k. ”Fair Value Option”. För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive på förändringar i referensränta.

Den nya nedskrivningsmodellen kommer kräva en redovisning av ett års förväntad förlust redan vid den initiala redovisningen och vid en väsentlig ökning av kreditrisken ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. De nya reglerna kring säkringsredovisning innebär bland annat förenklingar av effektivitetstester samt utökning av vad som är tillåtna säkringsinstrument och säkrade poster.

Folksam Liv har ännu inte gjort någon utvärdering av effekterna då standarden ännu inte godkänts för tillämpning inom EU.

IFRS 15 Revenue from Contracts with Customers. Syftet med en ny intäktsstandard är att ha en enda principbaserad standard för samtliga branscher som ska ersätta befintliga standarder och uttalanden om intäkter. Standarden ersätter IAS 18.Branscher som bedöms påverkas mest är telekom-, programvaru-, fastighets-, flyg-, förvars-, bygg- och anläggningsbranscherna samt företag som ägnar sig åt kontraktstillverkning. Alla företag kommer dock att påverkas av de nya, väsentligt utökade upplysningskraven. Tre alternativa sätt finns för övergången; full retroaktivitet, delvis retroaktivitet (inkluderar lättnadsregler) och en ”ackumulerad effekt-metod” där eget kapital justeras per 1/1 2017 för kontrakt som är pågående enligt det gamla regelverket (IAS 11/IAS 18). IFRS 15 träder ikraft 2017 och tidigare tillämpning är tillåten givet att EU har antagit standarden. EU väntas godkänna IFRS 15 i Q2 2015.

Folksam Liv har ännu inte gjort någon utvärdering av effekterna då standarden ännu inte godkänts för tillämpning inom EU.

Följande nya och ändrade IFRS med framtida tillämpning förväntas inte komma att ha någon väsentlig effekt på företagets finansiella rapporter.

Ändrad IAS 16 och IAS 38: Clarification of Acceptable Methods of Depreciation and Amortisation – ändringarna klargör att de acceptabla metoderna för avskrivningar av materiella och immateriella tillgångar är baserade på det förväntade konsumtionsmönstret av tillgångarnas framtida ekonomiska fördelar. Avskrivningar baserade på intäktsgenerering är inte en acceptabel metod eftersom intäkter genererade av aktiviteter som innehåller en tillgång speglar oftast andra faktorer än förbrukningen av de ekonomiska fördelar som är kopplade till tillgången. Likaså anses intäkter generellt sett vara en olämplig utgångspunkt för att mäta konsumtion av ekonomiska fördelar kopplade till

immateriella tillgångar. Ändringarna ska tillämpas fr o m 1 januari 2016 och tidigare tillämpning är tillåten. EU väntas godkänna ändringen under första kvartalet 2015.

Ändrad IAS 19 Ersättningar till anställda. Defined Benefit Plans: Employee Contributions. Ändringen innebär lättnader avseende redovisning av förmånsbestämda planer där avgifter till planen kommer från deltagarna eller tredje part. Enligt tidigare IAS 19 reducerade avgifterna kostnaderna avseende tjänstgöring. Avgifterna inkluderades inte i beräkning av förpliktelsen. Enligt IAS 19 (2011) krävs det en uppskattning av avgifter från anställda och tredje part samt att dessa avgifter ska periodiseras ut över tjänstgöringen linjärt. Som ett resultat av detta inkluderas dessa avgifter vid beräkning av kostnader för tjänstgöring under innevarande period och beräkning av nettoförpliktelsen. Denna beräkning har för de flesta inneburit en väsentlig förändring jämfört med tidigare praxis och skulle kräva komplexa aktuariella beräkningar. För att lättnaden i redovisningen av avgifter från anställda och tredje part ska kunna tillämpas ska avgifterna ingå i villkoren i planen, vara kopplade till tjänstgöring samt inte vara kopplade till antalet år i tjänst. Om avgifterna är av denna typ får företag redovisa avgifterna som en reduktion av tjänstgöringskostnaderna i den period som tjänsterna utförs. Ändringen ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas 1 juli 2014 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten. Ändringen godkändes av EU under fjärde kvartalet 2014.

Ändrad IAS 27: Equity Method in Separate Financial Statements: ändringen innebär att kapitalandelsmetoden kan användas vid redovisning av innehav i dotterbolag, joint ventures och intresseföretag i ett företags separata finansiella rapporter. Enligt IASB retroaktiv tillämpning från 1 januari 2016. Tidigare tillämpning tillåten. EU väntas godkänna ändringen under tredje kvartalet 2015. Det återstår att se hur Rådet för finansiell rapportering kommer att hantera denna ändring i RFR 2.

Ändrad IFRS 10 och IAS 28: Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture. Det har funnits en inkonsistens mellan IFRS 10 och IAS 28 avseende hur försäljning eller tillskott av tillgångar mellan investerare och intresseföretag eller joint venture ska redovisas. Ändringen innebär att hela vinsten eller förlusten redovisas om försäljningen eller tillskottet av tillgångarna utgörs av en rörelse (oavsett om det är ett dotterföretag eller en inkråmsöverlåtelse). När det gäller försäljning eller tillskott av tillgångar som inte är en rörelse ska endast del av vinst eller förlust redovisas. Ändringen ska tillämpas framåtriktat fr o m 1 januari 2016. Tidigare tillämpning är tillåten. EU förväntas godkänna ändringen under tredje kvartalet 2015.

Ändrad IFRS 11: Accounting of Acquisitions of Interests in Joint Operations – det har tidigare varit oklarheter gällande redovisning av rörelseförvärv avseende gemensamma verksamheter framförallt gällande företag inom energi- och naturresursbranschen. Därför har denna ändring gjorts vilken innebär att IFRS 3 Rörelseförvärv ska tillämpas när ett förvärv av gemensamma verksamheter utgörs av en rörelse. Common control transaktioner är exkluderade. Enligt IASB framåtriktad tillämpning från 1 januari 2016. Tidigare tillämpning tillåten. EU väntas godkänna ändringen under första kvartalet 2015.

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Folksam Liv konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras.

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Förvärvsmetoden innebär att ett förvärv av dotterföretag beaktas som en transaktion varigenom moderföretaget indirekt förvärvar dotterföretagets tillgångar och övertar dess skulder. I förvärvsanalysen fastställs det verkliga värdet på förvärvsdagen av förvärvade identifierbara tillgångar och övertagna skulder samt eventuella innehav utan bestämmande inflytande. Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av egetkapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer redovisas direkt i årets resultat. Överförd ersättning i samband med förvärvet inkluderar inte betalningar som avser reglering av tidigare affärsförbindelser. Denna typ av regleringar redovisas vanligtvis i resultatet.

Vid rörelseförvärv där överförd ersättning, eventuellt innehav utan bestämmande inflytande och verkligt värde på tidigare ägd andel (vid stegvisa förvärv) överstiger det verkliga värdet av förvärvade tillgångar och övertagna skulder som redovisas separat, redovisas skillnaden som goodwill. När skillnaden är negativ, ska förvärv till lågt pris redovisas denna direkt i årets resultat.

Villkorade köpeskillingar redovisas till verkligt värde vid förvärvstidpunkten. I de fall den villkorade köpeskillingen är klassificerad som egetkapitalinstrument, görs ingen omvärdering och reglering görs inom eget kapital. För övriga villkorade köpeskillingar omvärderas dessa vid varje rapporttidpunkt och förändringen redovisas i årets resultat.

I de fall förvärvet inte avser 100% av dotterföretaget uppkommer innehav utan bestämmande inflytande. Det finns två alternativ att redovisa innehav utan bestämmande inflytande. Dessa två alternativ är att redovisa innehav utan bestämmande inflytandes andel av proportionella nettotillgångar alternativt att innehav utan bestämmande inflytande redovisas till verkligt värde, vilket innebär att innehav utan bestämmande

inflytande har andel i goodwill. Valet mellan de olika alternativen att redovisa innehav utan bestämmande inflytande kan göras förvärv för förvärv.

Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

I de fall dotterbolagets redovisningsprinciper inte överensstämmer med koncernens redovisningsprinciper har justeringar gjorts till koncernens redovisningsprinciper.

Förluster hänförliga till innehav utan bestämmande inflytande fördelas även i de fall innehav utan bestämmande inflytande kommer att vara negativt.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 % av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden.

Eventuell skillnad vid förvärvet mellan anskaffningsvärdet för innehavet och ägarföretagets andel av det verkliga värdet netto av intresseföretagets identifierbara tillgångar, skulder och eventualförpliktelser redovisas i enlighet med IFRS 3 Rörelseförvärv.

Transaktionsutgifter, med undantag av transaktionsutgifter som är hänförliga till emission av eget kapitalinstrument eller skuldinstrument, som uppkommer inkluderas i anskaffningsvärdet. När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger det redovisade värdet på andelarna i koncernen reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget. Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer från transaktioner med intresseföretag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Folksam Livs funktionella valuta är svenska kronor och vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden ”Kapitalavkastning, intäkter” respektive ”Kapitalavkastning, kostnader”.

Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

Utländska verksamheters finansiella rapporter

Tillgångar och skulder i utlandsverksamheter, inklusive andra koncernmässiga över- och undervärden, omräknas från utlandsverksamhetens funktionella valuta till koncernens rapporteringsvaluta, svenska kronor, till den valutakurs som råder på balansdagen. Intäkter och kostnader i en utlandsverksamhet omräknas till svenska kronor till en genomsnittskurs som utgör en approximation av de valutakurser som förelegat vid respektive transaktionstidpunkt. Omräkningsdifferenser som uppstår vid valutaomräkning av utlandsverksamheter redovisas i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital i en omräkningsreserv.

Försäkringsavtal och investeringsavtal

Folksam Liv har genomfört en klassificering av alla avtal utifrån den försäkringsrisk de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för bolaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. Bolaget har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken motsvarar minst fem procents påslag på eller reduktion av aktuellt försäkringsvärde före försäkringshändelse.

Även för pensionsförsäkringsavtal med försäkringsrisk mindre än fem procent som tecknas utan personlig rådgivare bedöms den ekonomiska påverkan vara betydande. Är ekonomisk påverkan försumbar räknas avtalet som ett investeringsavtal.

Bolaget har valt att dela upp samtliga fondförsäkringsavtal och avtal som enbart avser villkorad återbäring på en försäkringsdel och en finansiell del, s.k. unbundling. Redovisning av de investeringsdelarna av avtalet sker enligt IAS 39 Finansiella instrument, redovisning och värdering samt IAS 18 Intäkter. Uppdelning inom försäkringsavtalet ger en tydlig redovisning av hur stor del av inbetalningarna som går till verksamhet med risk respektive till sparandeverksamhet. Avtal med negativ risksumma delas upp och frigjord risksumma redovisas som premie för att kunna ge arvsvinst. För avtal med positiv risksumma gäller på motsvarande sätt att riskpremie erläggs för att risksumma ska kunna tillskjutas vid dödsfall. Valet att unbundla all fondförsäkring innebär att alla fondförsäkringsavtal kan redovisas på ett enhetligt sätt. Värdet på ett avtal med villkorad återbäring regleras av vilken avkastning som placeringstillgångarna har haft. Detta medför att det inte är tillåtet att redovisa dessa avtal som ett försäkringsavtal enligt IFRS 4. Unbundling av avtal med rätt till villkorad återbäring, innebär därför att även dessa avtal kan redovisas på ett enhetligt sätt.

Enligt IFRS 4 får avtal med betydande andel diskretionär del (återbäring) redovisas som försäkringsavtal. Eftersom alla bolagets avtal med traditionell förvaltning och utjämnad återbäring eller pensionstillägg ofta har en betydande diskretionär del har bolaget beslutat att redovisa samtliga dessa avtal som försäkringsavtal.

Även traditionell livförsäkring med daglig avkastningsfördelning redovisas som försäkringsavtal på grund av att betydande diskretionära delar finns. Samtliga avtal med traditionell förvaltning och garanti redovisas därmed som försäkringsavtal.

Gruppliv-, sjuk- och premiebefrielseförsäkring, avgiven och mottagen återförsäkring samt övrig riskförsäkring redovisas som försäkringsavtal eftersom dessa avtal alltid innehåller betydande försäkringsrisk.

Redovisning av verksamhet som anses vara försäkringsavtal

Verksamhet som anses vara försäkringsavtal redovisas enligt IFRS4.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas inbetalda belopp under räkenskapsåret enligt försäkringsavtal för direkt försäkring samt inbetalda och tillgodoförda belopp för försäkringsavtal om mottagen återförsäkring. Undantaget är premier på sjuk- och premiebefrielseförsäkringar med avtalad löpande premiebetalning och där premien helt avser ett senare räkenskapsår.

Som premieinkomst för gruppliv redovisas premier för försäkringsavtal för vilka bolagets ansvar inträtt under verksamhetsåret.

Som premieintäkt för sjuk- och olycksfallsförsäkring som redovisas som skadeförsäkring redovisas premier för försäkringsavtal för vilka bolagets ansvar inträtt under verksamhetsåret.

Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetald försäkringsersättning redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat.

Diskretionära delar i försäkringsavtal

Bolaget har gjort bedömningen att den möjlighet som ges till kunderna att erhålla ytterligare försäkringsförmåner utöver de garanterade, utgör diskretionära delar i enlighet med definitionen i IFRS 4. Företaget förfogar över beslutanderätten till de diskretionära delarna (återbäringen/pensionstilläggen) när det gäller såväl tidpunkt som belopp.

De diskretionära delarna redovisas som en del av konsolideringsfonden till dess att de tilldelats försäkringstagarna eller annan förmånsberättigad. Tilldelning av återbäring redovisas som minskning av eget kapital.

Redovisning av verksamhet som delas upp i försäkringsdel respektive investeringsdel

Fondförsäkringsavtal och avtal med rätt till villkorad återbäring delas upp i en försäkringsdel och en investeringsdel (unbundling). Försäkringsdelen redovisas enligt IFRS 4 och investeringsdelen enligt IAS 39 Finansiella instrument redovisning och värdering och IAS 18 Intäkter. För avtal som delas upp på en försäkringsdel och en investeringsdel redovisas in- och utbetalningar för den finansiella delen av

avtalet inte som premieinkomst och försäkringsersättningar över resultaträkningen, utan istället som en förändring via balansräkningen. Avgiftsintäkter avseende de avtal som delas upp redovisas dels som intäkter från investeringsavtal och dels bland övriga tekniska intäkter.

Intäktsredovisning/Premieinkomst

De olika typer av avgifter som debiteras kunderna för förvaltning intäktsförs i takt med att företaget tillhandahåller förvaltningstjänster till innehavarna av avtalen. Tjänsterna tillhandahålls jämnt fördelade under avtalens löptid. Avgifter som debiteras kunderna vid specifika tillfällen, såsom exempelvis fondbyte, flytt till annan försäkringsgivare eller återköp, intäktsförs i samband med händelsen.

För dödsfalls- och sjukfallsrisker tas premier ut genom inlösen av fondvärde/försäkringskapital en gång per månad. För livsfallsrisker tas premier ut genom att hela eller delar av fondvärdet/försäkringskapitalet tillfaller bolaget vid försäkrads dödsfall. Belastning för avkastningsskatt görs genom inlösen av fondvärde/försäkringkapital.

Värdeförändring och utdelning

Verklig avkastning på tillgångar som tillhandahålls för försäkringstagarnas räkning redovisas som en värdeökning respektive värdeminskning av placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk, och avkastning tillförd försäkringsavtalen redovisas i resultaträkningen som en förändring i försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk.

Utbetalda försäkringsersättningar

Premiebefrielse vid sjukdom – Försäkringsersättning betalas ut genom att bolaget i försäkringstagarens ställe betalar in inbetalningar till det avtal som premiebefrielsebeloppet avses täcka.

Dödsfall - Försäkringsersättning betalas ut genom att bolaget vid behov skjuter till kapital till det värde som enligt avtalet ska gälla strax efter dödsfall.

Livsfall – Försäkringsersättningar betalas ut enligt avtal.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar består av livförsäkringsavsättningar och avsättning för oreglerade skador samt avsättning för tilldelad återbäring. Förändring av försäkringstekniska avsättningar för försäkringsavtal redovisas över resultaträkningen under respektive rubrik. Se även not 33, Livförsäkringsavsättning, not 34, Avsättning för oreglerade skador, samt not 35, Avsättning för återbäring och rabatter.

Livförsäkringsavsättningen för traditionell livförsäkring med utjämnad återbäring/pensionstillägg och traditionell livförsäkring med premiegaranti och daglig avkastningsfördelning utgörs av skillnaden mellan det förväntade kapitalvärdet av bolagets framtida utgifter för försäkringsavtalet och det förväntade kapitalvärdet av de premier bolaget ytterligare kan ha att uppbära för försäkringsavtalet. Kapitalvärdena beräknas med beaktande av antaganden om framtida ränta, dödlighet och andra riskmått, driftskostnader och skatt. Se not 33 till Livförsäkringsavsättning.

Livförsäkringsavsättningen för övrig traditionell livförsäkring med daglig avkastningsfördelning bestäms genom att värdet på försäkringarna räknas upp med den garantiränta som gäller vid beräkningstillfället. Därutöver kan även andra avsättningar med syfte att täcka försäkringsrisker redovisas under posten Livförsäkringsavsättning.

För grupplivförsäkring och sjukförsäkring motsvarar livförsäkringsavsättningen summan av ej intjänade premier. I resultaträkningen redovisas periodens förändring av livförsäkringsavsättning.

Avsättningen för oreglerade skador består av försäkringsbelopp, återköpsbelopp och tilldelad återbäring (övriga försäkringstekniska avsättningar). Tillägg har också gjorts för vid bokslutstillfället okända men inträffade skador. Sjukreserver ingår i avsättningen för oreglerade skador. Denna reserv diskonteras och diskonteringsräntan väljs i enlighet med FIs föreskrift om val av räntesats (2013:23.)I avsättningen ingår också en skadebehandlingsreserv.

Avsättning för tilldelad återbäring består av återbäring som tilldelats försäkringstagarna men vid bokslutstillfället ännu ej förfallit till betalning. Villkorad återbäring utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär risk. Såväl försäkringsdelen som den finansiella delen redovisas som villkorad återbäring. Avsättningen värderas till verkligt värde på de tillgångar som är kopplade till avtalen. Värdeförändringar redovisas över resultaträkningen.

Fondförsäkringsåtagande utgör en försäkringsteknisk avsättning för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk. Såväl försäkringsdelen som investeringsdelen redovisas som fondförsäkringsåtagande. Avsättningarna värderas till verkligt värde på de fonder som är kopplade till avtalen. Värdeförändringar redovisas över resultaträkningen. Det verkliga värdet fastställs med hjälp av aktuella fondvärden som speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångar som finns i de fonder till vilka skulderna är länkade, multiplicerat med

antalet andelar som tillräknas försäkringstagaren på balansdagen. Om de förväntade framtida intäkterna i en specifik portfölj är lägre än förväntade rörliga kostnader, måste en avsättning för förluster för denna portfölj göras.

Förlustprövning

Företagets tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar och förutbetalda anskaffningskostnader innebär automatiskt en prövning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

Förutbetalda anskaffningskostnader för försäkringsavtal

Endast rörliga anskaffningskostnader har aktiverats. Med rörliga kostnader avses provisioner vid försäljning. Aktivering har gjorts av den del av individuell livförsäkring som avser avtal med löpande premier, vilka bedöms generera en marginal som ska täcka aktiveringen.

Avskrivningstiden har satts till fem år med en avskrivningsfaktor på 3,9 (beaktande av årlig annullation med elva procent) i moderföretaget. Förutbetalda kostnader testas för nedskrivningsbehov vid varje bokslut för att säkerställa att avtalens förväntade framtida ekonomiska förmåner överstiger det redovisade värdet.

Driftskostnader

Samtliga driftskostnader fördelas i resultaträkningen efter funktionerna anskaffning, skadereglering, administration, provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring, kapitalavkastning kostnader samt i vissa fall övriga tekniska kostnader.

Inbäddade derivat i försäkringsavtal

Bolaget värderar inte inbäddade derivat som kan definieras som försäkringsavtal, eller optioner att återköpa försäkringsavtal till ett fast belopp eller ett belopp baserat på ett fast belopp och en räntesats separat.

Avgiven återförsäkring

Som premie för avgiven återförsäkring redovisas belopp som betalats ut under räkenskapsåret eller belopp som tagits upp som en skuld till försäkringsföretag som mottagit återförsäkring enligt ingångna återförsäkringsavtal, inklusive portföljpremier. Premierna periodiseras så att kostnaden fördelas till den period som försäkringsskyddet avser. Avdrag görs för belopp som gottskrivits på grund av portföljåterdragning eller en förändring av återförsäkrares andel av proportionella återförsäkringsavtal.

Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar motsvarar återförsäkrares ansvar för försäkringstekniska avsättningar enligt ingångna avtal. Bolaget bedömer nedskrivningsbehovet för tillgångar avseende återförsäkringsavtal varje årsbokslut/kvartal. Om återvinningsvärdet är lägre än redovisat värde på tillgången så skrivs tillgången ned till återvinningsvärdet och nedskrivningen kostnadsförs i resultaträkningen.

Redovisning av kapitalavkastning

Kapitalavkastning på placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken samt avkastningen på placeringstillgångar i livförsäkringsrörelsen redovisas i det tekniska resultatet. Kapitalavkastning på övriga placeringstillgångar i fondförsäkringsbolagen och övriga koncernföretag samt kapitalavkastning avseende skadeförsäkringsrörelsen redovisas i den icke-tekniska redovisningen.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar (inklusive utdelningar på aktier i koncern- och intresseföretag), ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto). För Folksam Liv koncernen ingår även resultatandel i intressebolag i posten.

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placeringstillgångar. Posten omfattar driftskostnader för byggnader och mark, kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto).

Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar som värderas till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga

placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar förs tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag. Sådana förändringar som förklaras av valutakursförändringar redovisas som valutakursvinst eller valutakursförlust under posten Kapitalavkastning.

Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar på fondförsäkringstillgångar redovisas under värdeökning alternativt värdeminskning på fondförsäkringstillgångar.

Skatter

Inkomstskatt

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Verksamhetsgrenar (huvudsakligen gruppliv-, sjuk- och olycksfallsförsäkringar) samt dotterbolag som ej bedriver försäkringsverksamhet beskattas enligt lagen om inkomstskatt.

Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital. Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Beloppen beräknas baserade på hur de temporära skillnaderna förväntas bli utjämnade och med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller aviserade per balansdagen. Temporära skillnader beaktas inte för skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag under förutsättning att moderföretaget eller investeraren kan styra tidpunkten för återföring av de temporära skillnaderna och det är sannolikt att en sådan återföring inte sker inom överskådlig framtid.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

För de verksamhetsgrenar där skatten beräknas utifrån förmögenhetsmassan (avkastningsskatt) har ingen belastning av uppskjuten skatt skett.

Eventuellt tillkommande inkomstskatt som uppkommer vid utdelning redovisas vid samma tidpunkt som när utdelningen redovisas som en skuld.

I juridisk person redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Avkastningsskatt

Livförsäkringsbolag betalar avkastningsskatt enligt lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel. Avkastningsskatt är inte en skatt på försäkringsföretagets resultat, utan betalas av bolaget för försäkringstagarnas räkning. Värdet på de nettotillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning belastas med avkastningsskatt som beräknas och betalas varje år. Avkastningsskatten redovisas i det icke-tekniska resultatet för koncernen och för moderbolaget som aktuell skattekostnad.

Immateriella tillgångar

Goodwill

Goodwill värderas till anskaffningsvärde minus eventuella ackumulerade nedskrivningar i koncernredovisningen. Goodwill fördelas till kassagenererande enheter och prövas minst årligen för nedskrivningsbehov.

Goodwill och immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod skrivs inte av. Goodwill som uppkommit vid förvärv av intresseföretag inkluderas i det redovisade värdet för andelar i intresseföretag.

Övriga immateriella tillgångar

Tillgångarna består av egenutvecklade och förvärvade programvaror som bedömts medföra framtida ekonomiska fördelar. Tillgångarna redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerad avskrivning (se nedan) och eventuella nedskrivningar.

Avskrivningsprinciper

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Nyttjandeperioderna omprövas årligen. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Den beräknade nyttjandeperioden uppgår till 5 år.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att generera avkastning. Rörelsefastigheter är fastigheter som innehas i syfte att brukas i den egna verksamheten. Rörelsefastigheter redovisas i koncernredovisningen under materiella tillgångar.

Förvaltningsfastigheter redovisas till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen. Det verkliga värdet baseras halvårsvis på värderingar utförda av oberoende värderingsmän. Vid kvartalsbokslutens första respektive tredje kvartal värderas fastigheterna internt. Det verkliga värdet fastställs genom en kombination av huvudsakligen en marknadsanpassad kassaflödeskalkyl samt avkastningsmetoden. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdet av beräknade framtida kassaflöden samt nuvärdet av ett beräknat restvärde för respektive fastighet.

Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. Hyresintäkter redovisas under Kapitalförvaltning, intäkter och fastighetskostnaderna under Kapitalförvaltning, kostnader.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En finansiell tillgång tas bort från rapport över finansiell ställning när rättigheterna i avtalet realiseras, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapport över finansiell ställning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument förutom avseende de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoresultat av finansiella transaktioner.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den s. k. Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och räntebärande värdepapper, placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk samt vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar.

Företaget har som princip att hänföra samtliga dessa placeringstillgångar som är finansiella instrument och som inte är aktier i dotter- eller intresseföretag till kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

Beräkning av verkligt värde

För en beskrivning av hur verkligt värde har bestämts hänvisas till not 28.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, övriga finansiella placeringstillgångar förutom de organisatoriska innehav som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, lån lämnade till koncern- och intresseföretag, övriga fordringar inklusive likvida medel samt upplupna ränteintäkter. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

Aktier och andelar i koncernföretag

Innehavet i KPA Livförsäkring AB klassificeras som finansiella tillgångar som kan säljas, och redovisas i koncernredovisningen som aktier och andelar i koncernföretag, beroende på att innehavet avser livförsäkringsaktiebolag som bedrivs med vinstutdelningsförbud och konsolidering inte sker. Värdering sker till anskaffningsvärde efter avdrag för erforderliga nedskrivningar.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt verkligt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Företaget har som princip att hänföra samtliga fondförsäkringsåtaganden samt avtal som enbart avser villkorad återbäring till värderingskategorin finansiella skulder värderade till verkligt värde över resultaträkningen därför att detta eliminerar den missmatch i redovisningen som annars skulle uppstå till följd av att de kopplade tillgångarna värderas till verkligt värde.

Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, t.ex. leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Nedskrivningar av finansiella instrument

Nedskrivningsprövning för finansiella tillgångar i kategorin lånefordringar/kundfordringar

Vid varje rapporttillfälle utvärderar försäkringsföretaget om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisas för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

En finansiell tillgång har ett nedskrivningsbehov endast om objektiva belägg visar att en eller flera händelser inträffat som har en inverkan på de framtida kassaflödena för den finansiella tillgången om dessa kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.

Objektiva belägg för att en eller flera händelser inträffat som påverkar de uppskattade framtida kassaflödena är exempelvis följande:

– betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenär,
– att långivaren beviljat låntagaren en eftergift som en följd av dennes finansiella svårigheter och som annars inte hade övervägts.
– ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp.
– att det blir sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller genomgå annan finansiell rekonstruktion och

– negativ värdeutveckling på pantsatta tillgångar

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet.

Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

Leasade tillgångar

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma försäkringsföretaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella tillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas i det tekniska resultatet.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod vilken uppgår till 5 år för samtliga redovisade maskiner och inventarier.

Rörelsefastigheter

Som rörelsefastigheter redovisas fastigheter som stadigvarande används i verksamheten. Rörelsefastigheter redovisas enligt anskaffningsmetoden i IAS 16 och avskrivningar görs enligt komponentmetoden. Rörelsefastigheter redovisas uppdelad på komponenter som skrivs av utifrån beräknad ekonomisk livslängd för de olika komponentkategorierna. Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet i det fall investeringen anses värderingshöjande. Utgifter avseende löpande underhåll och reparationer kostnadsförs i den period den uppkommer. Komponenten mark har bedömts ha obegränsad nyttjandetid varför avskrivning ej görs.

Vid värdering av rörelsefastigheterna tillämpas den s.k. anskaffningsvärdemetoden, varvid fastigheterna redovisas till anskaffningsvärde i koncernredovisningen med avdrag för avskrivningar enligt en avskrivningsplan som anpassas efter tillgångens nyttjandeperiod.

Nedskrivningar av materiella och immateriella tillgångar

Nedskrivningsprövning för materiella och immateriella tillgångar samt andelar i dotterföretag och intresseföretag med mera

De redovisade värdena för tillgångarna prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas tillgångens återvinningsvärde. En nedskrivning redovisas när en tillgångs redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen.

Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde minus försäljningskostnader och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

Återföring av nedskrivningar

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet.

En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Andra avsättningar

En avsättning redovisas i balansräkningen när Folksam Liv har en befintlig juridisk eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden.

Pensioner och liknande förpliktelser

Pensionsförpliktelserna i Folksam omfattar avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där Folksams förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsbolag och den kapitalavkastning som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställde som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i årets resultat i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Koncernens nettoförpliktelse avseende förmånsbestämda planer beräknas separat för varje plan genom en uppskattning av den framtida ersättning som de anställda intjänat genom sin anställning i både innevarande och tidigare perioder; denna ersättning diskonteras till ett nuvärde. Diskonteringsräntan är räntan på balansdagen på en svensk bostadsobligation med en löptid som motsvarar koncernens pensionsförpliktelser. Beräkningen utförs av en kvalificerad aktuarie med användande av den så kallade Projected Unit Credit Method. Vidare beräknas det verkliga värdet av eventuella förvaltningstillgångar per rapportdagen.

Koncernens nettoförpliktelse utgörs av nuvärdet av förpliktelsen, minus verkligt värde på förvaltningstillgångarna justerat för eventuella tillgångsbegränsningar.

Räntekostnaden/intäkten netto på den förmånsbestämda förpliktelsen/tillgången redovisas i årets resultat under finansnettot. Räntenettot är baserat på den ränta som uppkommer vid diskontering av nettoförpliktelsen, d v s ränta på förpliktelsen, förvaltningstillgångar och ränta på effekt av eventuella tillgångsbegränsningar. Övriga komponenter redovisas i rörelseresultatet.

Omvärderingseffekter utgörs av aktuariella vinster och förluster, skillnad mellan faktisk avkastning på förvaltningstillgångar och den summa som inkluderas i räntenettot och eventuella ändringar av effekter tillgångsbegränsningar (exkl ränta som inkluderas i räntenettot). Omvärderingseffekterna redovisas i övrigt totalresultat.

När beräkningen leder till en tillgång för koncernen begränsas det redovisade värdet på tillgången till det lägsta av överskottet i planen och tillgångsbegränsningen beräknad med hjälp av diskonteringsräntan. Tillgångsbegränsningen utgörs av nuvärdet av de framtida ekonomiska fördelarna i form av minskade framtida avgifter eller kontant återbetalning.

Ändringar eller reduceringar av en förmånsbestämd plan redovisas vid den tidigaste av följande tidpunkter; a, när ändringen i planen eller reduceringen inträffar eller b, när företaget redovisar relaterade omstruktureringskostnader och ersättningar vid uppsägning. Ändringarna/reduceringarna redovisas direkt i årets resultat.

Den särskilda löneskatten utgör en del av de aktuariella antagandena och redovisas därför som en del av nettoförpliktelsen/-tillgången. Den del av särskild löneskatt som är beräknad utifrån tryggandelagen i juridisk person redovisas av förenklingsskäl som upplupen kostnad istället för som del av nettoförpliktelsen/-tillgången.

Avkastningsskatt redovisas löpande i resultatet för den period skatten avser och ingår därmed inte i skuldberäkningen. Vid fonderade planer belastar skatten avkastningen på förvaltningstillgångar och redovisas i övrigt totalresultat. Vid ofonderade eller delvis ofonderade planer, belastar skatten årets resultat.

Pensionering i egen regi

Folksam har utöver de kollektivavtalade pensioner som tryggats i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse utfäst till vissa anställda att ersätta 65 procent av lönen för dem som väljer att gå i pension från 62 års ålder. Förändring i pensionsförpliktelserna redovisas över resultaträkningen.

Anläggningstillgångar som innehas för försäljning och avvecklade verksamheter

Tillgångar klassificeras som tillgångar som innehas för försäljning när tillgångarna kommer att realiseras genom försäljning, snarare än genom fortsatt användande. Detta sker t.ex. när:
- Folksam träffat bindande avtal om försäljning
- Styrelsen beslutat och offentliggjort en plan för avveckling av verksamheten och därmed avyttring av tillgångar

Vid klassificering som innehav för försäljning, redovisas anläggningstillgångar till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader. En avvecklad verksamhet är en del av ett företags verksamhet som representerar en självständig rörelsegren eller en väsentlig verksamhet inom ett geografiskt område eller är ett dotterföretag som förvärvats uteslutande i syfte att vidaresäljas. För år 2014 har inga tillgångar klassificerats som tillgångar som innehas för försäljning.

Ansvarsförbindelser (eventualförpliktelser)

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Moderföretagets redovisningsprinciper

Moderföretagets årsredovisning är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2008:26 och dess ändringsföreskrifter) och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. Moderföretaget tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Skillnader mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper

Skillnaderna mellan koncernens och moderföretagets redovisningsprinciper framgår nedan. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderföretaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderföretagets finansiella rapporter, där inte annat anges.

Immateriella tillgångar

Utgifter för utveckling som redovisas som tillgång i koncernbalansräkningen har redovisas som kostnad i moderföretagets resultaträkning.

Byggnader och mark

I moderföretaget redovisas såväl förvaltnings- som rörelsefastigheter till verkligt värde i balansräkningen med värdeförändringar över resultaträkningen.

Dotterföretag och intresseföretag

Aktier i dotter- och intresseföretag redovisas i moderföretaget till anskaffningsvärden efter avdrag för erforderliga nedskrivningar. Aktieägartillskott som lämnas som kapitaltillskott bokförs som en höjning av andelsvärdet i balansräkningen. För att fastställa huruvida det

föreligger nedskrivningsbehov av placeringar i koncern- och intresseföretag tillämpas IAS 36, Nedskrivningar. För att beräkna konsolideringskapitalet görs en värdering till verkligt värde av koncern- och intresseföretag dels en embedded-value-metod, dels en substansvärdemetod, beroende på karaktären på innehavet. I samband med förvärv eller andra strukturella förändringar görs en djupare analys av företagets värde som även tar hänsyn till kassaflöde, framtida vinster, varumärke och värdering av kundstocken.

Samtliga utdelningar redovisas som intäkt.

Folksam Liv redovisar innehaven i KPA AB och Folksam LO Fondförsäkring AB som innehav i dotterföretag. I koncernredovisningen är dessa innehav klassificerade som intresseföretag och konsolideras med kapitalandelsmetoden.

Förmånsbestämda pensionsplaner

I moderföretaget tillämpas andra principer för redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än de som anges i IAS19. Moderföretaget följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkningen av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

Skatter

I moderföretaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital. Vidare redovisas avkastningsskatten som en aktuell skattekostnad.

Koncernbidrag och aktieägartillskott för juridiska personer

Koncernbidrag redovisas enligt redovisningsprinciperna som anges i RFR 2 IAS 18 p 3 (erhållna koncernbidrag) samt RFR 2 IAS 27 p 2 (lämnade koncernbidrag). Detta innebär att koncernbidrag som företaget erhåller från dotterföretag redovisas enligt samma principer som utdelning från dotterföretag. Koncernbidrag som bolaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

Syftet med reservposter under eget kapital

En beskrivning av karaktären hos och syftet med reservposterna under eget kapital.

Eget kapital i obeskattade reserver

I koncernredovisningen redovisas eget kapitaldelen (78%) av obeskattade reserver som Eget kapital i obeskattade reserver.

Konsolideringsfond

Här redovisas det belopp i moderföretaget som får användas för förlusttäckning och andra ändamål som följer av bestämmelser i bolagsordningen. Se även avsnittet ” Diskretionära delar i försäkringsavtal”.

Reservfond

Syftet med reservfonden var att spara en del av årets resultat som inte gick åt för täckning av balanserad förlust. Avsättning till reservfond är inte längre erforderlig.

Kapitalandelsfond

Här redovisas belopp som härrör från att andelar i intresseföretag som tagits upp till ett högre värde än i närmast föregående balansräkning med tillämpning av kapitalandelsmetoden.

Balanserade förluster

Balanserade förluster i koncernen utgörs av årets resultat samt föregående års balanserade förluster efter eventuell vinstutdelning till minoritetsägare. Styrelsen lämnar förslag till utdelning. Utdelningens storlek beslutas av bolagsstämman.

Not 2 Upplysningar om risker

Denna not omfattar en beskrivning av Folksam Livs riskhantering samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker inklusive likviditetsrisker och verksamhetsrisker.

Företagets riskhanteringssystem

Folksam Livs riskhanteringssystem syftar till att skapa struktur och stöd för verksamheten i dess arbete med att hantera risker. Riskhanteringssystemet omfattar strategier, processer, rutiner och metoder för hur risker ska identifieras, värderas/mätas, hanteras, övervakas, följas upp och rapporteras samt hur uppgifter och ansvar för detta är fördelat. Riskhanteringssystemet är formaliserat genom styrande regelverk i form av policyer, riktlinjer och instruktioner.

Folksam Liv bedrivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att företagets risker ytterst bärs av försäkringstagarkollektivet. Eftersom syftet med risktagandet är att skapa värde för kunderna är risk en central komponent i Folksam Livs affärsmodeller. Sammantaget betyder detta att risktagandet i företaget ska ske medvetet och kunna ställas i relation till företagets solvens- och kapitalsituation.

Riskfilosofi

Riskfilosofin anger Folksam Livs övergripande inställning till risk och risktagande. Företagets riskfilosofi är att risk tas medvetet och att risktagandet styrs som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Verksamheten bedrivs i enlighet med Folksams värderingar och med högt ställda krav på efterlevnad av lagar och regler. Visionen ”våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld” är vägledande vid risktagande. Företaget ska ta risker som förväntas addera sådant värde till kundnyttan att det motiverar tillskottet till det totala risktagandet. Risker som inte bedöms addera något värde begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Företaget ska enbart ta risk inom områden där det finns ett stort kunnande och kapacitet att hantera risk.

Risktagandet styrs genom den formaliserade struktur som ges av företagets riskhanteringssystem. För att riskhanteringssystemet ska fungera och skapa nytta i den dagliga verksamheten behöver företaget även ha en sund riskkultur. Ledning och chefer bidrar till en sund riskkultur genom att i ord och handling förmedla till sina medarbetare vad som är företagets attityd till och aptit på risk, samt hur riskhantering bedrivs inom företaget. Alla företagets medarbetare bidrar till en sund riskkultur genom att agera i enlighet med företagets värderingar och hålla sig uppdaterade om aktuella regelverk.

Riskaptitramverket

Företagets riskaptitramverk är ett stöd för verksamheten vid styrning av företagets riskexponering och beslutas årligen av styrelsen. Ramverket består av komponenterna riskmått, riskaptit och risktolerans samt eskaleringsrutiner och åtgärdsplaner. Resultatet av företagets strategi- och affärsplaneringsprocess, samt Folksam Livs egen risk- och solvensbedömning, utgör underlag för styrelsens beslut om riskaptitramverket och de nivåer, risktolerans, riskmått och planer som omfattas av detta. Syftet med riskmått är att mäta och analysera den möjliga effekten av olika risker på ett urval av Folksam Livs nyckeltal. För att möjliggöra analys av företagets väsentliga risker är valet av riskmått baserat på företagets styrmodell.

Folksam Livs riskaptit anger den nivå på risk som styrelsen bedömer är önskvärd för att uppnå företagets långsiktiga mål medan risktoleransen anger gränsen för vilken riskexponering som kan accepteras. Företagets riskaptit och risktolerans är satta med hänsyn till såväl finansiella som icke-finansiella mål givet regulativa krav.

Den kvalitativa riskaptiten uttrycks genom en skala från *söka* till *undvika*. Risker som företaget söker är risker som förväntas bidra positivt till Folksam Livs måluppfyllnad och där osäkerheten avseende möjligheten till måluppfyllnad är acceptabel och hanterbar. Risker som undviks är risker som företaget inte är villigt att exponera sig för då de negativa konsekvenserna inte förväntas överväga de positiva eller osäkerheten är större än vad företaget är villigt eller kapabelt att hantera.

Den kvantitativa risktoleransen anger den maximala mängd risk som styrelsen kan acceptera och har primärt satts utifrån företagets kapacitet och förmåga att hantera risk. Risktoleransen anges därför i form av strikta limiter med tillhörande eskaleringsrutiner och fördefinierade åtgärder som, i händelse av limitöverträdelse, ska genomföras i syfte att återföra riskexponeringen inom risktoleransen.

Riskbaserad verksamhetsstyrning

Folksam Livs riskhanteringssystem baseras på principen om riskbaserad verksamhetsstyrning. Detta innebär att förändringar i företagets riskexponering, som kan uppstå till följd av beslut på olika nivåer, styrs genom att riskerna på ett strukturerat och transparent sätt identifieras, analyseras och hanteras. Detta görs samordnat med övriga analyser som genomförs i samband med förändringar i verksamheten. Särskilt väsentliga områden som omfattas av riskbaserad verksamhetsstyrning är företagets strategi- och affärsplanering, förvaltning av kapital, produkt- och erbjudandehantering samt hantering av interna och externa förändringar.

Den samlade effekten av Folksam Livs övergripande strategier och affärsplaner på riskexponering och kapitalbehov analyseras och stäms av mot riskaptiten genom en egen risk- och solvensbedömning. Det övergripande syftet är att ge styrelsen information om huruvida de långsiktiga mål och strategier samt affärsplaner och aktiviteter som föreslås, är förenliga med företagets riskaptit och kapitalbehov både på kort och lång sikt. Styrelsen har beslutat om genomförande och ansvar för den egna risk och solvensbedömningen i särskild policy.

Riskhanteringsprocessen

Företagets riskhanteringsprocess är integrerad i verksamhetsprocesserna och utgör en viktig beståndsdel i den övergripande riskhanteringen. Riskhanteringsprocessen omfattar identifiering, analys, hantering, övervakning och uppföljning samt rapportering av alla väsentliga risker.

Identifiera risker

Företaget definierar risk som osäkerhet om framtida händelser och deras effekter på företagets möjligheter att nå sina mål. Risker på både kort och lång sikt identifieras med hjälp av olika metoder för olika kategorier av risk. Exempel på analysmetoder som tillämpas inom företaget är omvärldsanalyser, verksamhetsanalyser, produkt- och erbjudandeanalyser samt portföljanalyser. Identifierade risker, inklusive deras orsaker och konsekvenser dokumenteras och kategoriseras.

Syftet med riskidentifieringen är att öka insikten om vilka händelser som kan uppstå och deras konsekvenser. Kunskap om verksamheten och dess risker finns i första linjen där respektive chef är ytterst ansvarig för att risker identifieras och dokumenteras inom sina ansvarsområden, som även innefattar eventuell utlagd verksamhet. I samband med riskidentifiering ska även de konsekvenser som kan uppstå om händelsen/risken inträffar och de bakomliggande orsakerna till risken identifieras och dokumenteras. Riskfunktionen stödjer första linjens riskidentifiering genom att tillhandahålla metod- och dokumentationsstöd, samt stöd vid formulering och värdering av identifierade risker.

Genomföra riskanalys

Vid riskanalys analyseras, värderas och mäts enskilda risker och samverkan mellan dessa. Företagets risker värderas på ett enhetligt sätt och kvantifieras med vedertagna mätmetoder i den mån det är möjligt. Beroende på riskkategori så kan värderingen vara kvantitativ (mätning) eller kvalitativ (bedömning). Trafikljuset, som är Finansinspektionens värdering av risker, används också inom företaget som en metod för att kvantifiera finansiella och försäkringsrisker.

I den kvalitativa värderingen, av framförallt verksamhetsrisker, analyseras hur stor påverkan risker kan få på kunder, varumärke eller kostnader/intäkter om de inträffar. Sannolikheten bedöms genom en uppskattning av när eller hur ofta risken skulle kunna inträffa om inga åtgärder vidtas. Riskfunktionen tillhandahåller metodstöd för värdering av verksamhetsrisker.

Hantera risker

Riskhanteringsprocessens tredje steg innebär att ”behandla” riskerna genom att först besluta om riskerna ska accepteras, reduceras/ökas eller elimineras, för att därefter besluta om vilka eventuella åtgärder som ska vidtas, samt att slutligen planera och genomföra beslutade åtgärder. Första linjen ska hantera riskerna, men kan ta stöd av riskfunktionen vid utformning av åtgärder. Om det finns behov av att samverka inom företaget för att reducera eller eliminera risker, ska den verksamhet som identifierat risken påtala detta för övriga som berörs. Företagets riskaptit ska vara vägledande för beslut om hantering.

Övervaka och följ upp risker, utvärdera riskhantering

Processens fjärde steg innebär att risker och riskåtgärder följs upp löpande. Chefer i verksamheten följer upp att de riskhanterande åtgärder som beslutats genomförs och får avsedd effekt. Riskfunktionen övervakar och stödjer första linjens uppföljning samt följer upp och utvärderar utförande och effektivitet av riskhanterande åtgärder.

Analysera och rapportera riskexponering

De risker som identifieras rapporteras kontinuerligt vidare i organisationen till berörda parter, inklusive riskfunktionen. Rapporterings- och eskaleringsrutiner är anpassade efter organisationsstrukturen och vad som är mest lämpligt för respektive riskkategori.

Riskfunktionen sammanställer, minst två gånger per år, en riskrapport till vd och styrelse som beskriver företagets sammanlagda riskexponering och övergripande status på riskhanterande åtgärder. Därutöver rapporterar riskfunktionen omgående till vd och/eller styrelse om det finns allvarliga brister avseende riskhantering eller om händelser inträffat som kan leda till en materiell förändring av företagets riskexponering.

Organisation och ansvar för riskhantering

Styrelsen i Folksam Liv har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Första ansvarslinjen

Den första ansvarslinjen utgörs av den verksamhet där riskerna tas, vilket även innebär ansvar för att riskerna hanteras.

Alla medarbetare i företaget har ett ansvar för att identifiera och hantera risker inom sitt ansvarsområde. Medarbetare har ett ansvar för att känna till och följa aktuella regelverk och att bidra till en sund riskkultur. Medarbetare ska också utan fördröjning rapportera incidenter såväl som väsentliga brister, limitöverträdelser och andra avvikelser, till närmaste chef och/eller till funktionerna i andra ansvarslinjen.
Chefer på alla nivåer ansvarar för att den verksamhet de har ansvar för bedrivs enligt fastställda principer för riskhantering. Det innebär att, i enlighet med regelverket för riskhantering, identifiera, mäta/värdera och fatta beslut om hur risker ska hanteras, samt vidta åtgärder för att hantera dessa.

I chefsansvaret ingår att säkerställa god intern kontroll genom att se till att de processer och/eller rutiner som används i verksamheten möjliggör ett medvetet risktagande. Det innebär även att dokumentera och säkerställa utförandet av kontroller som fångar upp förändrade förutsättningar och eventuella avvikelser från förväntat resultat. Cheferna ska även sträva efter en helhetssyn på riskhantering och ska samverka med varandra när det gäller riskhantering. De ansvarar också för att göra det möjligt för medarbetarna att efterleva tillämpliga regelverk och för att följa upp efterlevnaden av dessa.

Första ansvarslinjen ska ge andra och tredje ansvarslinjen tillgång till den information de behöver för att kunna genomföra kontroller och analyser av företagets riskexponering.

Andra ansvarslinjen

Den andra ansvarslinjen utgörs av företagets självständiga funktioner för riskhantering och regelefterlevnad: riskfunktionen, compliancefunktionen och koncernchefaktuarien. Dessa funktioner stödjer vd och styrelse i att fullgöra sitt ansvar för riskhantering och ansvarar framför allt för att utveckla och underhålla riskhanteringssystemet samt att stödja första ansvarslinjen i att genomföra riskhantering effektivt. Andra ansvarslinjen ansvarar även för att övervaka, kontrollera, följa upp och utvärdera första linjens riskhantering i syfte att bevaka företagets och försäkringstagarnas ekonomiska intressen. Vidare analyserar och rapporterar Risk- och complianceavdelningen en, från verksamheten oberoende, bild av företagets riskexponering till vd och styrelse och till organisationen i övrigt.

Företagets funktioner för riskhantering och regelefterlevnad är självständiga i förhållande till första ansvarslinjen. Funktionerna är underställda vd och rapporterar till vd och styrelse. Chefen för Risk- och complianceavdelningen ansvarar för att utveckla, införa och underhålla riskhanteringssystemet. Ansvar, uppgifter och rapporteringsrutiner för andra ansvarslinjens funktioner har fastställts i särskilda instruktioner.

Tredje ansvarslinjen

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen som arbetar på styrelsens uppdrag. Internrevisionen granskar och utvärderar riskhanteringssystemet, samt första och andra ansvarslinjens arbete med intern styrning och kontroll inklusive riskhantering. Ansvar och uppgifter för internrevisionen fastställs av styrelsen i särskilda riktlinjer.

Styrelsens ansvar

Styrelsen i företaget är ytterst ansvarig för riskhanteringen. Ansvaret innebär bland annat att säkerställa att riskhanteringssystemet är ändamålsenligt och proportionerligt i förhållande till verksamhetens komplexitet och riskexponering. Styrelsen ansvarar även för uppföljning av att företagets riskhanteringssystem fungerar i enlighet med styrelsens avsikter.

Styrelsen beslutar om företagets riskaptit och risktolerans och säkerställer att riskaptiten och principerna för riskhantering ligger i linje med företagets långsiktiga mål, strategier och affärsplaner. Styrelsen ska även säkerställa att de får tillgång till information om, samt förståelse för, de materiella risker som företaget är eller kan bli exponerat för. Styrelsen ska proaktivt begära information om materiella risker, samt utmana den information som kommer från första och andra ansvarslinjen. Slutligen så ska styrelsen säkerställa att information från riskhanteringssystemet beaktats vid styrelsebeslut och att detta dokumenteras.

Styrelsen för Folksam Liv har utsett ett revisionsutskott. Inom riskområdet har utskottet bland annat till uppgift att utvärdera den interna styrningen och kontrollen, företagets väsentliga risker samt den interna revisionsprocessen.

Verkställande direktörens ansvar

Vd ska leda företaget i enlighet med de regelverk styrelsen fastställt. Vd ska fastställa de styrande regelverk som behövs därutöver för att tydliggöra ansvar och genomförande av riskhantering. Vd ansvarar för att se till att första och andra ansvarslinjen arbetar enligt företagets principer för riskhantering.

För att säkerställa ett aktivt informationsutbyte mellan ansvarslinjerna och öka kvaliteten i beslutsunderlag och rapportering till vd och styrelse, har vd inrättat kommittéer där risk- och kapitalfrågor bereds och diskuteras. Första och andra ansvarslinjen är representerade i dessa kommittéer.

Risker och Solvens 2

Solvens 2 införs 1 januari 2016. Syftet med regleringen är att stärka skyddet för försäkringstagarna och säkerställa finansiell stabilitet. Nya regler införs bland annat för beräkning av kapitalkrav kopplat till företagets risker. Vidare införs krav på att företaget ska uppföra en ”egen risk-och solvensbedömning” vilket i korthet innebär att affärsstrategi integreras med bedömning av totalt kapitalbehov med hänsyn till riskprofilen.

Ett arbete pågår att anpassa verksamheten till det nya riskbaserade Solvens 2-regelverket och under 2015 kommer förberedande rapportering att ske till Finansinspektionen av bl.a. ”Egen risk och solvensbedömning”. Folksam kvantifierar i nuläget risker enligt Trafikljusmodellen som är Finansinspektionens mätmetod för hur väl företaget klarar av exponeringen mot olika finansiella risker och försäkringsrisker. Solvens 2-regelverket innebär utökad rapportering till Finansinspektionen. Bland annat ska en ny rapport benämnd ”Solvens- och verksamhetsrapport” publiceras årligen fr.o.m. år 2017 med första referensdag 31/12-2016. Rapporten kommer att innehålla omfattande och detaljerade upplysningar om företagets riskhantering, risker och tillhörande kapitalbehov.

Väsentliga risker i Folksam Liv

I Folksam definieras risk som osäkerhet om framtida händelser och deras effekter på företagets möjligheter att nå sina mål. Den verksamhet som Folksam Liv bedriver innebär risker som kan leda till förluster i försäkringsprodukter eller tillgångar. Händelser kopplade till försäkringsavtalen eller finansiella händelser vilka kan påverka företagets möjligheter att nå sina mål kallas försäkringsrisker respektive finansiella risker vilka även inkluderar likviditetsrisker. Risker kan även uppstå som följd av såväl politiska förändringar, innovationer, förändrad rättslig praxis som icke ändamålsenliga interna processer, rutiner och system och brott mot externa eller interna regler, det vill säga verksamhetsrisker.

I kommande avsnitt beskrivs Folksam Livs försäkringsrisker, finansiella risker samt verksamhetsrisker.

Försäkringsrisker

Målet för Folksam Livs försäkringsverksamhet är att tillhandahålla ett brett utbud av produkter, som svarar mot våra kunders behov. Folksam Liv ska vara ett ansvarstagande och pålitligt bolag med god kontroll av försäkringsriskerna.

Folksam Liv erbjuder såväl livförsäkring som skadeförsäkring. Livförsäkringen utgörs av både olika former av sparandeförsäkring (traditionell livförsäkring, traditionell livförsäkring med villkorad återbäring samt fondförsäkring) och av riskförsäkring (gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring, sjuk- och premiebefrielseförsäkring samt övrig kollektiv riskförsäkring). Inom ramen för skadeförsäkringsverksamheten finns riskförsäkring i form av sjuk- och olycksfallsförsäkring. Folksam Liv mottar även återförsäkring från livbolag inom Folksam.

Det breda produktutbudet exponerar Folksam Liv för en mängd olika försäkringsrisker, vilka hänger samman med försäkrade händelser och produkternas utformning. Konsekvenser av dessa risker beaktas när försäkringsvillkor utformas, premier och åtaganden fastställs, försäkringstekniska avsättningar beräknas och överskott fördelas till försäkringsavtalen och över tid. Ett brett produktutbud och stora försäkringstagarkollektiv bidrar till en utjämning av de olika riskerna.

Den övergripande styrningen av försäkringsriskerna fastställs i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller bland annat principer för hur premier bestäms, försäkringstekniska avsättningar beräknas och hur överskott fördelas. Riktlinjerna är också styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. Riktlinjerna föreslås av ansvarig aktuarie och beslutas av styrelsen. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av vd, eller av vd utsedd verksamhetsansvarig, efter förslag från ansvarig aktuarie, anges vilka antaganden och beräkningsmetoder som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas.

Hantering av försäkringsrisker

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsbolag. Korrekt prissättning tryggar Folksam Livs långsiktiga lönsamhet. Reservsättningarna måste vara tillräckliga och fördelningen av överskott skälig. Såväl risker som principer och verktyg för riskhantering kan skilja sig åt mellan olika typer av försäkringskontrakt.

Som ett led i Folksam Livs interna uppföljning och riskhantering informeras styrelsen löpande om utvecklingen av försäkringsriskerna och nyckeltal, som solvensgrad och kollektiv konsolideringsgrad. Nyckeltalen följs även i ett framåtblickande perspektiv.

Dödlighetsrisk, sjuklighetsrisk och driftskostnadsrisk

Med dödlighetsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av en ökad eller minskad dödlighet bland de försäkrade. I Folksam Liv är risken för minskad dödlighet bland försäkrade med traditionell livförsäkring den dominerande försäkringsrisken. Om dödligheten överskattas vid tecknande av försäkring kan det leda till att för höga ersättningar utlovas. En överskattad dödlighet medför också att de beräknade avsättningarna blir otillräckliga, liksom att fördelningen av överskott blir felaktig genom att för stora arvsvinster fördelas. Det förekommer även risk för ökad dödlighet både bland sparandeprodukter och riskprodukter.

På motsvarande sätt finns sjuklighetsrisk – risk för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av de försäkrades insjuknande eller tillfrisknande - inom Folksam Livs bestånd med sjuk- och premiebefrielseförsäkring.

Riskerna hanteras genom att dödligheten och sjukligheten i bestånden följs upp, och genom att dödlighets- och sjuklighetsantaganden uppdateras. Dödlighetsrisk och sjuklighetsrisk hanteras även genom hälsokrav i samband med tecknande av försäkring. Dessa krav är hårdast för individuellt tecknad försäkring, där det sker en individuell riskbedömning. I samband med skadereglering av dödsfall och sjuklighet sker också riskbedömning, främst av så kallade oriktiga uppgifter eller av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen.

Driftskostnadsrisken är risken för att de driftskostnader som försäkringen medför underskattas. Underskattade driftskostnader kan medföra förluster på grund av att för höga ersättningar utlovas eller att otillräckliga avsättningar beräknas. Även fördelning av överskott påverkas av belastning för driftskostnader.

De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ändrade antaganden om dödlighet, sjuklighet och driftskostnader visas under rubriken Känslighetsanalyser. Denna känslighet är dock mycket begränsad för fondförsäkring eller försäkring med villkorad återbäring där försäkringstagarna står den finansiella risken.

Det finns också andra försäkringsrisker inom ramen för Folksam Livs produktutbud, vilka är beroende av den specifika produkten. Förändringar i rättslig praxis eller i lagstiftningen kan till exempel påverka vilka som är ersättningsberättigade.

Optionsrisk

Många försäkringsprodukter, främst sparandeprodukter, innehåller optioner för försäkringstagaren att ändra till exempel utbetalningstidpunkt eller utbetalningstidens längd. Försäkringsavtalen kan också medge annullation av löpande premieinbetalningar eller återköp/flytt av försäkringskapitalet. Om sådana optioner i försäkringsavtalen utnyttjas kan företagets lönsamhet och finansiella situation påverkas. Dessa optionsrisker regleras i första hand genom försäkringsvillkor och ändringsregelverk. Avgiftsstrukturen bör vara utformad så att lönsamheten kan bibehållas och finansiell stabilitet upprätthållas. Vidare bör det säkerställas att avsättningarna är tillräckliga vid annullationer samt att annullationer inte medför att oskälig andel av överskottet utbetalas så att kvarvarande/övriga kunder drabbas negativt.

Katastrof- och koncentrationsrisk

Folksam Livs försäkringsverksamhet är inriktad på stora kollektiv. Inom ett och samma kollektiv adderas en stor mängd oberoende risker vilket ger en riskutjämning i form av en större förutsägbarhet om den totala ersättningens omfattning. Med koncentrationsrisk menas otillräcklig diversifiering av försäkringsrisker inom och mellan försäkringsgrenar. Koncentrationsrisker kan medföra att enskilda händelser kan få betydande konsekvenser för företaget eller kollektiv. Koncentrationsrisk kan också uppstå om företaget är ensidigt exponerat mot till exempel ett begränsat produktutbud eller ett enskilt avtalsområde. Katastrofrisken är risken för att ett stort antal dödsfall eller sjukfall inträffar som följd av en katastrof.

Koncentrationsrisken hanteras genom ett aktivt arbete för att åstadkomma blandade bestånd inom individuell livförsäkring. För kollektivavtalad försäkring har bolaget begränsad möjlighet att styra över riskspridningen.

Folksam Liv har ett återförsäkringsprogram som omfattar både katastrofåterförsäkring för olyckshändelser med mer än ett dödsfall och individuell återförsäkring av dödsfallsförsäkringar med förhöjd dödsfallsrisk respektive höga dödsfalls- och sjukfallsrisksummor.

Återförsäkringsprogrammet har störst påverkan på resultatet för riskförsäkring. Katastrof- och koncentrationsrisker utvärderas löpande och återförsäkringsprogrammet justeras vid behov.

Känslighetsanalys av avsättningsrisk reservsättningsantaganden

I tabellen visas hur de försäkringstekniska avsättningarna skulle förändras om dödligheten, sjukligheten eller driftskostnaderna förändrades. Tabellen visar känsligheten i Folksam Livs totala avsättningar, för såväl sparandeförsäkring som riskförsäkring. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ränteförändringar framgår av avsnittet om finansiella risker.

Tabellen omfattar enbart moderföretaget Folksam Liv. I den konsoliderade koncernredovisningen ingår även två fondförsäkringsbolag. I dessa bolag är avtalen sådana att dödlighetsantagandena kan ändras under försäkringstiden, och dessa bolag ingår därför inte i nedanstående känslighetsanalys.

Dödssannolikheten antas minska med 20 procent. En minskad dödssannolikhet innebär minskade avsättningar för riskförsäkringar och ökade avsättningar för sparandeförsäkringar. I tabellen visas det sammanvägda resultatet.
Sjukligheten stressas genom att

- ettårssannolikheten för insjuknande ökas med 50 procent,
- sannolikheten att sjukfall upphör minskas med 20 procent och
- invaliditetsgraderna ökas med 20 procent.

Reservavsättningen för framtida driftskostnader antas öka med tio procent.
Analyserna är gjorda utan hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden.

Moderföretaget, Mkr	Avsätt-ningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Försäkringstekniska avsättningar 2014-12-31	104 188		
Dödlighet	106 881	-2 693	-2 696
Sjuklighet	104 731	-543	-423
Kostnadsinflation	104 889	-701	-699

Moderföretaget, Mkr	Avsätt-ningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Försäkringstekniska avsättningar 2013-12-31	86 810		
Dödlighet	89 053	-2 243	-2 271
Sjuklighet	87 297	-487	-380
Kostnadsinflation	87 402	-592	-590

Koncentrationer av försäkringsrisk

Huvuddelen av Folksam Livs åtagande avser dödlighetsrisker, såväl långlevnadsrisk som risk för förhöjd dödlighet. Försäkringar med risk för förhöjd dödlighet är geografiskt spridda över Sverige. De är även spridda på ett stort antal olika försäkringar. Detta illustreras i nedanstående tabell som visar antal försäkringsavtal och försäkrat belopp i dödsfall i olika beloppsintervall.

Koncernen, Mkr	2014		2013	
Försäkrat belopp som betalas ut i händelse av dödsfall	**Antal för-säkringar**	**Totalt försäkrat belopp**	**Antal för-säkringar**	**Totalt försäkrat belopp**
Mindre än 20 prisbasbelopp	4 129 781	355 627	3 989 739	341 595
20-30 prisbasbelopp	19 558	16 937	14 359	13 747
30-45 prisbasbelopp	3 594	4 306	2 382	3 646
45-60 prisbasbelopp	1 663	3 057	668	1 522
mer än 60 prisbasbelopp	1 059	3 287	625	2 422
	4 155 655	383 214	4 007 773	362 932

Moderföretaget, Mkr	2014		2013	
Försäkrat belopp som betalas ut i händelse av dödsfall	**Antal för-säkringar**	**Totalt försäkrat belopp**	**Antal för-säkringar**	**Totalt försäkrat belopp**
Mindre än 20 prisbasbelopp	3 953 578	355 627	3 821 136	341 128
20-30 prisbasbelopp	19 529	16 937	14 332	13 720
30-45 prisbasbelopp	3 580	4 306	2 367	3 620
45-60 prisbasbelopp	1 659	3 057	664	1 512
mer än 60 prisbasbelopp	1 054	3 287	621	2 410
	3 979 400	383 214	3 839 120	362 390

Folksam Livs exponering för livsfallsrisker, och därmed för trendmässiga förändringar av dödligheten, illustreras i nedanstående tabell. De försäkringstekniska avsättningarna för försäkringar som betalas ut under förutsättning att den försäkrade lever har här fördelats mellan olika åldersgrupper.

Koncernen, Mkr	2014		2013	
Försäkringstagarens nuvarande ålder	**Försäkrings teknisk avsättning**	**%**	**Försäkrings teknisk avsättning**	**%**
0 - 30	80	0	132	-
30 - 40	1 065	2	2 026	3
40 - 50	8 449	15	10 170	16
50 - 60	18 784	33	18 618	30
60 - 70	20 017	36	21 199	34
70 - 80	6 114	11	6 111	10
Mer än 80	1 607	3	3 885	6
	56 115	100	62 141	100

Moderföretaget, Mkr	2014		2013	
Försäkringstagarens nuvarande ålder	**Försäkrings teknisk avsättning**	**%**	**Försäkrings teknisk avsättning**	**%**
0 - 30	54	0	71	-
30 - 40	884	2	884	2
40 - 50	7 643	15	7 001	15
50 - 60	17 726	34	14 764	32
60 - 70	18 689	36	16 882	37
70 - 80	5 757	11	4 925	11
Mer än 80	1 607	3	1 406	3
	52 359	100	45 933	100

Hälften av Folksam Livs försäkringstekniska avsättningar motsvaras av försäkringar med livsfallsrisk år 2014. Det är av stor vikt att utvecklingen av långlevnaden bland de försäkrade följs upp och att de dödlighetsantaganden som används för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna anpassas löpande.

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tabellen nedan visar den uppskattade totala slutliga skadekostnaden, före och efter återförsäkring , vid slutet av varje skadeår. Diskonteringseffekter framgår längst ned i varje tabell.

Avsättning för oreglerade skador (före återförsäkring) som redovisas i denna tabell utgör 97 procent av de totala avsättningarna för oreglerade skador i företaget. Ingående verksamheter är gruppförsäkring, premiebefrielseförsäkring samt sjukförsäkring. Tabellerna omfattar enbart moderföretaget Folksam Liv.

Beståndsöverlåten verksamhet under 2014 är medtagen i den uppskattade slutliga skadekostnaden, för tid efter beståndsöverlåtelsen. Beståndsöverlåten verksamhet utgör 6 procent av total uppskattad slutlig skadekostnad per 2014-12-31.

Moderföretaget, Mkr	Alla tidigare år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totalt
Före avgiven återförsäkring								
Uppskattad slutlig skadekostnad								
i slutet av skadeåret (brutto)		2 095	2 191	1 657	1 722	1 967	2 499	12 131
Ett år senare		1 718	1 337	1 396	1 469	1 797		7 717
Två år senare		1 282	1 253	1 280	1 460			5 276
Tre år senare		1 240	1 222	1 331				3 794
Fyra år senare		1 226	1 274					2 500
Fem år senare		1 280						1 280
Uppskattad slutlig skadekostnad								
2014-12-31		**1 280**	**1 274**	**1 331**	**1 460**	**1 797**	**2 499**	
Ackumulerade utbetalda								
försäkringsersättningar		1 198	1 162	1 172	1 231	1 291	999	
Avsättning för oreglerade skador,								
exklusive skadebehandlingsreserv	969	82	113	160	229	506	1 500	3 558
Skadebehandlingsreserv								115
Ackumulerat över/underskott		815	916	326	261	171	0	
D:o i % av initial skadekostnad		39%	42%	20%	15%	9%	0%	
Diskonteringseffekt								-121
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador enligt denna tabell								3 673
Oreglerade skador för verksamhet								
som ej ingår i ovanstående tabell								103
Total avsättning för oreglerade								
skador enligt balansräkningen (brutto)								**3 776**
Andel som ingår i tabellen								97%

Moderföretaget, Mkr	Alla tidigare år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Totalt
Efter avgiven återförsäkring								
Uppskattad slutlig skadekostnad								
i slutet av skadeåret (netto)		2 094	2 186	1 646	1 707	1 959	2 490	12 081
Ett år senare		1 717	1 334	1 389	1 460	1 789		7 689
Två år senare		1 281	1 251	1 277	1 410			5 220
Tre år senare		1 240	1 220	1 291				3 752
Fyra år senare		1 226	1 240					2 466
Fem år senare		1 248						1 248
Uppskattad slutlig skadekostnad								
2014-12-31		**1 248**	**1 240**	**1 291**	**1 410**	**1 789**	**2 490**	
Ackumulerade utbetalda								
försäkringsersättningar		1 196	1 159	1 169	1 226	1 283	996	
Avsättning för oreglerade skador,								
exklusive skadebehandlingsreserv	689	52	81	122	184	506	1 494	3 128
Skadebehandlingsreserv								114
Ackumulerat över/underskott		846	946	355	297	170	-	
D:o i % av initial skadekostnad		40%	43%	22%	17%	9%	-	
Diskonteringseffekt								-119
Avstämning mot balansräkning								
Oreglerade skador enligt denna tabell								3 242
Oreglerade skador för verksamhet								
Total avsättning för oreglerade								
skador i balansräkningen (netto)								**3 242**
Andel som ingår i tabellen								100%

Finansiella risker

Finansiell risk definieras som risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av finansiella händelser. Exempel på händelser kan vara marknadshändelser såsom aktiekursfall eller förändring av marknadsräntor men även andra finansiella händelser som förändrad kreditvärdighet eller fallissemang hos motparter.

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att uppnå högsta möjliga reala avkastning under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Folksam Liv lägger också stor vikt vid tryggheten i pensionssparandet. Valet av tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att företaget ska tåla att utvecklingen på finansmarknaderna blir mycket svag. Ytterligare begränsningar vid valet av sammansättningen av tillgångsportföljer är att legala restriktioner om skuldtäckning och solvens ska uppfyllas samt att risknivån aldrig får vara högre än att grönt ljus erhålls i Finansinspektionens trafikljusmodell.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och anger ramar och limiter för exponeringar samt riktlinjer för verksamheten. Vd ansvarar för att förvaltningen av företagets tillgångar sker inom de ramar och anvisningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna. Finanskommittén är vd:s forum för uppföljning av tillgångsförvaltningen och beslut rörande den taktiska riskstyrningen.

Vid valet av placeringsinriktning beaktas tillgångarnas och skuldernas egenskaper såsom förväntad avkastning, risk och korrelation, prognoser för försäkringsrörelsens utveckling samt möjlighet att använda tillgångarna för skuldtäckning. Därutöver gör Folksam en miljö- och etikanalys av de företag där placeringar görs. Den placeringsinriktning som fastställs ger ramar för tillgångsförvaltningen. Inom dessa ramar och limiter ansvarar avdelningen för kapitalförvaltning för den löpande förvaltningen och för spridningen mellan olika tillgångsslag såsom aktier, obligationer, valutor, fastigheter samt alternativa placeringar (såsom hedgefonder eller placeringar i syfte att uppnå en exponering mot råvaror och infrastruktur).

Placeringar sköts både internt och genom externt utlagda förvaltningsuppdrag. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration har lagts ut till Swedbank Robur. Placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena eller justera portföljens risknivå hanteras internt inom avdelningen för kapitalförvaltning. Även Alternativa placeringar och placeringar i fastigheter sköts internt inom Folksam.

Hantering av finansiella risker

Inom traditionell försäkring med avkastningsgaranti är utvecklingen på de finansiella marknaderna och avkastningen på placeringstillgångarna av stor betydelse inte bara för försäkringstagarna/förmånstagarna, utan även för företaget. Avkastningsgarantin i försäkringarna bestäms utifrån de långsiktiga avkastningsmålen så att garantin med betryggande säkerhet kan infrias. Den förväntade avkastningen påverkar även val av återbäringsränta och därmed fördelningen av överskott och hur utbetalning av överskott fördelas över tid.

Aktuarieavdelningen ansvarar för att löpande avstämningar av garantinivåerna görs mot aktuella marknadsnoteringar, speciellt marknadsräntorna, för att säkerställa att framtida garantier är förenliga med avkastningsmålen. Aktuarieavdelningen ansvarar vidare för att löpande följa fördelningen av överskott. Med försäkringsränterisk menas risken att antagande avseende avkastningsskattegrundande ränta och bruttoränta vid beräkning av garanti, fördelning av överskott eller utbetalning av överskott är olämplig i förhållande till kort- och långsiktig avkastning eller legala krav (kontributionsprincipen).

Folksams kapitalförvaltning ansvarar för att styra, följa upp och utvärdera hur de utlagda förvaltningsuppdragen sköts. Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av gällande placeringsriktlinjer samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till Risk och complianceavdelningen och Folksams kapitalförvaltning. Risk och complianceavdelningen genomför självständig uppföljning av exponeringar på daglig basis av de limiter som fastställts av styrelsen i placeringsriktlinjerna. Rapportering sker regelbundet till vd och styrelse avseende utvecklingen av de finansiella riskerna och omgående av eventuella överträdelser av limiterna.

I placeringsriktlinjerna anges principerna för vilka instrument, emittenter och motparter som är tillåtna att använda i förvaltningen av placeringstillgångarna. Den totala tillgångsportföljen i Folksam Liv är sammansatt av sex delportföljer: aktier, räntor, fastigheter, alternativa placeringar, säkringsinstrument och bolagsstrategiska innehav.

I huvudsak används derivat för att skräddarsy portföljens risknivå. Säkringsinstrument är placeringar vars huvudsyfte är matcha placeringsrisker i åtagandena, t.ex. en ränteswap för att reducera balansräkningens räntekänslighet.

Bolagsstrategiska innehav är innehav som anses vara av särskilt strategiskt värde för företaget. Endast styrelsen får fatta beslut om placeringar av detta slag. Exempel på en sådan placering är aktier i koncernföretag samt innehavet av aktier i Swedbank.

Inom avdelningen för kapitalförvaltning finns Riskstyrningskommittén som sammanträder veckovis. Vid dessa möten diskuteras riskexponeringen i förvaltningsportföljerna, beslut fattas och protokollförs, om eventuella åtgärder för att effektivisera förvaltningen eller ändra riskexponeringen. Sådana åtgärder kan vara att förändra risknivån genom förändring av det mandat som den externa förvaltaren har fått eller genom att förändra risknivån med derivat.

Under året har handel skett med aktier, räntebärande värdepapper, valutor och derivat på dessa (valutaterminer, aktieindexterminer, aktieindexoptioner, ränteterminer, swappar och swaptioner).

Marknadsrisker

Marknadsrisker innebär risker för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadspriser. Till marknadsrisker räknas aktiekursrisk, ränterisk, fastighetsprisrisk, valutarisk och spreadrisk. Dessa risker svarar mot de förluster som kan uppstå, och osäkerheterna kring dessa, vid förändringar i motsvarande marknadsvärden. Dessa risker värderas och utvärderas även enligt känslighetsanalyser i Finansinspektionens trafikljusmodell. I känslighetsanalyserna nedan tas även hänsyn till effekten av eventuella derivatpositioner.

Aktiekursrisk (inklusive aktierelaterade derivat) och fastighetsprisrisk

Aktiekursrisk definieras som risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i aktiekurser och med fastighetsprisrisk avses risken för förändringar i marknadsvärde på fastigheter.

I tabellen nedan redovisas effekten av en kursnedgång på 40 procent för svenska aktier och andelar samt en kursnedgång på 35 procent för utländska aktier och fastigheter. Effekten av aktieindexterminer och aktieindexoptioner har medtagits i beräkningen. Dessa stressnivåer används även i Finansinspektionens trafikljus.

	2014		2013	
Koncern, Mkr	**Effekt på resultat före skatt**	**Effekt på eget kapital**	**Effekt på resultat före skatt**	**Effekt på eget kapital**
Aktier	-19 868		-18 278	
Fastigheter	-3 580		-3 467	
Aktier i koncern- och intresseföretag ej konsoliderade	-1 696		-742	
Totalt	-25 144	-24 531	-22 487	-21 966
Moderföretaget, Mkr				
Aktier	-19 785		-18 195	
Fastigheter	-3 580		-3 497	
Aktier i koncern - och intresseföretag	-1 696		-1 691	
Totalt	-25 062	-24 471	-23 383	-22 840

Bolagets exponering av onoterade aktier framgår av not 20.

Ränterisk (inklusive ränterelaterade derivat)

Ränterisk definieras som risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadsräntor. Värderingen av företagets åtaganden är av stor betydelse för det finansiella resultatet och företagets stabilitet. Värderingen är direkt beroende av rådande marknadsräntor varför dessa påverkar solvensen. Ränterisken, dvs risken för förändringar i marknadsräntor, påverkar bolagets riskutrymme.

För Folksam Liv är det ofördelaktigt med fallande marknadsräntor eftersom avsättningsbehovet då ökar mer än vad värdet av räntebärande placeringar gör. Denna skillnad i räntekänslighet på tillgångs- och skuldsidan ger upphov till en ränterisk, som till viss del begränsas med handel i ränteterminer, swappar och swaptioner.

Aktuarieavdelningen ansvarar även för att rätt antagande om avkastningsskatt belastar försäkringarna och att avsättningarna för framtida avkastningsskatt är tillräckliga. Dessa avsättningar är avhängiga statens upplåningskostnader och påverkas främst av framtida marknadsräntor.

Känslighetsanalys - ränterisk	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Riskparameter				
Värdeökning räntebärande tillgångar	2 959	3 645	2 956	3 655
Ökning av redovisat värde på räntebärande skulder (inklusive försäkringsskulder)	-7 002	-6 598	-7 001	-6 599
Nettopåverkan resultat före skatt	-4 043	-2 952	-4 045	-2 944
Nettopåverkan eget kapital	-4 102	-3 025	-4 104	-3 018

Följande tabell illustrerar hur företaget är exponerat för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar och skulders räntebindningstid.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder **Räntexponering, Mkr**	**0-5 år**	**5-15 år**	**15 år -**	**Totalt**
Koncernen 2014				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper(inkl uppl ränteintäkt)	60 190	22 183	2 405	84 778
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	-11	-	-	-11
Övriga lån inklusive lån emitterade till intresseföretag	2 744	577	41	3 362
Summa	**62 923**	**22 760**	**2 446**	**88 129**
Skulder och avsättningar				
Livförsäkringstekniska avsättningar tjänstepensionsverksamhet	8 725	15 505	20 101	44 331
Livförsäkringstekniska avsättningar övrig livförsäkring	13 272	20 464	17 660	51 395
Summa livförsäkringstekniska avsättningar	**21 997**	**35 969**	**37 760**	**95 726**

Någon tabell lämnas ej för moderbolaget då skillnaden i ränteexponering jämfört med koncernen är liten.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder **Räntexponering, Mkr**	**0-5 år**	**5-15 år**	**15 år -**	**Totalt**
Koncernen 2013				
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper(inkl uppl ränteintäkt)	64 205	14 662	2 094	80 961
Andra räntebärande finansiella instrument, netto	39	-	-	39
Övriga lån inklusive lån emitterade till intresseföretag	1 825	278	-	2 103
Summa	**66 069**	**14 940**	**2 094**	**83 103**
Livförsäkringstekniska avsättningar tjänstepensionsverksamhet	8 615	13 292	16 204	38 111
Livförsäkringstekniska avsättningar övrig livförsäkring	11 960	14 828	14 263	41 050
Summa livförsäkringstekniska avsättningar	**20 574**	**28 120**	**30 467**	**79 161**

Någon tabell lämnas ej för moderbolaget då skillnaden i ränteexponering jämfört med koncernen är liten.

Den genomsnittliga ekonomiska durationen för försäkringsskulderna för hela beståndet i Folksam Liv är 14,2 år per den 2014-12-31. Uppgiften berör 92 procent av de försäkringstekniska avsättningarna. Motsvarande uppgifter lämnas inte för koncernen då tillkommande likviditetsrisk bedöms som marginell.

Durationen per försäkringsgren framgår av nedanstående tabell.

Koncernen	2014 Samman-lagda avsätt-ningar, brutto, Mkr	2014 Duration, år	2013 Samman-lagda avsätt-ningar, brutto, Mkr	2013 Duration, år
Förmånsbestämd försäkring	16 469	20	14 190	19
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	78 366	13	64 734	13
Sjuk- och premiebefrielse-försäkring	1 510	8	1 227	6
Mottagen återförsäkring premiebefrielse	11	6	8	6
Övrigt	7 832	-	6 651	-
Totalt	**104 188**		**86 810**	

Moderföretaget	2014 Samman-lagda avsätt-ningar, brutto, Mkr	2014 Duration, år	2013 Samman-lagda avsätt-ningar, brutto, Mkr	2013 Duration, år
Förmånsbestämd försäkring	16 469	20	14 190	19
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	78 366	13	64 734	13
Sjuk- och premie-befrielseförsäkring	1 510	8	1 227	6
Mottagen återförsäkring premiebefrielse	11	6	8	6
Övrigt	7 832	-	6 651	-
Totalt	**104 188**		**86 810**	

Valutakursrisk

Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

Valutakursexponering, Mkr Koncernen 2014	USD	EUR	GBP	CAD	Övrigt
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	18 009	4 533	2 294	1 192	5 203
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	34	-	-	-
Övriga tillgångar	554	681	6	4	596
Summa tillgångar	**18 563**	**5 248**	**2 300**	**1 196**	**5 799**
Övriga skulder och avsättningar	-162	-169	-	-	-
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	**18 401**	**5 079**	**2 300**	**1 196**	**5 799**
Nominellt värde valutaterminer	991	-3 215	289	-23	-3 286
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	**19 392**	**1 864**	**2 589**	**1 173**	**2 513**

Valutakursexponering, Mkr Koncernen 2013	USD	GBP	CAD	AUD	Övrigt
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	10 215	3 298	1 585	726	3 336
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	66	152	-	-	-
Övriga tillgångar	906	1 826	-	2	871
Summa tillgångar	**11 187**	**5 276**	**1 585**	**728**	**4 207**
Övriga skulder och avsättningar	-69	-661			
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	**11 118**	**4 615**	**1 585**	**728**	**4 207**
Nominellt värde valutaterminer	1 179	-2 736	282	30	-2 542
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	**12 297**	**1 879**	**1 867**	**758**	**1 665**

Någon tabell lämnas ej för moderbolaget då skillnaden i valutakursrisk jämfört med koncernen är liten.

Känslighetsanalys - valutakursrisk

En ogynnsam förändring med tio procent av bolagets nettoexponering mot utländska valutor (efter ekonomisk säkring med derivat) påverkar resultat före skatt enligt nedanstående tabell.

	2014		2013	
Koncern, Mkr	**Resultat före skatt**	**Effekt på eget kapital**	**Resultat före skatt**	**Effekt på eget kapital**
Valuta				
USD	-1 939	-1 890	-1 230	-1 199
EUR	-186	-182	-188	-183
GBP	-259	-252	-187	-182
CAD	-117	-114	-76	-74
Övriga	-251	-245	-166	-162
Totalt	**-2 752**	**-2 683**	**-1 847**	**-1 800**

Kreditrisker

Kredit-, motparts- och emittentrisker är risken att motparter eller emittenter inte fullgör sina finansiella förpliktelser och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Företaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kredit- och motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara små.

Den kreditriskexponering som företaget är exponerat för (efter avdrag för värde av säkerheter) i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av nedanstående tabell.

	2014			2013		
Maximal kreditriskexponering Koncernen, Mkr	**Brutto**	**Erhållna säker-heter**	**Netto**	**Brutto**	**Erhållna säker-heter**	**Netto**
Tillgångsklass						
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag	-	-	-	-	-	-
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, intresseföretag	1 321	210	1 111	1 179	166	1 013
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 779	-	84 779	79 759	-	79 759
Lån med säkerhet i fast egendom	40	40	0	40	40	-
Övriga lån	368	145	260	812	270	542
Derivat	643	57	586	883	-	883
Övriga finansiella placeringstillgångar	21	-	21	210	-	210
Fordringar	1 377	-	1 377	1 174	-	1 174
Upplupna ränteintäkter	1 220	-	1 220	1 339	-	1 339

	2014			2013		
Maximal kreditriskexponering Moderföretaget, Mkr	**Brutto**	**Erhållna säker-heter**	**Netto**	**Brutto**	**Erhållna säker-heter**	**Netto**
Tillgångsklass						
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag	411	-	411	414	-	414
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till intresseföretag	1 321	210	1 111	1 179	166	1 013
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 709	-	84 709	79 471	-	79 471
Lån med säkerhet i fast egendom	40	40	-	40	40	-
Övriga lån	368	145	260	812	270	542
Derivat	643	57	586	883	-	883
Övriga finansiella placeringstillgångar	21	-	21	210	-	210
Fordringar	1 371	-	1 371	912	-	912
Upplupna ränteintäkter	1 232	-	1 232	1 368	-	1 368

Kreditkvalitet på klasser av finansiella tillgångar, Mkr	AAA	AA	A	BBB	BB	Ingen rating	Totalt
Koncernen 2014							
Obligationer och andra ränte-bärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	58 782	14 150	11 037	-	-	1 909	85 878
Övriga finansiella tillgångar har ingen rating							
Koncernen 2013							
Obligationer och andra ränte-bärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	55 106	15 268	7 924	-	-	2663	80 961
Övriga finansiella tillgångar har ingen rating.							
Moderföretaget 2014							
Obligationer och andra ränte-bärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	58 782	14 150	11 037	-	-	1 838	85 807
Övriga finansiella tillgångar har ingen rating.							
Moderföretaget 2013							
Obligationer och andra ränte-bärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	55 106	15 268	7 924	-	-	2 375	80 673
Övriga finansiella tillgångar har ingen rating.							

Det redovisade värdet för finansiella tillgångar som annars skulle redovisas som förfallna till betalning eller nedskrivna och vars villkor har omförhandlats, eller som är antingen förfallna till betalning eller nedskrivna uppgår per balansdagen till ett ringa belopp.

Kreditrisk i fordringar på återförsäkrare

Försäkringsföretagets återförsäkringspolicy innebär att avtal endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre. Återförsäkrarnas kreditvärdighet ses över regelbundet för att säkerställa att det beslutade återförsäkringsskyddet upprätthålls. Den maximala kreditriskexponeringen som återförsäkringstillgångarna ger upphov till för moderföretaget per balansdagen uppgår till 21 (4) miljoner kronor i fordringar på återförsäkrare och 432 (23) miljoner kronor i återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar, respektive 18 (1) miljoner kronor och 446 (35) miljoner kronor för koncernen.

Kreditrisk i derivat

För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den så kallade clearingkontohållaren. För ej standardiserade derivat begränsas kreditrisken genom att alla orealiserade vinster säkerställs av motparterna i enlighet med ISDA-avtal och CSA-avtal. Den kreditriskexponering (efter avdrag för värde av säkerheter) som bolaget är exponerat för i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabellen ovan (Maximal kreditexponering). Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

Koncentrationsrisk

Företagets största koncentrationsrisk är exponeringen mot Swedbank, bland annat ett större strategiskt aktieinnehav. Denna koncentrationsrisk beaktas vid valet av placeringsinriktning och särskilt vid sammansättningen av företagets aktieportfölj. I relation till marknadsriskerna bedöms övriga koncentrationsrisker vara låga genom den diversifiering som ges av företagets placeringsinriktning.

Väsentliga koncentrationer av kreditrisk

Mkr Koncernen 2014	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer	Mkr Koncernen 2013	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	16 326	10 468	Swedbank	18 258	13 387
SHB	12 933	12 938	SHB	12 964	12 969
Nordea	12 331	12 333	Nordea	12 488	12 473
SEB	11 346	11 037	SBAB	8 357	7 924
SBAB	1 746	1 746	SEB	2 459	2 459
Robur Fonder AB	1 336	-	Landshypotek	1 109	-
JP Morgan	171	-	Volvo	634	-
Fabege	242	-	Robur Fonder AB	574	-
Proventus	260	-	Goldman Sachs	520	-
Svea	150	-	Telia Sonera	243	-

Mkr Moderföretaget 2014	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer	Mkr Moderföretaget 2013	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Swedbank	15 910	10 468	Swedbank	16 766	13 387
SHB	12 933	12 938	SHB	12 964	12 969
Nordea	12 331	12 333	Nordea	12 477	12 473
SEB	11 070	11 037	SEB	8 000	7 924
SBAB	1 746	1 746	SBAB	2 459	2 459
Robur Fonder AB	1 336	-	Robur Fonder	1 109	-
JP Morgan	171	-	Landshypotek	634	-
Fabege	242	-	Volvo	574	-
Proventus	260	-	Goldman Sachs	520	-
Svea	150	-	Telia Sonera	243	-

Väsentliga koncentrationer av aktierisk

Mkr Koncernen 2014	Totalt
Swedbank	12 536
Robur Fonder AB	1 756
Hennes & Mauritz AB	1 246
Ericsson	1 002
Atlas Copco	772
Apple INC	649
EQT Corporation	634
Getinge AB	496
Assa Abloy AB	458
Volvo	454

Mkr Koncernen 2013	Totalt
Swedbank	11 475
Getinge AB	1 207
Hennes & Mauritz AB	1 039
Robur Fonder AB	727
Ericsson	676
Atlas Copco	577
Volvo	557
Sandvik	512
Telia Sonera	489
Proventus	408

Mkr Moderföretaget 2014	Totalt
Swedbank	12 536
Robur Fonder AB	1 756
Hennes & Mauritz AB	1 246
Ericsson	1 002
Atlas Copco	772
Apple Inc.	649
EQT Corporation	634
Getinge AB	496
Assa Abloy AB	458
Volvo	454

Mkr Moderföretaget 2013	Totalt
Swedbank	11 475
Getinge AB	1 207
Hennes & Mauritz AB	1 039
Robur Fonder AB	727
Ericsson	676
Atlas Copco	577
Volvo	557
Aberdeen	512
Sandvik	489
Peab	408

Likviditetsrisker

Likviditetsrisk är risken att finansiella transaktioner inte kan fullgöras eller endast till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering. Tillgångarna placeras i huvudsak i värdepapper med god likviditet. Detta säkerställer att mängden likvida tillgångar med betryggande marginal överstiger företagets i närtid förväntade betalningsförpliktelser.
Ett sätt att mäta likviditetsrisken är som den andel av de totala placeringstillgångarna som består av likvida tillgångar såsom bankkontosaldon och innehav i noterade aktier och räntebärande värdepapper.

För derivat har handel i huvudsak skett i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken bedöms vara låg.
Företagets och koncernens likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden.

	Återstående löptider				
Mkr Koncernen 2014	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Övriga skulder	854	1 025	-	-	287

	Återstående löptider				
Mkr Moderföretaget 2014	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Övriga skulder	854	1 025	-	-	287

	Återstående löptider				
Mkr Koncernen 2013	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Övriga skulder	1 448	1 013	-	-	356

	Återstående löptider				
Mkr Moderföretaget 2013	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid
Övriga skulder	1 447	1 013	-	-	356

Känslighetsanalys likviditetsrisk

I tabellen nedan framgår hur en ökning eller sänkning av marknadsräntan på 0,5 % påverkar ränteintäkter respektive räntekostnader för tillgångar och skulder med räntebindningstid på upp till ett år.

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Ökning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	-6	-7	-6	-7
Ränteintäkter för övriga lån	4	4	4	4
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	28	32	28	24
Räntekostnader för övriga skulder	-4	-4	-4	-4
	22	**25**	**22**	**17**

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Minskning av marknadsräntan				
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	6	7	6	7
Ränteintäkter för övriga lån	-4	-4	-4	-4
Ränteintäkter för andra räntebärande finansiella instrument	-28	-32	-28	-24
Räntekostnader för övriga skulder	4	4	4	4
	-22	**-25**	**-22**	**-17**

Verksamhetsrisker

Verksamhetsrisk definieras som risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i verksamhetens interna eller externa miljö eller till följd av verksamhetens genomförande eller styrning. Företagets verksamhetsrisker delas in i följande tre riskkategorier:

Operativa risker

Med operativa risker avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av den löpande verksamhetens genomförande. Operativa risker kan till exempel uppstå till följd av icke ändamålsenliga interna processer och rutiner, bristfälliga system, handhavandefel eller brott mot externa eller interna regler.

Omvärldsrisker

Med omvärldsrisker avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser utanför företagets direkta kontroll. Omvärldsrisker kan till exempel uppstå till följd av regelverksförändringar, makroekonomiska händelser, politiska förändringar, innovationer och förändringar på försäkringsmarknaden.

Strategiska risker

Med strategiska risker avses risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av att den långsiktiga styrningen av verksamheten baseras på otillräckliga underlag och analyser. Strategiska risker kan till exempel uppstå till följd av att helhetssyn, långsiktighet, omvärldsförändringar och risker inte beaktas i tillräcklig utsträckning.

Hantering av verksamhetsrisker

I verksamhetens strävan efter att skapa värde för kunder och andra intressenter finns osäkerhet om framtida händelser, dvs. risker. Vilka slags risker verksamheten ställs inför är beroende av dess syfte och mål. I all verksamhet finns ”inneboende” risker (bruttorisker) som relateras till den specifika verksamhet som utförs. Hur stor den faktiska riskexponeringen (nettorisken) är beror på kvalitet och funktion på verksamhetens processer, rutiner, IT-stöd, information, kontrollstruktur och bemanning (operativa risker). Därutöver uppstår risker till följd av händelser i omvärlden (omvärldsrisker) och till följd av intern styrning och interna beslut (strategiska och operativa risker).

En grundläggande princip inom företaget är att risk ska tas medvetet och riskhanteringen utgör därför en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Riskhanteringen i företaget sker systematiskt både i verksamhetsprocesserna (löpande verksamheten) som i affärsplanering och andra väsentliga förändringar. Ett medvetet risktagande ställer krav på en god förståelse och kunskap om verksamheten

och dess mål, god insikt om hur omvärldsförändringar kan påverka verksamheten, samt god förmåga att bedöma vilka konsekvenser olika typer av interna förändringar kan få.

Verksamhetsrisker som kan innebära att företaget inte kan infria sina åtaganden till försäkringstagarna eller brister i efterlevnaden av lagar och förordningar elimineras.

Affärsområden och enheter identifierar risker i den löpande verksamheten genom självutvärderingar och dokumenterar resultatet av dessa i en företagsgemensam riskförteckning. Informationen hålls aktuell och kompletteras då nya risker identifieras. Riskinformationen ses över minst två gånger per år. Riskidentifiering sker även i samband med årlig affärsplanering och vid förändring av verksamheten. Exempel på sådana förändringar är förvärv och avyttringar, utläggning av affärskritisk verksamhet och projekt.

De identifierade verksamhetsriskerna, deras grundorsaker och påverkan analyseras av riskfunktionen, som också gör en sammanställning, värdering och uppföljning på övergripande nivå. Minst två gånger per år rapporteras en sammanställning av verksamhetsrisker till styrelsen.

Om händelser inträffar trots riskreducerande åtgärder kan konsekvensen av dessa händelser begränsas med hjälp av kontinuitetsplaner och krisberedskap. Kontinuitetsplaner är upprättade inom företaget och övas i syfte att kunna hantera en framtida eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser.

Information om realiserade risker samlas systematiskt i företagets incidentrapporteringssystem. De incidenter som rapporteras kategoriseras och värderas, och informationen om dessa incidenter utgör en viktig del vid den ovan nämnda självutvärderingen. Genom att hantera dessa risker på ett samordnat och strukturerat vis ökar organisationens möjligheter att nå de uppsatta målen.

Not 3. Premieinkomst

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Skadeförsäkringsrörelse				
Inbetalda och tillgodoförda premier	679	670	679	670
Livförsäkringsrörelse				
Inbetalda och tillgodoförda premier	12 809	7 939	12 797	7 929
Portföljpremier				
Premieskatt	-16	-17	-16	-17
	13 472	8 592	13 460	8 582
Premieinkomst för direkt livförsäkring				
Premier för individuell livförsäkring	8 811	4 048	8 811	4 048
Gruppförsäkringspremier	3 937	3 805	3 937	3 805
Premieinkomst för direkt livförsäkring				
Periodiska premier	11 757	6 713	11 757	6 712
Engångspremier	991	1 141	991	1 141
Premieinkomst för direkt livförsäkring				
Premier för återbäringsberättigade avtal	12 569	7 455	12 569	7 454
Premier för ej återbäringsberättigade avtal	179	399	179	399

Not 4. Kapitalavkastning, intäkter

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Hyresintäkter från byggnader och mark	575	382	190	204
Erhållna utdelningar	1 476	1 271	1 634	1 402
varav resultatandelar och utdelning från koncern-företag	-	-	157	130
Koncernföretag	-	1	-2	15
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 588	1 889	1 588	1 889
Övriga ränteintäkter	136	185	111	115
via resultaträkningen	126	156	126	156
Återförda nedskrivningar				
Aktier och andelar	-	-	36	44
Valutakursvinst netto	4 376	-	4 376	-
Realisationsvinst netto				
Byggnader och mark	-	1	-	-
Aktier och andelar	543	1 203	543	1 203
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 594	-	1 593	-
Vinst vid försäljning, övr placeringstillgångar	172	-	158	-
	10 460	4 932	10 227	4 872
Kapitalavkastning intäkter redovisade i				
Livförsäkringsrörelsen	10 242	4 831	10 008	4 771
Icke-teknisk redovisning avseende skadeförsäkringsrörelsen	218	101	219	101
	10 460	4 932	10 227	4 872
	10 460	4 932	10 227	4 872
Operationella leasingavtal (leasegivare). Operationell leasing där företaget är leasegivare avser intäkter för lokaler.				
Förfallotidpunkt, totala framtida minimileaseavgifter				
<1 år	436	413	155	141
1-5 år	588	591	103	118
>5 år	26	14	13	-
Summa	1 050	1 018	271	259
Totala leasingavgifter under perioden	621	799	232	216
varav minimileaseavgifter	583	488	211	193
varav variabla avgifter	38	19	21	23

Not 5. Värdeökning på övriga placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Byggnader och mark	291	101	160	54
Aktier och andelar	3 230	9 168	3 230	9 168
Obligationer	3 179	-	3 179	-
Övriga finansiella placeringstillgångar	-124	-	21	-
	6 576	9 269	6 590	9 222
Värdeökning på övriga placeringstillgångar redovisade i Livförsäkringsrörelsen	6 432	9 077	6 446	9 031
Icke-teknisk redovisning avseende skade-försäkringsrörelsen	144	191	144	191
	6 576	9 268	6 590	9 222

Not 6. Övriga tekniska intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Avkastningsskatt	138	79	2	2
Kostnadsersättning	190	148	-2	6
Övrigt	58	29	5	1
	386	257	5	9

Not 7. Utbetalda försäkringsersättningar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Skadeförsäkringsrörelse				
Utbetalda försäkringsersättningar	-446	-295	-446	-295
Skadebehandlingskostnader	-12	-6	-12	-6
Återförsäkrares andel	29	-	29	0
	-429	-300	-429	-301
Livförsäkringsrörelse				
Utbetalda försäkringsersättningar	-5 320	-5 242	-5 309	-5 217
Annullationer och återköp	-360	-320	-351	-320
Skadebehandlingskostnader	-32	-29	-32	-29
Återförsäkrares andel	6	2	6	2
	-5 706	-5 589	-5 686	-5 564

Not 8. Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar f e r

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Livförsäkringsavsättning				
Före avgiven återförsäkring	-15 790	4 777	-15 788	4 777
	-15 790	4 777	-15 788	4 777
Försäkringsteknisk avsättning för livförsäkring för vilka försäkringstagaren bär risk				
Villkorad återbäring				
Före avgiven återförsäkring	-45	-37	-45	-37
Fondförsäkringsåtagande				
Före avgiven återförsäkring	-3 811	-3 275	-53	-40
	-3 856	-3 312	-98	-77

Not 9. Driftskostnader

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Skadeförsäkringsrörelsen				
Anskaffningskostnader	-20	-18	-20	-18
Administrationskostnader	-49	-38	-49	-38
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-5	-	-5	-
	-74	-56	-74	-56
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-12	-6	-12	-6
Kostnader för finansförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-4	-3	-4	-3
Övriga driftskostnader	-74	-56	-74	-56
Summa driftskostnader	-90	-65	-90	-65
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag				
Personalkostnader	-64	-47	-64	-47
Lokalkostnader	-5	-3	-5	-3
Övrigt	-21	-15	-21	-15
	-90	-65	-90	-65
Livförsäkringsrörelsen				
Anskaffningskostnader	-740	-583	-395	-291
Förändring i förutbetalda anskaffningskostnader	139	104	-1	-3
Administrationskostnader	-666	-575	-447	-398
Provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring	-1	3	-1	1
	-1 268	-1 051	-844	-691
Varav provisioner i direktförsäkring	-163	-261	-163	-63
Övriga driftskostnader				
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-32	-29	-32	-29
Kostnader för finansförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-94	-114	-94	-109
Kostnader för fastighetsförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-4	-4	-4	-4
Övriga driftskostnader	-1 268	-1 051	-844	-691
Summa driftskostnader	-1 398	-1 198	-974	-833
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag				
Personalkostnader	-698	-600	-698	-597
Lokalkostnader	-50	-43	-50	-42
Avskrivningar	-34	-6	-	-
Övrigt	-616	-549	-226	-194
	-1 398	-1 198	-974	-833
Operationella leasingavtal (leasetagare)				
Operationell leasing där företaget är leasetagare avser i huvudsak kostnader för lokaler.				
Förfallotidpunkt, totala framtida minimileaseavgifter				
<1 år	-135	-87	-38	-18
1-5 år	-467	-225	-	-
>5 år	-66	-272	-	-
Summa	-668	-584	-38	-18

Not 9. Driftskostnader (forts.)

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Totala leasingavgifter under perioden	-170	-99	-44	-21
varav minimileaseavgifter	-148	-91	-38	-18
varav variabla avgifter	-22	-8	-5	-3
Arvode och kostnadsersättning till revisorer KPMG				
Revisionsuppdrag	-5	-5	-4	-4
Övriga tjänster	0	-1	0	-1
Övriga				
Totalt arvode och kostnadsersättning till revisorer	-5	-6	-4	-5

Not 10. Kapitalavkastning, kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Driftskostnader för byggnader och mark	-257	-78	-76	-78
Kapitalförvaltningskostnader	-78	-113	-98	-113
Räntekostnader med mera				
Koncernföretag	-	-	-5	-8
Fastighetslån				
Övriga räntekostnader	-37	-63	-4	-36
varav från finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade via resultaträkningen	-7	-42	-7	-42
Valutakursförluster, netto	-11	-381	0	-381
Av- och nedskrivningar				
Aktier och andelar	-350	-600	-409	-600
Realisationsförlust netto				
Räntebärande värdepapper	-	-1 136	-	-1 137
Övriga finansiella kostnader	-23	-22	-23	-23
	-756	-2 394	-615	-2 376
Kapitalavkastning kostnader redovisade i				
Livförsäkringsrörelsen	-734	-2 340	-593	-2 322
Icke-teknisk redovisning avseende skadeförsäkringsrörelse	-22	-54	-22	-54
	-756	-2 394	-615	-2 376
Icke-teknisk redovisning avseende övriga koncernföretag	-29	-43	-	-
	-785	-2 437	-615	-

Not 11. Värdeminskning på övriga placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Byggnader och mark	-	35	-	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-2 475	-	-2 475
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	17	-	-19
	-	-2 423	-	-2 494
Värdeminskning på övriga placeringstillgångar				
redovisade i Livförsäkringsrörelsen	-	-2 372	-	-2 443
Icke-teknisk redovisning avseende skadeförsäkringsrörelsen	-	-51	-	-51
	-	-2 423	-	-2 494
Icke-teknisk redovisning avseende övriga koncernföretag	-	-2	-	-
	-	-2 425	-	-

Not 12. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

Koncernen Mkr 2014

	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
Finansiella tillgångar	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Låne-fordringar**	**Summa**
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	-	88	88
Aktier och andelar	10 021	-	-	10 021
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 545	-	-	5 545
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	1	1
Övriga lån	-	-	32	32
Derivat, netto	-	233	-	233
Övriga finansiella placeringstillgångar	179	-	18	197
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	3 812	-	-	3 812
Övriga fordringar	-	-	141	141
Summa	**19 557**	**233**	**280**	**20 070**

Finansiella skulder	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Övriga skulder**	**Summa**
Övriga skulder	-	-	-22	-22
Summa	**-**	**-**	**-22**	**-22**

Koncernen Mkr, 2013

	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen			
Finansiella tillgångar	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Låne-fordringar**	**Summa**
Aktier och andelar	9 478	-	-	9 478
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-121	-	-	-121
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	1	1
Övriga lån	-	-	34	34
Derivat, netto	-	144	-	144
Övriga finansiella placeringstillgångar	-19	-	44	25
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	10 489	-	-	10 489
Övriga fordringar	-	-	22	22
Summa	**19 827**	**144**	**101**	**20 072**

Finansiella skulder	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Övriga skulder**	**Summa**
Övriga skulder	-	-	-86	-86
Summa	**-**	**-**	**-86**	**-86**

Moderföretaget Mkr, 2014

		Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Finansiella tillgångar	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Låne-fordringar**	**Summa**
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	-	88	88
Aktier och andelar	10 020	-	-	10 020
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	5 542	-	-	5 542
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	1	1
Övriga lån	-	-	32	32
Derivat, netto	-	233	-	233
Övriga finansiella placeringstillgångar	179	-	18	197
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	54	-	-	54
Övriga fordringar	-	-	138	138
Summa	**15 795**	**233**	**277**	**16 305**

Finansiella skulder	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Övriga skulder**	**Summa**
Övriga skulder	-	-	-21	-21
Summa	**-**	**-**	**-21**	**-21**
Netto finansiella tillgångar och skulder	**15 795**	**233**	**256**	**16 284**

Moderföretaget Mkr, 2013

		Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen		
Finansiella tillgångar	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Låne-fordringar**	**Summa**
Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till, koncernföretag	-	-	96	96
Aktier och andelar	9 465	-	-	9 465
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-121	-	-	-121
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	1	1
Övriga lån	-	-	34	34
Derivat, netto	-	144	-	144
Övriga finansiella placeringstillgångar	-19	-	43	24
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	44	-	-	44
Övriga fordringar	-	-	17	17
Summa	**9 369**	**144**	**191**	**9 704**

Finansiella skulder	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Övriga skulder**	**Summa**
Övriga skulder	-	-	-83	-83
Summa	**-**	**-**	**-83**	**-83**
Netto finansiella tillgångar och skulder	**9 369**	**144**	**108**	**9 621**

Not 13. Bokslutsdispositioner

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Förändring av periodiseringsfond	-	-	146	274

Not 14. Skatter

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Skatt på årets resultat				
Aktuell skattekostnad	-78	44	-485	-315
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-214	-103	-250	-165
	-292	-59	-735	-480
Specifikation av aktuell skattekostnad				
Avkastningsskatt	-	-	-408	-282
Aktuell skattekostnad avseende inkomstbeskattad verksamhet				
Periodens skattekostnad	-80	41	-79	-36
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	2	3	2	3
Summa aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt	-78	44	-77	-33
Summa aktuell skattekostnad	-78	44	-485	-315
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-246	-160	-245	-160
Uppskjuten skatteeffekt på fastigheter och pensioner	0	-5	-5	-5
Uppskjuten skatt avseende obeskattade reserver	32	62	-	-
Summa uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-214	-103	-250	-165
Skatt avseende inkomstskatt				
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	-78	44	-77	-33
Uppskjuten skatt	-214	-103	-250	-165
Summa skatt inkomstbeskattad verksamhet	-292	-59	-327	-198
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt	5 964	14 670	6 182	15 133
Avgår resultat i avkastningsbeskattad verksamhet	-4 901	-14 481	-4 713	-14 369
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	1 063	189	1 469	764
Skatt enligt gällande skattesats för koncern/moderföretag 22%	-233	-41	-323	-168
Andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	-93	-63	-7	-17
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser	3	-15	3	-13
Skatteeffekt till följd av utnyttjande av tidigare ej aktiverade underskottsavdrag	-	-1	-	-
Skatteeffekt avseende temporära skillnader	31	62	-	-
Aktiverat underskottsavdrag	-	-1	-	-
Summa	-292	-59	-327	-198
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat				
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	-228	128	-	-
Skatt	50	-28	-	-
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	-178	100	-	-

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	2014			2013		
Koncernen	**Före skatt**	**Skatt**	**Efter skatt**	**Före skatt**	**Skatt**	**Efter skatt**
Aktuariella vinster och förluster inkl löneskatt	-228	50	-178	128	-28	100

Not 15. Immateriella tillgångar

Koncernen, Mkr	Goodwill 2014	Goodwill 2013	Mjukvaror och övriga immateriella tillgångar 2014	Mjukvaror och övriga immateriella tillgångar 2013
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	2	2	63	63
Utrangeringar	-2	-	-	-
Utgående balans 31 december	-	2	63	63
Ackumulerade avskrivningar				
Vid årets början	-	-	-19	-12
Årets av- och nedskrivningar	-	-	-6	-7
Utgående balans 31 december	-	-	-25	-19
Redovisade värden 31 december	-	2	38	44

Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov. Förvärvade verksamheter integreras med övriga verksamheter efter förvärv. Därför genomförs prövningar av nedskrivningsbehov på lägsta möjliga kassagenererande enhet. De kassagenererande enheternas återvinningsvärde baseras på nyttjandevärde. Dessa värden bygger på uppskattade framtida kassaflöden baserade på affärsplaner, budgetar och prognoser som har godkänts av företagsledningen för de närmaste tre åren. Kassaflöden bortom treårsperioden extrapoleras med hjälp av en uppskattad tillväxttakt per år. Som diskonteringsränta tillämpas lednings krav på avkastning.

Immateriella tillgångar avser mjukvaror och övriga immateriella tillgångar samt goodwill. Avskrivning sker på anskaffningsvärdet med 20 procent.

Not 16. Byggnader och mark

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Marknadsvärde				
Redovisat värde vid årets ingång	8 025	7 892	3 075	2 933
Investeringar	87	81	145	88
Avyttrade fastigheter	-33	-110	-	-
Orealiserad värdeförändring	322	162	161	54
Redovisat värde vid årets utgång	8 401	8 025	3 381	3 075
varav uppkomna genom företagsförvärv eller fusion				
Värden uppdelade på rörelse- och förvaltningsfastigheter				
Rörelsefastigheter				
Anskaffningsvärde vid årets ingång	-	-	1 104	1 019
Investeringar	-	-	143	85
Anskaffningsvärde vid årets utgång	-	-	1 247	1 104
Redovisat värde vid årets utgång	-	-	1 588	1 380
Förvaltningsfastigheter				
Anskaffningsvärde vid årets ingång	4 284	4 311	858	856
Investeringar	87	81	2	2
Avyttrade fastigheter	-22	-108	-	-
Anskaffningsvärde vid årets utgång	4 349	4 284	860	858
Redovisat värde vid årets utgång	8 401	8 025	1 793	1 695

Not 16. Byggnader och mark (forts.)

Bedömt marknadsvärde

Geografisk marknad	Typ av fastighet	Kontrakterad årshyra [1]	Drifts-överskott[2]	Direkt-avkastning [3]	Marknads-värde	Marknads-värde[4]	Avkastnings-krav[5]
Koncernen, Mkr							
Stockholm med närförorter	Flerbostadshus	122	79	2,9%	2 674	31 779	1,4-3,8%
Stockholm med närförorter	Kontors- och affärsfastigheter	314	223	4,8%	4 648	39 717	3,4-7,5%
Övriga landet	Flerbostadshus	57	35	4,2%	835	19 666	3,3-5,3%
Övriga landet	Kontors-och affärsfastigheter	17	11	4,6%	244	20 135	5,0-6,8%
		510	348	4,1%	8 401	31 378	1,5-7,8%
Moderföretaget, Mkr							
Stockholm med närförorter	Flerbostadshus	45	28	3,5%	793	24 578	2,6-3,8%
borg Övriga landet	Kontors- och affärsfastigheter	176	129	5,0%	2 588	37 859	3,4-5,4%
		221	157	4,6%	3 381	30 809	2,6-5,5%

[1] Hyreskontrakt per 1 januari omräknat till helår
[2] Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari
[3] Driftsöverskott omräknat med hyreskontrakt per 1 januari
[4] Marknadsvärde per kvm lokalarea (exkl garage)
[5] Vid värderingarna tillämpade avkastningskrav

Marknadsvärdet har bedömts med en marknadsanpassad flerårig kassaflödesanalys. Kalkylperioden uppgår till 5 alternativt 10 år. Metoden innebär en analys av de förväntade framtida betalningsströmmar (hyror, vakans, drift -och underhållskostnader med mera) som en förvaltning av fastigheten kan antas generera. I kassaflödeskalkylen görs en nuvärdesberäkning av de bedömda framtida betalningsströmmarna. Som grund för bedömningar om marknadens avkastningskrav ligger ortsprisanalyser av gjorda jämförbara fastighetsköp. Balansposten har kategoriserats som tillhörande nivå 2 i värderingshierarkin.

Värderingsantaganden

Inflationsantagande	1,9%
Kalkylränta restvärde	6,3%
Direktavkastning restvärde	4,4%
Långsiktig vakansgrad	3,6%
Drifts & Underhållskostnader År 1	481 kr/kvm
Investeringar År 1	190 kr/kvm
Marknadshyra (vid noll vakans)	2 036 kr/kvm

Not 16. Byggnader och mark (forts.)

	Koncernen		Moderföretaget	
Påverkan på periodens resultat	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Hyresintäkter	604	592	219	218
Internhyror	-14	-14	-14	-14
Netto Hyresintäkter	590	578	205	204
Direkta kostnader för fastigheter som genererat hyresintäkter under perioden	-233	-254	-77	-79
	357	324	128	125
Taxeringsvärden				
Byggnader	2 770	2 794	1 171	1 171
Mark	2 088	2 104	768	768
	4 858	4 898	1 939	1 939

Klassificeringen av rörelse- respektive förvaltningsfastigheter har gjorts med utgångspunkt från den internt nyttjade andelen av respektive fastighet, med utgående hyra som bas. För de fastigheter där andelen internt nyttjande uppgår till mer än 15 procent har fastigheten klassificerats som rörelsefastighet. Rörelsefastighet redovisas i koncernen som materiell anläggningstillgång i not 30. Samtliga fastigheter har marknadsvärderats.

Marknadsvärdebedömningarna har genomförts i enlighet med riktlinjer framtagna av Svenskt Fastighetsindex och har utförts av externa oberoende värderingsmän auktoriserade av ASPECT. För bolaget finns inga begränsningar i rätten att sälja förvaltningsfastigheter. Det finns inte heller några förpliktelser att köpa, uppföra eller exploatera förvaltningsfastigheter eller att utföra reparationer, underhåll eller förbättringar. 16 procent av den uthyrningsbara ytan (koncernen) används i Folksams verksamhet.

Not 17. Aktier och andelar i koncernföretag

Moderföretaget, Mkr	**Organisations-nummer**	**Antal**	**Kapital-andel i %**	**Bokfört värde 2014**	**Bokfört värde 2013**
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	516401-8607	40 000	100	1 445	1 245
Folksam Liv Fastighets AB	556060-2640	71 000	100	787	787
Reda Pensionsadministration AB	556267-0843	250 000	100	25	25
Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	516401-6619	51 000	51	204	204
KPA AB	556527-7182	300 000	60	400	750
Spelbomskan KB	916405-5411	-	99	527	520
Niterka KB	969711-9965	-	99	-	-6
AB Hotelinvest	556112-9171	1 000	100	-	-
Niterka II KB	969712-1524	-	99	85	72
Gyllenforsen Fastigheter KB	969640-2339	-	71	1 593	1 609
Folksam Fastighet Holding AB	556810-7113	1 000	100	40	40
Bokfört värde				5 106	5 246
Verkligt värde				8 117	7 959

Samtliga aktier är onoterade.

Koncernen (ej konsoliderade livförsäkringsföretag)	**Eget kapital 2014**	**Resultat 2014**	**Organisa-tions-nummer**	**Antal**	**Kapital-andel i %**	**Bokfört värde 2014**	**Bokfört värde 2013**
KPA Livförsäkring AB [1] (publ)	2 328	90	502010-3502	72	60	279	629
Bokfört värde						279	629
Verkligt värde						279	629

Ovanstående livförsäkringsföretag konsolideras ej på grund av utdelningsförbud. Hela överskottet i ej konsoliderande livförsäkringsföretag tillfaller försäkringstagarna i form av återbäring och kan således inte disponeras av moderföretaget.

[1] KPA Pensionsförsäkring är ett helägt dotterbolag till KPA Livförsäkring.

Not 17. Aktier och andelar i koncernföretag (forts.)

Mkr	Moderföretaget 2014	2013
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	6 653	6 421
Omklassificering av dotterföretag till intresseföretag	-	-
Förändring av andelskapitalet i kommanditbolag	10	-28
Förändring till följd av under året lämnade / återbetalda aktieägartillskott	200	260
Utgående balans 31 december	**6 863**	**6 653**
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	-1 407	-797
Omklassificering av dotterföretag till intresseföretag	-	-
Under året återförda nedskrivningar	-	-10
Årets nedskrivningar	-350	-600
Utgående balans 31 december	**-1 757**	**-1 407**
Redovisat värde 31 december	5 106	5 246

I samband med övergången till IFRS 10 har en ny bedömning gjorts av koncernens investeringar i dotterbolag och intressebolag. Denna bedömning har inneburit att innehaven i KPA AB och Folksam LO Fondförsäkring har omklassificerats. Dessa bolag bedöms i koncernredovisningen som intressebolag medan de i moderbolagets perspektiv fortfarande anses som dotterbolag.

Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i % 2014	2013
Folksam Fondförsäkrings AB	Stockholm	100	100
Folksam Liv Fastighets AB	Stockholm	100	100
Reda Pensionsadministration AB	Stockholm	100	100
Gyllenforsen Fastigheter KB	Stockholm	71	71
Spelbomskan KB	Stockholm	99	99
Niterka I AB	Stockholm	100	100
Niterka II AB	Stockholm	100	100
Niterka KB	Stockholm	99	99
Niterka Skotten 8 AB	Stockholm	100	100
AB Hotelinvest	Stockholm	100	100
Niterka II KB	Stockholm	99	99
Fastighets AB Malax	Stockholm	100	100
Fastighets AB Pållen	Stockholm	100	100
Fastighets AB Rörstrand 32	Stockholm	100	100
Folksam Fastighet Holding AB	Stockholm	100	100

Not 18. Aktier och andelar i intresseföretag

Nedan specificeras uppgifter om de två intressebolag som bedöms vara väsentliga för koncernen.

Intressebolag	Karaktär på investeringen	Säte	Ägarandel	Värde på innehav
Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) 516401-6619	Bolagets uppgift är att bedriva fondförsäkringsrörelse med anknytning till värdepappersfonder. Innehavet anses som strategiskt	Stockholm	51%	350
KPA AB 556527-7182	Företagen inom KPA koncernen erbjuder traditionell livförsäkring, pensionsförsäkring, fondförsäkring, direkt fondsparande mm. Den prioriterade marknaden är kommunsektorn i Sverige. Innehavet anses som strategiskt	Stockholm	60%	131

Nedan specificeras finansiell information i sammandrag enligt IFRS, justeringar till verkligt värde (förvärv) och justeringar till koncernens redovisningsprinciper.

	Folksam LO Fondförsäkrings AB		KPA AB	
	2014	2013	2014	2013
Nettoomsättning	451	325	654	491
Resultat	156	97	12	3
Övrigt totalresultat	-	-	-40	-
Summa totalresultat	**156**	**97**	**-28**	**3**
Omsättningstillgångar	273	318	123	931
Anläggningstillgångar	58 242	45 772	1182	260
Kortfristiga skulder	155	81	154	927
Långfristiga skulder	57 673	45 478	932	18
Nettotillgångar	**687**	**531**	**219**	**246**
Koncernens andel av nettotillgångar vid årets början	270	221	148	151
Andel av summa totalresultatet	80	49	-17	3
Erhållen utdelning	-	-	-	-6
Koncernens andel av nettotillgångar vid årets slut	**350**	**270**	**131**	**148**
Eliminering av orealiserad vinst vid försäljning till intresseföretag	-	-	-	
Redovisat värde vid årets slut	**350**	**270**	**131**	**148**

Nedan specificeras finansiell information i sammandrag för ej väsentliga innehav i intresseföretag baserat på de belopp som ingår i koncernredovisningen.

	2014	2013
Redovisat värde	1 287	1 528
Koncernens andel av:		
Resultat	24	0
Övrigt totalresultat	39	19
Summa totalresultat	63	19

Not 19. Moderbolagets andelar i intresseföretag

Moderföretaget, Mkr	Organisations-nummer	Säte	Antal	Kapital-andel i %	Bokfört värde 2014	Bokfört värde 2013
Gyllenforsen Förvaltning AB	556368-8745	Stockholm	1 000	50	0	0
Folksam Cruise Holding AB	556767-4121	Stockholm	1 575	75	98	98
Kulltorp Holding AB	556767-4147	Stockholm	470	47	14	14
Kungsbrohus Holding AB	556891-1670	Stockholm	300	30	193	193
Sicklaön Bygg Invest AB	556911-5479	Stockholm	375	37	31	31
Power Wind Partners AB	556756-2128	Stockholm	540	18	102	72
Bokfört värde					438	408

	Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Vid årets början	**408**	**408**
Aktieägartillskott till intresseföretag	49	-
Utgående balans 31 december	**457**	**408**
Ackumulerade nedskrivningar		
Vid årets början	**-**	**-8**
Årets nedskrivning	-19	-
Årets återtag av nedskrivning	-	8
Utgående balans 31 december	**-19**	**-**
Redovisat värde 31 december	438	408
Verkligt värde	438	408

Not 20. Aktier och andelar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Bokfört värde	55 518	40 938	55 466	40 733
Anskaffningsvärde	33 732	27 078	33 682	27 069
Verkligt värde varav:	55 518	40 938	55 466	40 733
Noterade aktier	53 914	39 144	53 865	39 135
Onoterade aktier	1 601	1 597	1 601	1 597

Not 21. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Upplupet anskaffningsvärde				
Svenska staten	29 771	23 994	29 771	23 994
Svenska bostadsinstitut	35 590	39 863	35 591	39 863
Svenska räntefonder	1 537	1 295	1 468	1 247
Övriga svenska emittenter	13 285	3 649	13 285	12 297
Utländska stater	392	722	392	722
Utländska räntefonder	48	128	48	128
Övriga utländska emittenter	128	329	128	329
	80 751	69 980	80 683	78 580
varav:				
Noterade	80 751	78 627	80 683	78 580
Verkligt värde				
Svenska staten	31 963	23 933	31 963	23 933
Svenska bostadsinstitut	36 856	40 540	36 856	40 540
Svenska räntefonder	1 633	1 312	1 562	1 265
Övriga svenska emittenter	13 862	12 524	13 862	12 524
Utländska stater	431	747	431	747
Utländska räntefonder	34	152	34	152
Övriga utländska emittenter	-	310	-	310
	84 779	79 518	84 708	79 471
varav:				
Noterade	84 779	79 518	84 708	79 471
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	9 865	6 473	9 865	6 473
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	141	361	138	360

Moderföretaget

Vid värdering av räntebärande värdepapper till upplupet anskaffningsvärde skulle balansposten redovisas till ett belopp på 80 683 (78 580) miljoner kronor.

Not 22. Lån med säkerhet i fast egendom

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Bokfört värde	40	40	40	40
Upplupet anskaffningsvärde	40	40	40	40
Verkligt värde	40	40	40	40

Not 23. Övriga lån

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Upplupet anskaffningsvärde				
Livförsäkringslån	10	10	10	10
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	211	241	211	241
Övriga reverslån	147	561	147	561
Bokfört värde	368	812	368	812
Verkligt värde				
Livförsäkringslån	10	10	10	10
Vinstandelslån avseende fastighetsplaceringar	211	241	211	241
Övriga reverslån	147	561	147	561
Totalt Verkligt värde	368	812	368	812

Not 24. Derivat

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Derivatinstrument med positiva värden eller värde noll				
Anskaffningsvärde				
Aktieoptioner	593	363	593	363
Swaptions	-	1	-	1
Summa anskaffningsvärde	593	364	593	364
Verkligt värde				
Aktieoptioner	484	662	484	662
Valutaterminer	76	147	76	147
Ränteterminer	28	-	28	-
Ränteswappar	20	66	20	66
Aktieterminer	35	8	35	8
Summa verkligt värde	643	883	643	883
Derivatinstrument med negativa värden				
Anskaffningsvärde				
Aktieoptioner	225	280	225	280
Summa anskaffningsvärde	225	280	225	280
Verkligt värde				
Aktieoptioner	212	76	212	76
Valutaterminer	120	93	120	93
Ränteterminer	14	21	14	21
Ränteswappar	-	66	-	66
Aktieterminer	32	-	32	-
Summa verkligt värde	378	256	378	256

Not 24. Derivat (forts.)

	Koncernen		Moderföretaget	
Nominellt belopp/återstående kontraktsenlig löptid, Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Derivat med positiva värden				
Under 1 år < 1 år				
Aktieoptioner	4	4	4	4
Aktieterminer	1	6	1	6
Ränteterminer	3 277	-	3 277	-
Valutaterminer	77	148	77	148
Swaptions	-	18	-	18
1-5 år				
Aktieoptioner	2	-	2	-
Ränteterminer	-	2 781	-	2 781
Övriga	8	-	8	-
Över 5 år				
Övriga	-	4	-	4

	Koncernen		Moderföretaget	
Nominellt belopp/återstående kontraktsenlig löptid, Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Derivatinstrument med negativa värden				
Under 1 år				
Aktieoptioner	4	4	4	4
Aktieterminer	6	-	6	-
Ränteterminer	4 326	8 072	4 326	8 072
Valutaterminer	119	91	119	91
1-5 år				
Aktieoptioner	1	-	1	-

Under året har avtal ingåtts avseende valutaterminer, ränteterminer, swappar, aktieindexterminer samt aktie indexoptioner. Valutaterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera valutarisken i portföljen på ett effektivt sätt. Ränteterminsavtalen har ingåtts med syfte att justera ränteportföljens duration. Syftet med aktieoptionsavtalen har varit att justera aktieexponeringen på ett effektivt sätt.

Beskrivning av kreditrisker

Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtalen. För ej standardiserade derivat regleras kreditrisken i ISDA-avtal och CSA-avtal.

Beskrivning av marknadsrisker

Med marknadsrisker för derivat avses risken att marknadsvärdet ändras till följd av ändringar på marknaden av underliggande räntor, aktie- och valutakurser.

Not 25 Upplysningar om kvittning

Bolaget har ISDA avtal för OTC derivatavtal. Detta avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har bolaget i flera fall CSA avtal som kräver den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under en överenskommen tidsperiod.

Not 25. Upplysningar om kvittning (forts.)

Bolaget har ISDA avtal för OTC derivatavtal. Detta avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har bolaget i flera fall CSA avtal som kräver den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under en överenskommen tidsperiod.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Koncern 2014		**Bruttobelopp redovisade finansiella tillgångar**	**Bruttobelopp av finansiella skulder resp. tillgångar som kvittats i balansräkningen**	**Nettobelopp av finansiella tillgångar resp. skulder i balansräkningen**	**Finansiella instrument**	**Erhållen kontant säkerhet**	**Netto-belopp**
Balanspost	**Tillgångar**						
Derivat	Derivat (OTC)	96	-	96	-66	-19	11
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	120	-	120	-66	-54	-

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Koncern 2013		**Bruttobelopp redovisade finansiella tillgångar**	**Bruttobelopp av finansiella skulder resp. tillgångar som kvittats i balansräkningen**	**Nettobelopp av finansiella tillgångar resp. skulder i balansräkningen**	**Finansiella instrument**	**Erhållen kontant säkerhet**	**Netto-belopp**
Balanspost	**Tillgångar**						
Derivat	Derivat (OTC)	869	-	869	-174	-637	58
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	223	-	223	-174	-49	-

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Moderbolaget 2014		**Bruttobelopp redovisade finansiella tillgångar**	**Bruttobelopp av finansiella skulder resp. tillgångar som kvittats i balansräkningen**	**Nettobelopp av finansiella tillgångar resp. skulder i balansräkningen**	**Finansiella instrument**	**Erhållen kontant säkerhet**	**Netto-belopp**
Balanspost	**Tillgångar**						
Derivat	Derivat (OTC)	96	-	96	-66	-19	11
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	120	-	120	-66	-54	-

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen		
Moderbolaget 213		**Bruttobelopp redovisade finansiella tillgångar**	**Bruttobelopp av finansiella skulder resp. tillgångar som kvittats i balansräkningen**	**Nettobelopp av finansiella tillgångar resp. skulder i balansräkningen**	**Finansiella instrument**	**Erhållen kontant säkerhet**	**Netto-belopp**
Balanspost	**Tillgångar**						
Derivat	Derivat (OTC)	869	-	869	-174	-637	58
	Skulder						
Derivat	Derivat (OTC)	223	-	223	-174	-49	-

Not 26. Övriga finansiella placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Bokfört värde	21	210	21	210
Anskaffningsvärde	7	217	7	217
Verkligt värde	21	210	21	210

Not 27. Fordringar avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Försäkringstagare	31	17	16	9
	31	17	16	9

Not 28. Övriga fordringar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Fordringar på koncernföretag	0	-	55	192
Fordringar på närstående företag	99	64	103	9
Hyresfordringar	15	0	15	0
Sålda ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	289	158	289	158
Ställda säkerheter OTC-derivat	391	75	390	75
Övriga fordringar	412	438	360	197
	1 206	735	1 212	631

Not 29. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen						
Koncernen, Mkr 2014	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Låne-fordringar**	**Finansiella tillgångar som kan säljas**	**Summa redovisat värde**	**Verkligt värde**	**Anskaff-ningsvärde**
Finansiella tillgångar							
Aktier i dotterföretag	-	-	-	279	-	-	-
Räntebärande lån till koncernföretag	-	-	-	-	-	-	-
Räntebärande lån till intresseföretag	-	-	1 320	-	-	1 320	1 320
Aktier och andelar	55 517	-	-	-	55 517	55 517	33 734
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 779	-	-	-	84 779	84 779	80 731
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	-	40	40	40
Övriga lån	-	-	368	-	368	368	368
Derivat	-	643	-	-	643	643	675
Övriga finansiella placeringstillgångar	21	-	-	-	21	21	15
Placeringstillgångar för vilka liv-försäkringstagaren bär risk	34 253	-	-	-	34 253	34 253	-
Fordringar	-	-	7 963	-	7 963	7 963	7 963
Upplupna intäkter	-	-	1 220	-	1 220	1 220	1 220
Summa	**174 570**	**643**	**10 911**	**279**	**184 804**	**186 124**	**126 066**

Not 29. Finansiella tillgångar och skulder (forts.)

	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Koncernen, Mkr 2014	**Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Övriga finansiella skulder**	**Summa redovisat värde**	**Verkligt värde**
Finansiella skulder					
Depåer från återförsäkrare	-	-	122	122	122
Skulder avseende återförsäkring varav försäkringsavtal	-	-	3	3	3
Derivat	-	378	-	378	378
Övriga skulder	-	-	2 406	2 406	2 406
Upplupna kostnader	-	-	20	20	20
Summa	**-**	**378**	**2 551**	**2 926**	**2 926**

	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen						
Koncernen, Mkr2013	**Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin**	**Innehav för handels-ändamål**	**Låne-fordringar**	**Finansiella tillgångar som kan säljas**	**Summa redovisat värde**	**Verkligt värde**	**Anskaffnings-värde**
Finansiella tillgångar							
Aktier i dotterföretag	-	-	-	629	-	-	-
Aktier och andelar	40 937	-	-	-	40 937	40 937	27 078
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	79 759	-	-	-	79 759	79 759	78 625
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	-	40	40	40
Övriga lån	-	-	812	-	812	812	812
Derivat	-	883	-	-	883	883	364
Övriga finansiella placeringstillgångar	210	-	-	-	210	210	217
Placeringstillgångar för vilka liv-försäkringstagaren bär risk	72 791	-	-	-	72 791	72 791	-
Fordringar	-	-	8 354	-	8 354	7 566	7 058
Upplupna intäkter	-	-	1 429	-	1 429	1 398	1 397
Summa	**193 697**	**883**	**10 635**	**629**	**205 215**	**204 396**	**115 591**

Not 29. Finansiella tillgångar och skulder (forts.)

Koncernen, Mkr 2013	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handels-ändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Finansiella skulder					
Depåer från återförsäkrare	-	-	2	2	2
varav försäkringsavtal	-	-	3	3	3
Derivat	-	256	-	256	256
Övriga skulder	-	-	3 966	3 966	3 069
Upplupna kostnader	-	-	28	28	14
Summa	**-**	**256**	**3 999**	**4 255**	**3 344**

Moderföretaget, Mkr 2014	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handels-ändamål	Lånefordringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaff-ningsvärde
	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
Finansiella tillgångar						
Räntebärande lån till koncernföretag	-	-	411	411	411	411
Räntebärande lån till intresseföretag	-	-	1 321	1 321	1 321	1 321
Aktier och andelar	55 466	-	-	55 466	55 466	33 684
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 708	-	-	84 708	84 708	80 662
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	40	40	40
Övriga lån	-	-	368	368	368	368
Derivat	-	643	-	643	643	675
Övriga finansiella placeringstillgångar	21	-	-	21	21	15
Placeringstillgångar för vilka liv-försäkringstagaren bär risk	472	-	-	472	472	-
Fordringar	-	-	7 032	7 032	7 032	7 032
Upplupna intäkter	-	-	1 232	1 232	1 232	1 232
Summa	**140 667**	**643**	**10 404**	**151 713**	**151 713**	**125 440**

Moderföretaget, Mkr 2014	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handels-ändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Finansiella skulder					
Depåer från återförsäkrare	-	-	122	122	122
Derivat	-	378	-	378	378
Övriga skulder	-	-	2 166	2 166	2 166
Summa	**-**	**378**	**2 288**	**2 666**	**2 666**

Not 29. Finansiella tillgångar och skulder (forts.)

Moderföretaget, Mkr 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen					
	Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handels-ändamål	Låne-fordringar	Summa redovisat värde	Verkligt värde	Anskaffnings-värde
Finansiella tillgångar	-					
Räntebärande lån till koncernföretag	-	-	414	414	414	414
Räntebärande lån till intresseföretag	-	-	1 179	1 179	1 179	1 179
Aktier och andelar	40 733	-	-	40 733	40 733	27 069
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	79 471	-	-	79 471	79 471	78 580
Lån med säkerhet i fast egendom	-	-	40	40	40	40
Övriga lån	-	-	812	812	812	812
Derivat	-	883	-	883	883	364
Övriga finansiella placeringstillgångar	210	-	-	210	210	217
Placeringstillgångar för vilka liv-försäkringstagaren bär risk	366	-	-	366	366	-
Fordringar	-	-	5 769	5 769	5 769	5 769
Upplupna intäkter	-	-	1 368	1 368	1 368	1 368
Summa	**120 780**	**883**	**9 582**	**131 245**	**131 245**	**115 812**

Moderföretaget, Mkr 2013	Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
	Finansiella skulder som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handels-ändamål	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Finansiella skulder					
Depåer från återförsäkrare	-	-	2	2	2
Derivat	-	256	-	256	256
Övriga skulder	-	-	2 832	2 832	2 832
Summa	**-**	**256**	**2 834**	**3 090**	**3 090**

Information om finansiella instruments verkliga värden

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t ex courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs. Sådana instrument återfinns på balansposterna aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt fondförsäkringstillgångar. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; derivat, vissa innehav i s.k. alternativa placeringar, fond- i fondinnehav samt onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar, vissa organisatoriska innehav som redovisas bland övriga finansiella placeringstillgångar samt en placering i räntebärande värdepapper som redovisas i balansposten obligationer och räntebärande värdepapper.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

För innehav i onoterade aktier, främst riskkapitalbolag, ska värderingen i första hand följa IPEVCs principer eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserat på tillgängliga marknadspriser, men även andra värderingsmetoder som t. ex. diskonterat kassaflöde, substansvärdemetoden, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering används. Generellt gäller att innehaven ska uppvisa verkligt värde med beaktande av försiktighet och konsekvens i värderingen. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Verkligt värde för så kallade fond-i-fond ska fastställas utifrån underlag erhållet från extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utan officiell handel marknadsvärderas med hjälp av en yieldkurva baserad på Stibor (för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig kreditspread.

Derivat

Derivat värderas till verkligt värde. Börshandlade ränte- och aktieterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senast officiella köp- eller säljkurs. Ränteswappar och swaptions värderas med hjälp av yieldkurvor baserad på köp- och säljkurs samt avseende Swaptions; även volatilitetsytor. OTC-aktieindexoptioner marknadsvärderas med hjälp av Black & Scholes värderingsmodell, med marknadsdata som input. Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för aktuell valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Övriga finansiella placeringstillgångar

För organisatoriska innehav bland övriga finansiella placeringstillgångar sker värdering antingen baserad på diskonterade framtida kassaflöden, substansvärde eller värdering utförd av extern part.

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument
Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1
Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden

Inga betydande överföringar mellan nivå 1 och 2 har skett under året.

Koncernen, Mkr 2014	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	53 917	174	1 426	55 518
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 278	501	-	84 779
Derivat	63	580	-	643
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	21	21
Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	34 253	-	-	34 253
Summa	172 510	1 256	1 447	175 213
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	34 252	-	34 252
Derivat	46	332	-	378
Summa	46	34 584	-	34 630

Koncernen, Mkr 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	39 341	145	1 451	40 937
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	79 210	549	-	79 759
Derivat	8	875	-	883
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	210	210
Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	72 791	-	0	72 791
Summa	191 350	1 569	1 661	194 580
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	72 802	-	72 802
Derivat	21	235	-	256
Summa	21	73 037	-	73 058

Moderföretaget, Mkr 2014	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	53 866	174	1 426	55 466
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 207	501	-	84 708
Derivat	63	580	-	643
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	21	21
Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	472	-	-	472
Summa	138 608	1 255	1 447	141 310
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	472	-	472
Derivat	46	332	-	378
Summa	46	804	-	850

Moderföretaget, Mkr 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar				
Aktier och andelar	39 137	145	1 451	40 733
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78 922	549	-	79 471
Derivat	8	875	-	883
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	-	210	210
Placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	366	-	-	366
Summa	118 433	1 569	1 661	121 663
Skulder				
Fondförsäkringsåtagande	-	366	-	366
Derivat	21	235	-	256
Summa	21	601	-	622

Tilläggsinformation avseende innehav inom nivå 3

I tabellen nedan presenteras en avstämning mellan ingående och utgående balans för sådana finansiella instrument som värderats till verkligt värde i balansräkningen med utgångspunkt från en värderingsteknik som bygger på icke-observerbara marknadsdata (nivå 3).

Koncernen, Mkr 2014	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande papper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2014-01-01	1 451	-	210	1 662
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat [1)]	320	-	178	498
Anskaffningsvärde förvärv	302	-	1	303
Försäljningslikvid försäljning	-646	-	-369	-1 016
Utgående balans 2014-12-31	1 426	-	21	1 447
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2014-12-31	85	-	178	264

[1)]Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Koncernen, Mkr 2013	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande papper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2013-01-01	1 199	59	230	1 488
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat	185	-	-20	165
Anskaffningsvärde förvärv	239	-	-	239
Försäljningslikvid försäljning	-171	-59	-	-230
Utgående balans 2013-12-31	1 452	-	210	1 662
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2013-12-31	85	-	-20	65

[1)]Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Moderföretaget, Mkr 2014	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande papper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2014-01-01	1 451	-	210	1 662
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat [1)]	320	-	178	498
Anskaffningsvärde förvärv	302	-	1	303
Försäljningslikvid försäljning	-646	-	-369	-1 016
Utgående balans 2014-12-31	1 427	-	20	1 447
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2014-12-31[1)]	85	-	178	264

[1)]Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Moderföretaget, Mkr 2013	Aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande papper	Övriga finansiella placeringstillgångar	Totalt
Ingående balans 2013-01-01	1 199	59	230	1 488
Totalt redovisade vinster och förluster redovisat i årets resultat[1)]	185	-	-20	165
Anskaffningsvärde förvärv	239	-	-	239
Försäljningslikvid försäljning	-171	-59	-	-230
Utgående balans 2013-12-31	1 452	-	210	1 662
Vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen 2013-12-31[1)]	85	-	-20	65

[1)]Redovisas i kapitalavkastning intäkter, kapitalavkastning kostnader, orealiserade vinster respektive orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Då Folksam Liv erhåller extern värderings information , saknar bolaget insikt i de antaganden som gjorts vid värderingen. Bolaget kan därför inte presentera en rättvisande korrekt känslighetsanalys.

Aktier och andelar

Värdering av fond i fondinnehav sker av extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. Folksam Liv saknar därför tillräcklig information för att kunna redovisa effekten av ändrade antaganden.

För fastighetsfonder finns en osäkerhet i värderingen p.g.a. värdet av de underliggande fastigheterna. Även för dessa innehav saknas information för att kunna göra en adekvat beräkning av effekten av ändrade antaganden.

Övriga finansiella placeringstillgångar

Den största delen av innehav i placeringsaktier värdebestäms genom substansvärdering. Då detta värde baseras på faktiska data och inte utifrån egna bedömningar eller antaganden bedöms det bokförda värdet vara en god approximation av det verkliga värdet. För resterande del av övriga finansiella placeringstillgångar görs bedömningen att effekten av förändringar i antaganden inte är väsentlig.

Värderingstekniker och väsentliga indata för innehav tillhörande nivå 2

Folksam Liv har innehav i obligationer, valutaterminer, aktieoptioner, swappar, aktiefonder samt räntefonder vilka hänförs till värderingskategori 2.

Obligationer utan officiell handel värderas med hjälp av yieldkurva baserad på Stibor respektive swapräntor samt en för respektive underliggande värdepapper bedömd rimlig kreditspread.

Valutaterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot svenska kronor för aktuell valuta och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid.

Aktieoptioner värderas genom pris på underliggande tillgång, implicit volatilitet, riskfri ränta samt förväntade utdelningar swappar värderas med hjälp av yieldkurvor.

Aktiefonder och räntefonder avser främst innehav i riskkapitalbolag där värderingen av de underliggande innehaven till väsentlig del sker med hjälp av observerbar indata.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 3

Onoterade aktier består främst av riskkapitalbolag och fond i fond där indata inte är observerbar på en marknad. Innehaven värderas av respektive fond och görs enligt IPEVs principer vilket innebär att ett flertal värderingsmetoder kan användas såsom, diskonterat kassaflöde, substansvärdemetoden, eller multipelvärdering. Värderingsunderlag erhålls från respektive fond. För fond i fond fastställs verkligt värde genom värdering att de underliggande tillgångarna i respektive fond. Värderingen görs av extern part utsedd av fondförvaltaren.

För övriga finansiella placeringstillgångar används uteslutande indata som inte är observerbar på en marknad. För organisatoriska innehav sker substansvärdering med utgångspunkt från tillgängliga finansiella rapporter, för icke organisatoriska innehav sker värdering av extern part utsedd av Folksam Liv.

Not 30. Materiella anläggningstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Inventarier				
Ackumulerade anskaffningsvärden				
Ingående balans	92	92	92	92
Investeringar	-	0	-	-
Utgående balans 31 december	92	92	92	92
Ackumulerade avskrivningar				
Ingående balans	-87	-84	-87	-85
Årets avskrivningar	-3	-2	-3	-2
Utgående balans 31 december	-90	-86	-90	-87
Redovisat värde 1 januari	5	8	5	7
Redovisat värde 31 december	2	6	2	5

	Koncernen	
	2014	**2013**
Byggnader och mark		
Ackumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	1 459	1 374
Investeringar	145	85
Utgående balans 31 december	1 604	1 459
Ackumulerade avskrivningar		
Ingående balans	-114	-91
Årets avskrivningar	-27	-23
Utgående balans 31 december	-141	-114
Ackumulerade nedskrivningar		
Redovisat värde 1 januari	1 345	1 283
Redovisat värde 31 december	1 463	1 345

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på rörelsefastigheter.

Byggnad		Installationer	
Utvändig mark	35 år	Hiss	55 år
Grund	100 år	El	45 år
Stomme	100 år	Luft	45 år
Yttertak	35 år	Rör	60 år
Fasad	30 år		
Stamkomplettering	60 år		
Ytskikt	15 år		

Not 31. Förutbetalda anskaffningskostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Ingående balans	490	386	18	21
Årets aktivering	229	182	10	10
Årets avskrivning	-89	-78	-11	-13
Utgående balans 31 december	630	490	17	18

Not 32. Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Förutbetalda kostnader	15	15	3	8
Upplupna intäkter	57	140	4	-
	72	155	7	8

Not 33. Eget kapital

För specifikation av Eget kapital hänvisas till Rapport över förändringar i eget kapital för koncernen respektive moderföretaget. Då moderbolaget i koncernen är Folksam Liv som är ett ömsesidigt företag, redovisas viss del av koncernens eget kapital som konsolideringsfond, vilken motsvarar moderbolagets konsolideringsfond. Visst avsteg från kraven på indelning av eget kapital i UFR 8 görs därmed. Det valda redovisningssättet ger en bättre bild av ett ömsesidigt företags egna kapital där hela överskottet är hänförligt till försäkringstagarna.

Not 34. Livförsäkringsavsättning

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Reservbildande sparprodukter				
Ingående balans	78 715	83 458	78 714	83 457
Beståndsöverlåtelse	166	-	166	-
Inbetalda premier	11 073	6 122	11 073	6 122
Utbetalda försäkringsersättningar	-4 305	-4 164	-4 305	-4 164
Intern flytt	13	6	13	6
Riskresultat	-95	-87	-95	-87
Indexering av fribrev	5	28	5	28
Uppräkning med diskonteringsränta	292	1 666	292	1 666
Effekt av ändrad diskonteringsränta	11 974	-7 060	11 974	-9 412
Effekt av ny modell för räntekurva	-	-	-	2 352
Värdeförändring på placeringstillgångar	15	4	15	4
Belastning för administrationskostnad	-816	-618	-816	-618
Belastning för avkastningsskatt	-280	-213	-280	-213
Effekt av ändrade antaganden	-1 629	-331	-1 629	-331
Övrigt	-444	-96	-444	-96
Utgående balans brutto	94 684	78 715	94 683	78 714
Utgående balans netto	94 684	78 715	94 683	78 714

Not 34. Livförsäkringsavsättning (forts.)

Riskprodukter med premiereserv				
Ingående balans brutto	642	677	642	677
Beståndsöverlåtelse	27	-	27	-
Inbetalda premier	2 141	1 829	2 141	1 829
Premier som förbrukats	-2 155	-1 857	-2 155	-1 857
Övrigt	0	-7	0	-7
Utgående balans brutto	655	642	655	642
Utgående balans netto	655	642	655	642
Totalt utgående balans netto	95 339	79 358	95 338	79 357

Viktiga beräkningsantaganden avseende försäkring med avkastningsgaranti och avtalad förmån.

Ränteantaganden

Räntesatsen väljs utifrån marknadsräntor med motsvarande löptider enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2013:23.

Dödlighetsantaganden

För huvuddelen av beståndet i gren Folksam gäller: Från och med 2013-12-31 tillämpas nya dödlighetsantaganden vid beräkning av livförsäkringsavsättningen. De nya antagandena motsvarar aktuell erfarenhet inom Folksam Liv, kompletterade med årliga procentuella dödlighetsreduktioner för att uppskatta den framtida dödligheten.. För tjänstepensionsförsäkring tillämpas aktsamma antaganden och för försäkringar som inte klassificeras som tjänstepensionsförsäkringar tillämpas betryggande antaganden. För gren kooperativ tjänstepensioner gäller: Livförsäkringsavsättningen beräknas med försäkringsbranschens gemensamma äldre dödlighetsantaganden.

Driftskostnadsantaganden

För bestånden tillämpas:
en kostnad som reducerar ränteantagandet,
en kostnad som är proportionell mot kapitalvärdet på utbetalningarna
en kostnad som är proportionell mot inbetald premie.
Driftskostnadsantagandena justerades senast under 2012.

Skattekostnadsantaganden

För att bestämma antagandet om statslåneränta används den statsobligationsränta som har en löptid närmast 10 år. För försäkringar som är skatteklassade som pensionsförsäkring tillämpas skattesatsen 15 procent. För försäkringar som är skatteklassade som kapitalförsäkringar tillämpas skattesatsen 30 procent.

Annullationsantaganden

Vid beräkning av livförsäkringsavsättning tillämpas antaganden om återköp, flytt och pemieannullation. De antaganden som tillämpas ska motsvara aktuell erfarenhet för Folksam Liv. Antaganden om premieannullation tillämpas enbart för gren Folksam och avser enbart annullation av löpande premier, eftersom engångspremier i serie inte ingår i reservberäkningen.

Not 35. Avsättning för oreglerade skador

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Ingående balans brutto	2 523	2 352	2 489	2 322
Beståndsöverlåtelse	856	-	856	-
Kostnad för skador som inträffat innevarande år	2 400	2 003	2 396	2 000
Utbetalda försäkringsersättningar	-1 637	-1 468	-1 635	-1 467
Inlösta fondvärden för utbetalning	2 336	9 877	-	-
Utbetalningar under året	-2 327	-9 875	-	-
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-372	-373	-372	-373
Effekt av ändrade antaganden	74	-24	73	-24
Övrigt	-31	31	-31	31
Utgående balans brutto	3 822	2 523	3 776	2 489
Återförsäkrares andel	-446	-12	-432	-23
Utgående balans netto	3 376	2 511	3 344	2 466

Avsättning för oreglerade skador görs främst för gruppförsäkring samt sjuk- och premiebefrielseförsäkring.

Avsättningarna beräknas med vedertagna försäkringsmatematiska metoder.

För gruppförsäkring tillämpas främst metoder som baseras på historik av utbetalda belopp. För individuell sjuk- och premiebefrielseförsäkring tillämpas olika metoder för olika delbestånd. Avsättning för oreglerade skador beräknas med hjälp av historik över kända skador, helårspremier, eller kombinationer av kända skador och helårspremier. Val av metod styrs bland annat av tillgång till historik. Beräkning av sjukreserver för kända skador baseras på antagande om sannolikhet för avveckling genom tillfrisknande och dödsfall. Avsättningar för återstående skaderegleringskostnader baseras på tidigare års skaderegleringskostnader och en uppskattning av den totala mängden skador som återstår att reglera.

Not 36. Avsättning för återbäring och rabatter

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Ingående balans	4 258	3 365	4 258	3 365
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	-300	-	-300	-
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	228	893	228	893
Utgående balans	4 186	4 258	4 186	4 258

Not 37. Villkorad återbäring

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Ingående balans brutto	340	266	340	266
Inbetalningar	50	50	50	50
Utbetalningar	-11	-9	-11	-9
Värdeförändring på placeringstillgångar	55	40	55	40
Avgifter	-5	-4	-5	-4
Avkastningsskatt	-1	-1	-1	-1
Riskresultat	0	0	0	0
Intern flytt	-12	-2	-12	-2
Utgående balans brutto	416	340	416	340
Utgående balans netto	416	340	416	340

Not 38. Fondförsäkringsåtaganden

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Ingående balans brutto	27 351	22 288	366	329
Inbetalningar	5 823	4 203	73	74
Utbetalningar	-1 165	-954	-16	-74
Återköp	-1 152	-1 135	-	-
Värdeförändring på placeringstillgångar	3 812	3 279	54	45
Avgifter	-275	-241	-3	-3
Avkastningsskatt	-137	-79	-1	-1
Riskresultat	-4	-6	0	-
Intern flytt	-1	-4	-1	-4
Utgående balans brutto	34 252	27 351	472	366
Utgående balans netto	34 252	27 351	472	366

Not 39. Pensioner och liknande förpliktelser

Mkr	2014	2013
Koncernen		
Pensionsförpliktelser		
Nuvärde av helt eller delvis fonderade förpliktelser	1 038	382
Nuvärde av ofonderade pensionsförpliktelser	35	26
Totalt nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	1 073	408
Verkligt värde på förvaltningstillgångar	872	375
Netto redovisad skuld avseende förmånsbestämda planer i balansräkningen	201	33
Nettobeloppet för förmånsbestämda planer redovisas i följande poster i balansräkningen		
Avsättningar till pensioner	201	33
Nettobeloppet i balansräkningen skuld	201	33
Översikt förmånsbestämda planer		
Förändring av nuvärdet av förpliktelsen för förmånsbestämda planer		
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 1 januari	408	453
Utbetalda ersättningar	-37	-17
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	19	11
Räntekostnad	31	12
Omvärderingar		
Aktuariella vinster och förluster avseende ändrade finansiella antaganden	212	-2
Erfarenhetsmässiga justeringar	20	-71
Fordran / skuld mellan Folksam koncerner	420	22
Förpliktelser för förmånsbestämda planer per den 31 december	1 073	408
Nuvärdet av förpliktelse fördelar sig på planerna / medlemmar enligt följande		
Aktiva medlemmar	37%	34%
Fribrevsinnehavare	41%	45%
Pensionärer	22%	21%
Förändringar av förvaltningstillgångarnas verkliga värde		
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 1 januari	375	351
Avgifter från arbetsgivaren	0	10
Utbetalda ersättningar	-37	-17
Ränteintäkt redovisad i resultatet	30	10
Avkastning på förvaltningstillgångar, exklusive ränteintäkt	72	14
Fordran / skuld mellan Folksam koncerner	432	7
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde per den 31 december	872	375

Not 39. Pensioner och liknande förpliktelser (forts.)

Förvaltningstillgångarna består av följande	2014	%	2013	%
Skuldinstrument	515	59%	225	60%
Eget kapitalinstrument	279	32%	120	32%
Fastigheter	78	9%	30	8%
	872		375	

Skuldinstrument

Skuldinstrument utgör 59 % (60 %) av förvaltningstillgångarnas värde och fördelar sig enligt följande

Bostadsobligationer	261	30%	131	35%
Statsobligationer	157	18%	49	13%
Realränteobligationer	96	11%	45	12%
	514		225	

Eget kapitalinstrument

Eget kapitalinstrument består i huvudsak av aktier och utgör 32 % (32 %) av förvaltningstillgångarna.

Den geografiska fördelningen är följande:

Sverige	105	12%	44	12%
Nordamerika	87	10%	40	11%
Europa exkl. Sverige	44	5%	14	4%
Japan	17	2%	8	2%
Asien exkl. Japan	9	1%	3	1%
Utvecklingsmarknader	17	2%	8	2%
	279		116	

Fastigheter

Fastigheter utgör 9% (8%)av förvaltningstillgångarnas värde.
Alla fastigheter är belägna i Sverige

Pensionsstiftelsens tillgångar utgör förvaltningstillgångar för pensioner och värderas till marknadsvärde. Pensionstiftelsen investerar på sådant sätt att likviditeten för pensionsstiftelsen är säkrad. Investeringstiden är långsiktig och ämnar täcka ökning av pensionsförpliktelser. Den genomsnittliga löptiden på pensionsförpliktelsen uppgår till ca 17 år. I Folksams pensionsstiftelse finns tre stycken porföljer med olika risknivåer, en låg , en mellan och en med hög risknivå. I förvaltningen av Folksams tillgångar i pensionsstiftelsen har Folksam valt fördelning enligt mellan portföljen där tillgångsfördelningen ska vara ca: 60 procent skuldinstrument, ca: 32 procent eget kapitalinstrument och ca: 8 procent av fastigheter. Investeringsplaner beslutas av styrelsen till pensionsstiftelsen och en gång per år görs en översyn av strategierna och tillgångsfördelningen.

Not 39. Pensioner och liknande förpliktelser (forts.)

Kostnad redovisad i årets resultat	2014	2013
Kostnader avseende tjänstgöring innevarande period	19	11
Netto ränteintäkt / räntekostnad	1	3
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) i årets resultat	20	14
Kostnaden redovisas i följande rader ingående i årets resultat		
Driftskostnader	19	11
Kapitalavkastning intäkter	-30	-10
Kapitalavkastning kostnader	31	13
Nettokostnad (+) / Intäkt (-) i årets resultat	20	14
Verklig avkastning på förvaltningstillgångar	102	24
Intäkt/kostnad redovisad i övrigt totalresultat		
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	232	-73
Skillnad mellan faktisk avkastning och avkastning enligt diskonteringsränta på förvaltningstillgångarna	-72	-14
Netto redovisat i övrigt totalresultat	160	-87
Antaganden för förmånsbestämda förpliktelser		
Diskonteringsränta	2,20%	3,88%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	2,20%	3,88%
Framtida löneökning	3,11%	3,37%
Inflation	1,61%	1,87%
Framtida ökning av pensioner	1,61%	1,87%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantaganden		FFFS 2007:31

Livslängd

Dödlighetsantaganderna följer Finansinspektionens tryggandegrunder
återstående livslängd för män och kvinnor i olika åldrar.
Samma livslängdsantaganden används för Folksams samtliga planer.

Förväntad återstående livslängd	Ålder	Man	Kvinna
	30	55,5	57,3
	50	34,3	37,1
	70	14,6	17,6

Diskonteringsränta

För att bestämma diskonteringsräntan använder Folksam den marknadsmässiga avkastningen på balansdagen som erhålles på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar längden på pensionsförpliktelsen.

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar

Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar är fastställd utifrån antagandet att avkastningen på obligationer beräknas ha en likartad avkastning som en 10 årig statsobligation samt att aktieavkastningen kommer att ha samma ränta med tillägg för en riskpremie.

Framtida löneökning

Framtida löneökning avspeglar förväntade framtida procentuella löneökningar som en sammansatt effekt av inflation, tjänsteålder och befordran.

Inflation

Beträffande inflationsantagande har Folksam valt att följa Riksbankens uppsatta inflationsmål som utgångspunkt vid beräkningarna.

Framtida ökning av pensioner

Inflationsantaganden används för uppräkning av framtida ökning av pensioner.

Inkomstbasbeloppet

Inkomstbasbeloppet fastställs årligen av regeringen och används bland annat för att bestämma taket i pensionsgrundande lön i det allmänna pensionssystemet.

Känslighetsanalys	Ökning	Minskning
Koncernen		
Diskonteringsränta 1 % förändring på pensionsskuld	-160	208
Framtida löneökning 1 % förändring på pensionsskuld	41	-36

Finansiering

Koncernen uppskattar att ingen utbetalning kommer att ske under 2015 till fonderade och ofonderade förmånsbestämda planer.

Aktuariella beräkningar görs för Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna på förmånsbestämda pensionsavsättningar enligt IAS 19.

Beräkningarna görs per pensionsplan och arbetsgivare.

KTP planen, som är den största pensionsplanen inom Folksam, är tryggad i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för samtliga anställda inom Folksam.

Inom Folksam fördelas kostnader och åtaganden inom respektive koncern enligt en fördelningsnyckel baserad på lönesummor för respektive företag som ingår i Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna. Detta görs för att återspegla en så korrekt bild som möjligt av kostnader och åtaganden inom koncernerna.

Lönesummorna varierar mellan åren varför den procentuella fördelningen av pensionsavsättningen ändras mellan Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna. Detta ger en effekt att UB värdet från året innan inte kommer att stämma överens med IB värdet för det aktuella året vilket ger upphov till en fordran/skuld mellan Folksam Liv och Folksam Sak koncernerna. Denna effekt behandlas som en justering mellan koncernerna i koncernredovisningen som förändras när den procentuella fördelningen av lönesummor i företagen inom koncernerna ändras.

Moderföretaget, Mkr	2014	2013
Ingående balans	23	29
Kostnader för tjänstgöring innevarande period	1	1
Räntekostnad	1	1
Aktuariella vinster och förluster	0	-8
Utgående balans	25	23
Antaganden		
Diskonteringsränta	2,20%	3,65%
Framtida löneökning	3,11%	3,25%
Framtida ökning av inkomstbasbelopp	3,11%	3,25%
Framtida ökning av pensioner (Inflation)	1,61%	1,75%
Avgångsintensitet	5,00%	5,00%
Livslängdsantagande	FFFS 2007:31	FFFS 2007:31

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser i moderföretaget avser ej tryggade förpliktelser enligt kollektivavtal. Anställda födda 1955 eller tidigare och som var anställda den 1 juni 2006 har rätt att gå i pension vid 62 års ålder, för övriga anställda gäller 65 år. Den som har möjlighet att gå vid 62 års ålder kan maximalt få en ersättningsnivå motsvarande cirka 65 procent av pensionsmedförande lön fram till 65 års ålder.

När den anställde väljer att gå i pension vid 62 års ålder gör Folksam en kompletterande premieinbetalning för att täcka pensionsförmånen fram till 65 års ålder. Beräkning av avsättning för pensioner och liknande förpliktelser har gjorts med antagande om att cirka 50 procent utnyttjar möjligheten till förtida pensionsavgång.

Not 40. Avsättning för skatter

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Uppskjutna skattefordringar och skulder				
Byggnader och mark	55	49	55	49
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	96	23	97	21
Aktier och andelar	525	332	525	339
Derivat	-3	13	-3	13
Avs för pensionsförpliktelser utanför tryggandelag	-2	-1	-2	-1
Obeskattade reserver	288	325	-	-
Summa uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder, netto	959	741	672	421

Samtliga förändringar mellan åren i posten uppskjuten skatt har redovisats som uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt i resultaträkningen.

Not 41. Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Försäkringstagare	1	-	-	-
	1	-	-	-

Not 42. Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Skulder till koncernföretag	-	-	1 051	1 028
Skulder till närstående företag	538	545	520	547
Leverantörsskulder	28	24	28	12
Köpta ej likviderade aktier, andelar och räntebärande värdepapper	287	356	287	356
Övrigt	504	1 150	280	890
	1 357	2 075	2 166	2 833

Not 43. Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Upplupna kostnader	156	273	100	126
Förutbetalda intäkter	201	187	178	172
	357	460	278	298

Not 44. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

Koncernen, Mkr 2014	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	6	32	38
Byggnader och mark	0	8 401	8 401
Aktier och andelar i intresseföretag	0	1 768	1 768
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till intresseföretag	0	1 321	1 321
Aktier och andelar	53	55 465	55 518
Obligationer och räntebärande värdepapper	71	84 709	84 779
Lån med säkerhet i fast egendom	0	40	40
Övriga lån	0	368	368
Derivat	643	0	643
Övriga finansiella placeringstillgångar	0	21	21
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagare bär placeringsrisk	1 317	32 935	34 252
Återförsäkrares andel av Försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	2	445	446
Fordringar avseende direkt försäkring	31	0	31
Fordringar avseende återförsäkring	18	-	18
Övriga fordringar	1 326	1	1 328
Materiella tillgångar och varulager	294	1 170	1 465
Kassa och bank	6 328	-	6 328
Upplupna ränte- och hyresintäkter	1 220	-	1 220
Förutbetalda anskaffningskostnader	620	10	630
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	72	-	72
Summa tillgångar	12 001	186 686	198 687

Koncernen, Mkr 2014	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder och avsättningar			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)	7 661	95 685	103 347
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	2 207	32 461	34 668
Avsättningar för skatter	1	958	959
Andra avsättningar (pension 62 åringar)	9	192	201
Skulder till kreditinstitut	-	355	355
Depåer från återförsäkrare	122	0	122
Skulder avseende återförsäkring	41	0	41
Derivat	378	0	378
Övriga skulder	1 219	202	1 421
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	357	0	357
Summa skulder och avsättningar	11 995	129 853	141 849

Not 44. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder (forts.)

Moderföretaget, Mkr 2014	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	3 381	3 381
Aktier och andelar i koncernföretag	-	5 106	5 106
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	411	411
Aktier och andelar i intresseföretag	-	438	438
Räntebärande lån emitterade av och lån till intresseföretag	-	1 321	1 321
Aktier och andelar	2	55 464	55 466
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	84 709	84 709
Lån med säkerhet i fast egendom	-	40	40
Övriga lån	-	368	368
Derivat	643	-	643
Övriga finansiella placeringstillgångar	-	21	21
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagare bär placeringsrisk	-	472	472
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar			
Oreglerade skador	-	432	432
Fordringar avseende direkt försäkring	16	-	16
Fordringar avseende återförsäkring	21	-	21
Övriga fordringar	1 334	-	1 334
Materiella tillgångar och varulager	2	-	2
Kassa och bank	5 698	-	5 698
Upplupna ränte- och hyresintäkter	1 232	-	1 232
Förutbetalda anskaffningskostnader	7	10	17
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	7	-	7
Summa tillgångar	8 963	152 172	161 135

Moderföretaget, Mkr 2014	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)	7 631	95 669	103 300
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk	888	-	888
Avsättningar för skatter	-	672	672
Avsättningar för pensioner	8	17	25
Depåer från återförsäkrare	122	-	122
Skulder avseende återförsäkring	41	-	41
Derivat	378	-	378
Övriga skulder	2 166	-	2 166
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	278	-	278
Summa skulder och avsättningar	11 513	96 358	107 870

Not 45. Ställda panter

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Övriga ställda panter (bokfört värde)				
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar:				
Byggnader och mark	8 401	8 025	1 793	1 695
Aktier och andelar i koncernföretag	0	0	4 477	4 263
Aktier och andelar	55 518	40 743	53 433	39 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 779	79 518	84 079	78 390
Övriga lån	-	270	-	270
Derivat	293	586	293	586
Kassa och bank	6 328	5 501	5 465	3 452
Upplupna räntor och hyresintäkter	1 220	1 339	1 099	1 206
Placeringstillgångar för vilka livförsäkrings-tagaren bär placeringsrisken	34 252	27 341	472	366
	190 791	163 323	151 111	129 270
För andras räkning pantsatta tillgångar				
Aktier i intresseföretag	102	61	102	72
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	207	647	207	647
Likvida medel	452	709	452	709
Totalt ställda panter	191 552	164 740	151 872	130 698

Säkerheter har ställts i enlighet med clearing-institutens angivna marginalsäkerhetskrav.

Not 46. Eventualförpliktelser/Ansvarsförbindelser

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Solidariskt betalningsansvar för skulder i handelsbolag	389	401	389	401
Övriga eventualförpliktelser	95	158	95	158
	484	559	484	559

Not 47. Åtagande

Mkr	Koncernen 2014	Koncernen 2013	Moderföretaget 2014	Moderföretaget 2013
Redovisade åtagande för avtalat men ännu ej investerat riskkapital	1 319	1 282	1 319	1 282
Redovisat åtagande för avtalat men ännu ej utbetalat lån till intresseföretag	188	278	188	278
Hyresåtagande	63	83	63	83
	1 570	1 643	1 570	1 643

Not 48. Upplysningar om närstående

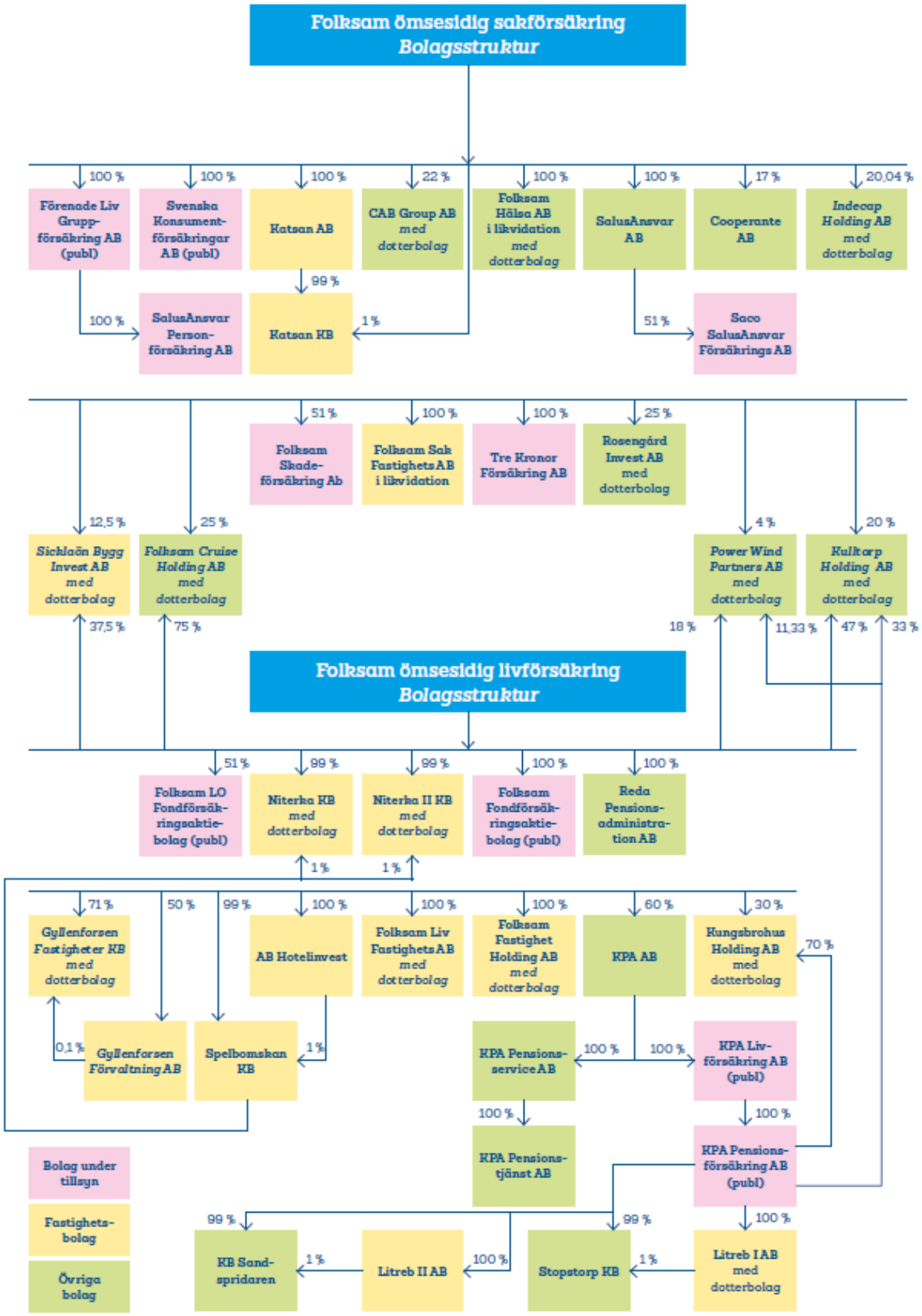

Not 48. Upplysningar om närstående (forts.)

Närstående parter

Denna not innehåller en beskrivning av väsentliga relationer mellan Folksam Liv och närstående bolag i Folksam (Folksam Sak-koncernen respektive Folksam Liv-koncernen, inklusive KPA Pension) samt övriga närstående parter. Samtliga bolag i Folksam definieras som närstående på grund av gemensam ledning.

Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt bolag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med bolag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i Folksam och företag/organisationer med inflytande i Folksam genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende ”Ersättning och förmåner till ledande befattningshavare” i not 49.

Som närstående parter räknas inte de organisationer som har styrelserepresentation i bolag i Folksam. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna.

Bolagen i Folksam

Folksam består av två koncerner, Folksam Sak-koncernen och Folksam Liv-koncernen.

Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar de helägda dotterföretagen AB Hotelinvest, Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ), Reda Pensionsadministration AB, Spelbomskan KB, Niterka KB, Niterka II KB, Folksam Liv Fastighets AB och Folksam Fastighet Holding AB samt den delägda underkoncernen KPA Pension (60 procent). Folksam Liv äger även 51 procent i Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) , 71 procent i Gyllenforsen Fastigheter KB, 50 procent i Gyllenforsen Förvaltning AB, 75 procent i Folksam Cruise Holding AB, 47 procent i Kulltorp Holding AB, 30 procent i Kungsbrohus Holding AB, 37,5 procent i Sicklaön Bygg Invest AB samt 18% i Power Wind Partners AB.

Upplysningar om hur närståendetransaktioner ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. VD ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplan. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan bolagen beslutas av styrelsen.

Självkostnadsprincipen

Den övergripande utgångspunkten är att åstadkomma en korrekt kostnadsfördelning per bolag och produkt med tillämpning av självkostnadsprincipen. Varje bolag och produkt ska bära de kostnader som är hänförliga till bolaget och produkten. Inga internvinster eller korssubventioner ska uppstå.

Driftskostnader fördelas så långt möjligt efter faktiskt nyttjande på bolag och produkt. Exempel på sådana kostnader är datorutrustning, lokaler och telefoni. För övriga kostnader görs en bedömning av faktiskt nyttjande, utifrån bland annat tidsredovisning, antal transaktioner eller antal försäkringar kopplade till kostnaden. Exempel på sådana kostnader är utnyttjande av vissa stödenheter och marknadsföring.

Tillikaanställning

Den största delen av driftskostnaderna utgörs av personalrelaterade kostnader. I Folksam tillämpas tillikaanställning vilket innebär att all personal är anställda i alla bolag. Följaktligen tillhör kostnaderna det bolag som arbetet utförs åt.

Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett bolag. De anställdas kostnader belastar initialt det kostnadsställe och bolag de tillhör. Dessa kostnader fördelas sedan på de bolag för vilka de arbetat. Det är dock inte frågan om köp och försäljning av tjänster utan fördelning av kostnader.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som beslutats av styrelsen operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan enheter/bolag där interndebitering förekommer. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Inventering av ledande befattningshavares närståendetransaktioner

En inventering har gjorts avseende ledande befattningshavares eventuella närstående transaktioner på belopp över 10 000 kronor. Denna inventering avser inte ersättningar som ledande befattningshavare/nyckelpersoner har erhållit i sin egenskap av ledande befattningshavare det vill säga löner, pensioner, styrelsearvode m.m., vilka specificeras i årsredovisningens personalnot under ersättning till ledande befattningshavare. Den genomförda inventeringen av närstående transaktioner för ledande befattningshavare har givit ett resultat på 1,8 Mkr som avser premier i Folksam Liv.

Närståendetransaktioner

Följande transaktioner har skett med närstående, Mkr

Närståendetransaktioner	Erlagd ersättning 2014	Erlagd ersättning 2013	Erhållen ersättning 2014	Erhållen ersättning 2013
Folksam ömsesidig sakförsäkring				
Försäkringsrörelsen	201	286	18	14
Kapitalförvaltning	57	63	5	-
IT	279	321	132	69
Administrativt stöd	237	222	18	118
Pensionsavsättningar	65	43	-	-
KPA AB				
Försäkringsrörelsen	14	18	97	91
IT	-	-	59	2
Administrativt stöd	-	-	14	-
KPA Pensionsförsäkring (publ)				
Kapitalförvaltning	-	-	62	75
Administrativt stöd	-	-	-	-
KPA Pensionsservice AB				
Pensionsavsättningar	-	-	-	-
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ)				
Försäkringsrörelsen	-	-	141	68
Administrativt stöd	-	-	7	6
IT	-	-	46	33
Svenska Lärarfonder AB				
Kapitalförvaltning	-	-	-	1
Reda Pensionsadministration AB				
Administrativt stöd			2	-
Försäkringsrörelsen	-	-	12	26
IT	-	-	1	-
Folksam LO Fond AB				
Kapitalförvaltning	-	-	-	-
Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ)				
Försäkringsrörelsen	-	-	9	7
IT	-	-	23	26
Administrativt stöd	-	-	5	3
KPA Livförsäkring (publ)				
Kapitalförvaltning	-	-	6	4
KP Pension & Försäkring HB				
Försäkringsrörelsen	-	-	-	-
IT	-	-	-	-
Administrativt stöd	-	-	-	-
Tre Kronor Försäkring AB				
Försäkringsrörelsen	-	-	-	-
Administrativt stöd	-	-	-	-
Förenade Liv Gruppförsäkring AB (publ)				
Försäkringsrörelsen	4	-	-	4
Kapitalförvaltning	-	-	4	6
SalusAnsvar Personförsäkring AB				
Försäkringsrörelsen	1	-	2	-
Konsumentkoop. Pens.stif				
Kapitalförvaltning	-	-	20	20
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)				
Administrativt stöd	-	-	-	-
Försäkringsrörelsen	-	-	-	-
Totalt	**858**	**953**	**683**	**573**

Försäkringsrörelsen består av kostnader för bl.a. distribution, skadehantering, kundservice, försäkringsadministration och den gemensamma marknadsorganisationen. Med kapitalförvaltning avses kapitalförvaltningskostnaderna. Bland IT-transaktionerna ingår bl.a. datautrustning, drift och utveckling av system, trycksaker samt telefoni. Administrativt stöd avser kostnader inom övriga centrala enheter, exempelvis kostnader för hyra, personalkostnader, kommunikation, redovisning, revision och marknadsföring.

	Fordringar		Skulder	
Utgående balanser vid årets slut, Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Folksam ömsesidig livförsäkring	**56**	**183**	**1 050**	**1 028**
Folksam Fondförsäkringsaktiebolag AB	-	-	248	221
Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ)	-	-	5	4
Folksam Liv Fastighets AB	-	-	796	795
Förenade Liv Gruppförsäkring AB (publ)	0	1	0	-
KPA AB	10	-	-	8
KPA Livförsäkring AB (publ)	0	1	-	-
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)	0	21	-	-
KPA Pensionsservice AB	45	157	1	-
Reda Pensionsadministration AB	1	3	-	-
Svenska Lärarfonder AB	-	0	-	-
Folksam ömsesidig sakförsäkring	**103**	**2**	**519**	**547**
Folksam Skadeförsäkring Ab	-	1	-	-
Folksam ömsesidig sakförsäkring	103	-	514	547
SalusAnsvar AB	-	1	-	-
SaluAnsvar Personförsäkring AB	-	-	5	-
Svenska Konsumentförsäkringar AB (publ)	-	-	-	-
Tre Kronor Försäkring AB	-	-	-	-
Övriga Folksamanknutna juridiska personer	**0**	**6**	**0**	**5**
Konsumentkooperationens pensionsstiftelse	0	6	0	5
Totalt	**159**	**191**	**1 569**	**1 580**

Internränta

Internränta betalas för fordringar och skulder mellan bolag inom Folksam. Räntan är STIBOR 1 vecka. I Folksam Liv uppgick internräntan 2014 till en kostnad om 4,5 (7,0) miljoner kronor.

Lån

Folksam Liv har lämnat lån till dotter- och intresseföretag i samband med fastighets –och företagsförvärv om totalt 1 732 (1 593) miljoner kronor. Lånefordringarna uppgår till: Niterka KB 144 (144) miljoner kronor, Niterka II KB – (20) miljoner kronor, Folksam Fastighet Holding AB 177 (160) miljoner kronor, Spelbomskan KB 90 (90) miljoner kronor, Folksam Cruise Holding AB 379 (350) miljoner kronor, Kulltorp Holding AB 51 (51) miljoner kronor, Kungsbrohus Holding AB 449 (449) miljoner kronor, Sicklaön Bygg Invest AB 368 (263) miljoner kronor samt Power Wind Partners AB 73 (66) miljoner kronor. Intäktsräntan på dessa lån uppgick till 68 (73)miljoner kronor. Lånen redovisas under balansposterna Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till koncernföretag samt Räntebärande värdepapper emitterade av, och lån till intresseföretag.

Garantier / eventualförpliktelser

Ett avtal har tecknats mellan Folksam Liv och KPA AB samt KPA Livförsäkring AB, med innebörden att Folksam Liv från 2007-04-01 tagit över betalningsansvaret för hyresavtalet avseende KPA Pensions tidigare lokaler.

Solidariskt betalningsansvar för handelsbolagets skulder redovisas bland ansvarsförbindelser med 389 (401) miljoner kronor. Avtal har upprättats mellan Folksam Liv och Folksam Sak gällande fördelning av ansvar för borgensförpliktelse uppgående till totalt 126 miljoner kronor till förmån för intresseföretag.

Återförsäkring

Återförsäkring för bolagen inom Folksam sker huvudsakligen gentemot extern part. Folksam Liv har mottagit intern återförsäkring genom att Folksam Fondförsäkringsaktiebolag AB har återförsäkrat sig hos Folksam ömsesidig livförsäkring med en premievolym uppgående till 7 (6) miljoner kronor. Vidare har Folksam Liv mottagit återförsäkring från SalusAnsvar Personförsäkring AB med en premievolym om 26 (53) miljoner kronor.

Beståndsöverlåtelse

I ett led att integrera verksamheten i SalusAnsvar Personförsäkring AB har bestånd från SalusAnsvar Personförsäkring AB avyttrats till Folksam Liv i januari och i september 2014. Nettoeffekten på försäkringstekniska avsättningar uppgick till 573 miljoner kronor.

Aktieägartillskott

Under 2014 har Folksam Liv lämnat aktieägartillskott till Folksam Fondförsäkringsaktiebolag AB om 200 miljoner kronor . År 2013 lämnade Folksam Liv aktieägartillskott om 250 miljoner kronor till Folksam Fondförsäkringsaktiebolag AB samt att återbetalning skedde av tidigare lämnat aktieägartillskott från Reda Pensionsadministration AB om 10 miljoner kronor.

Utdelning

Folksam Liv har erhållit en utdelning om 142 (178) miljoner kronor från Gyllenforsen Fastigheter KB.

Not 49. Medeltal anställda samt löner och ersättningar

	Moderföretag		Dotterföretag	
Medeltal anställda i Sverige[1)]	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Tjänstemän	776	725	4	3
varav män	42%	48%	75%	33%
Ombud[2)]	174	155		

[1)]Medelantalet anställda har beräknats med utgångspunkt från antalet arbetstimmar, betald tid, relaterade till en årsarbetstid på 1 922 (1 930) timmar.
[2)]Totalt antal i Folksam.
Ombud är anställda som mot rörlig ersättning säljer företagets produkter.

	Moderföretag		Dotterföretag	
Löner, ersättningar och övriga förmåner, Mkr	**2014**	**2013**	**2014**	**2013**
Styrelse	2,1	2,5	-	-
Verkställande direktören	2,8	3	-	-
Vice verkställande direktör och andra ledande befattningshavare	10,8	10,5	-	-
Styrelse och verkställande direktören dotterföretag			3,2	1,3
Tjänstemän	364,6	345,6	-	-
Ombud	163,3	63,1	258,3	197,6
Totalt	**543,6**	**424,7**	**261,5**	**198,9**
Sociala kostnader	187,7	191,9	1,3	0,6
varav pensionskostnader	61,0	63,8	0,3	0,3
varav pensionskostnader verkställande direktören	1,0	0,4	-	-

Fördelning kvinnor och män i företagsledningen, Antal

	2014		2013	
Moderföretaget	**Kvinnor**	**Män**	**Kvinnor**	**Män**
Verkställande direktör	0	1	0	1
Andra ledande befattningshavare	5	5	5	5
Styrelse	5	9	6	6

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner till ledande befattningshavare och styrelse, Moderföretaget.

Styrelsearvode, tkr	2014	2013
Styrelsens ordförande		
Anders Sundström[1)]	39	-
Nina Jarlbäck	155	254
Övriga styrelseledamöter		
Kjell Ahlberg	-	105
Dag Andersson	-	110
Göran Arrius	112	50
Johnny Capor	182	201
Sune Dahlqvist	118	115
Thomas Eriksson	-	82
Doris Forsell-Gustafsson	-	46
Susanna Gideonsson	107	126
Maj-Britt Johansson-Lindfors	118	126
Martin Linder	176	33
Anita Modin	-	82
Sture Nordh	-	162
Annelie Nordström	91	22
Kristina Persson	141	28
Eva Quist	-	82
Jan Rudén	198	151
Sam Sandberg	102	50
Eva-Lis Sirén	210	153
Hans Tilly	-	120
Personalrepresentanter, 4 (5) stycken	349	415
Summa styrelsearvode	**2 098**	**2 513**
Koncernchef och verkställande direktör		
Jens Henriksson[2)]		
Grundlön	2 814	882
Övriga förmåner	3	1
Pensionskostnad[2)]	973	381
Summa	**3 790**	1 264
Anders Sundström[2)]		
Grundlön	-	2 161
Övriga förmåner	-	69
Summa	**-**	**2 230**
Ledande befattningshavare		
Andra ledande befattningshavare 10 (10) stycken[3)]		
Grundlön	10 775	10 469
Övriga förmåner[4)]	286	301
Pensionskostnad	3 192	2 794
Summa	**14 253**	**13 564**

Ersättningar och förmåner för koncernchef /vd, vice vd och övriga ledande befattningshavare delas lika mellan Folksam Sak och Folksam Liv.

Ovan redovisas den del som avser Folksam Liv.

[1)]På stämman den 10 april 2014 avgick Nina Jarlbäck som styrelseordförande och Anders Sundström tillträdde som ny styrelseordförande.

[2)]Pensionskostnader avser kostnader hänförligt till respektive år.

[3)]Med andra ledande befattningshavare avses de 10 (10) personer vilka tillsammans med verkställande direktören och vice verkställande direktören utgör koncernledningen. Vice verkställande direktören ingår i koncernledningen och redovisas under andra ledande befattningshavare.

[4)]Övriga förmåner avser huvudsakligen tjänstebil.

[5)]Övrig ersättning avser ersättning för kommitté och utskottsarbete samt för styrelsearvoden i dotterbolag.

Styrelsen har ett fast årsarvode enligt nedan, tkr:	2014
Styrelseordförande	155
Vice ordförande	95
Övriga exklusive vd	69
Sammanträdesarvode	6
Särskilt om personalrepresentanter	
Ordinarie ledamot	69
Sammanträdesarvode	6
Arvoden till ledamöter i revisionsutskottet	
Årsarvode	42
Sammanträdesarvode	6
Arvoden till ledamöter i ersättningsutskottet	
Årsarvode	33
Sammanträdesarvode	6

Ersättningar till verkställande direktör, vice verkställande direktör, ledande befattningshavare och styrelse

Valberedningen ger bolagsstämman rekommendationer gällande ersättning till styrelsen. Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive personalrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut.

Folksams styrelser har fastställt Folksams ersättningspolicy. Principer för ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktör och andra ledande befattningshavare fastställs årligen av bolagsstämman. Ersättning utgörs av fast grundlön, övriga förmåner och pension. Inga belöningsprogram eller rörliga ersättningar utgår till ledande befattningshavare. Enligt Folksams ersättningspolicy fastställer styrelsen, efter förslag från ersättningsutskottet, lönen för verkställande direktör, vice verkställande direktör och ledande befattningshavare. Ersättningen till verkställande direktör, vice verkställande direktör och ledande befattningshavare revideras en gång per år.

Pension

Pensionsåldern för verkställande direktören är 65 år. Utöver förmåner enligt den allmänna pensionen ska Folksam bekosta pensionsförmåner för verkställande direktören motsvarande 35 procent av den årliga bruttolönen.

För vice verkställande direktören är pensionsåldern 62 år. För övriga ledande befattningshavare är pensionsåldern 65 år. Den vice verkställande direktören övergick den 1 maj 2005 till en premiebaserad pensionsplan. De andra ledande befattningshavare har anställts med en premiebaserad pensionsplan. Utöver förmåner enligt den allmänna pensionen ska Folksam bekosta pensionsförmåner för de ledande befattningshavarna motsvarande 30 procent av den årliga bruttolönen. I anställningsavtal för ledande befattningshavare finns inskrivet att flytträtt av pensionen inte får utnyttjas om det kan antas att personen har kunskap om att en flytt i det enskilda fallet påverkar övriga försäkringstagare negativt.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår för verkställande direktör med 12 månadslöner. För verkställande direktören gäller en uppsägningstid på sex månader från företagets sida och från verkställande direktörens sida gäller en uppsägningstid på sex månader. Uppsägningstiden för ledande befattningshavare är 12 månader från företagets sida och från vice verkställande direktörens och andra ledande befattningshavares sida gäller en uppsägningstid på sex månader. För vice verkställande direktören och andra ledande befattningshavare utgår avgångsvederlag med 12 månadslöner.

Löner

Vid jämförelse av medianlönen mellan kvinnliga och manliga medarbetare med likartade jobb är löneskillnaderna 2014 cirka 2-3 procent med undantag för chefer där skillnaden är ca 6 procent vilket är något högre än föregående år. För att få helt jämställda löner kartlägger och analyserar Folksam eventuella osakliga löneskillnader vid lönerevisionerna varje år, istället för att endast göra en kartläggning vart tredje år som lagstiftningen kräver.

Vid föräldraledighet ger Folksam föräldraersättning som gör att medarbetaren, tillsammans med föräldrapenningen, får ut 90 procent av sin lön under 210 dagar av sin föräldraledighet.

Belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som syftar till att synliggöra och skapa fokus på Folksams affärsstrategier och övergripande mål för att därmed skapa engagemang och motivation hos medarbetarna att arbeta mot dessa mål. För 2014 har det övergripande målet i belöningsprogrammet varit Nöjda kunder vilket har brutits ner i två mål – Folksams kund index (FKI) samt antalet helkunder, d.v.s. antalet hushåll som har försäkringar i Folksam avseende boende, bil och sparande. Till 2014 års belöningsprogram genomfördes en ändring i utbetalningsform där Folksam gick från en kontant utbetalning till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring. I bokslutet reserveras bedömt belopp och definitivt beslut kommer att fattas av styrelsen.

Pensionsåtaganden

Folksams pensionsplaner utgörs främst av pensionsförmåner som framgår i kollektivavtal gällande planen för Kooperationens tilläggspension, KTP, för tjänstemän av den 1 juli 2011. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension.

Den som är född 30 juni 1978 eller tidigare omfattas av KTP avdelning 2 som i huvudsak är ett förmånsbestämt system. Detta kompletteras med KTP-K som är den premiebestämda delen inom KTP avdelning 2. Den som är född 1 juli 1978 t o m 30 juni 1983 omfattas av KTP avdelning 1 som är helt premiebestämd. Dock hade denna grupp möjlighet vid införandet av den nya planen 2011 rätt att välja att stanna kvar i den förmånsbestämda pensionen. Den som är född 1 juli 1983 eller senare omfattas av KTP avdelning 1 som är helt premiebestämd.

För de medarbetare som omfattas av kollektivavtal mellan KFO och Hotell- och Restauranganställdas förbund, Fastighetsanställdas förbund samt Folksamombud och TM-ombud gäller en premiebestämd pensionsplan, KAP.

Pensionsplanerna för förmånsbestämda pensioner är tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Folksam Sak har betalningsansvaret för pensionsplanen för förmånsbestämd pension för samtliga anställda inom Folksam. Folksam Sak har givit Konsumentkooperationens pensionsstiftelse i uppdrag att ombesörja utbetalning av pension.

Vid redovisning av pensionsåtaganden i juridisk person tillämpas reglerna i tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter. Tillämpning av tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas därför inte utan upplysningar lämnas enligt relevanta delar av vad som anges i IAS 19. Pensionsberäkningarna bygger på löne- och pensionsnivåer på balansdagen.

Pensionsåtagande tryggade i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse Mkr	**2014**	**2013**
Verkligt värde på särskilt avskiljbara tillgångar	3 987	3 682
Pensionsåtagande tryggade i Pensionsstiftelsen	-3 320	-3 242
Övervärde (inkl buffertkapital)	**667**	**440**

Specifikation av verkligt värde på särskilt avskilda tillgångar i Konsumentkooperationens Pensionsstiftelse, Mkr	**2014**	**2013**
Räntebärande värdepapper	2 352	2 209
Aktier	1 276	1 142
Fastigheter	359	331
Totalt värde på särskilt avskilda tillgångar	**3 987**	**3 682**

Kostnader för pensioner pensionering i egen regi, Mkr	**2014**	**2013**
Avsättning till Pensionsstiftelsen	88	166
Utbetalade pensioner	171	170
Gottgörelse för pensionsutbetalningar och administration	-171	-170
Särskild löneskatt på pensionskostnader, 24,26%	21	40
Avgår avkastning på särskilt avskiljda tillgångar	-416	-236
Nettokostnad för pensioner i egen regi	**-307**	**-30**

Not 50. Avstämning av totalavkastningstabell

Mkr	Not	Ingående marknads-värde 2014-01-01	Utgående marknads-värde 2014-12-31	Total av-kastning 2014
Räntebärande				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	21	79 471	84 709	
Upplupen ränta		1 201	1 099	
Direkt lån	23	280	9	
Ränteterminer, netto	24	-21	13	
Omklassificering till alternativa placeringar		-623	-502	
Omklassificering till säkring		-709	-	
Likvida medel		1 926	3 480	
Räntebärande innan värderingsskillnader		81 525	88 808	6 443
Prisskillnader olika antal likviddagar vid värdering		113	80	-52
Värderingsprinciper terminer		7	5	-370
Räntebärande enligt TAT		81 645	88 893	6 021
Aktier				
Aktier och andelar	20	40 732	55 464	
Omklassificering till alternativa placeringar		-1 037	-1 167	
Omklassificering till fastigheter		-559	-433	
Restitutioner	28	6	7	
Aktiederivat, netto	24	594	276	
Likvida medel		64	106	
Aktier innan värderingsskillnader		39 800	54 253	9 268
Skillnad värderingskurs bid/traded		20	84	10
Värderingsprinciper terminer		-8	10	69
Aktier enligt TAT		39 812	54 347	9 347
Alternativa placeringar				
Omklassificering från aktier		1 037	1 167	
Andelar till intresseföretag		408	438	
Avgår innehav i intressebolag som förvaltar fastigheter		-224	-224	
Lån till intresseföretag		467	504	
Upplupen ränta lån till intresseföretag		92	104	
Övriga finansiella placeringstillgångar	26	210	21	
Inteckningslån		40	40	
Omklassificering från räntebärande		623	502	
Likvida medel		158	143	
Alternativa placeringar innan värderingsskillnader		2 811	2 695	361
Värderingsskillnader		2	-	-3
Alternativa placeringar enligt TAT		2 813	2 695	358

Not 50. Avstämning av totalavkastningstabell (forts.)

		Ingående marknads-värde 2014-01-01	Utgående marknads-värde 2014-12-31	Total av-kastning 2 014
Fastigheter				
Byggnader och mark	16	3 075	3 381	
Rörelseskulder byggnader och mark		-44	-14	
Tillkommer indirekt ägda fastigheter	17	2 235	2 245	
Andelar i intresseföretag som förvaltar fastigheter		224	224	
Omklassificering från aktier		559	433	
Efterställda lån	23	291	145	
Upplupen ränta alternativa placeringar		3	-	
Lån till koncernföretag		414	411	
Lån till intresseföretag		712	817	
Upplupen ränta på lån till intresseföretag		66	28	
Vinstandelslån	23	241	213	
Likvida medel fastighetsrelaterade		155	157	
Fastigheter innan värderingsskillnader		7 931	8 040	651
Eliminering av internvinst		-	-	29
Marknadsvärdering indirekt ägda fastigheter		2 164	2 383	219
Fastigheter enligt TAT		10 095	10 423	899
Bolagstrategiska innehav				
Aktier och andelar koncerföretag till bokfört värde	17	5 246	5 106	
Avgår innehav i indirekt ägda fastigheter	17	-2 235	-2 245	
Skulder till koncernföretag		-794	-796	
Bolagsstrategiska innan värderingsskillnader		2 217	2 065	-370
Uppdaterade marknadsvärden		540	678	138
Bolagsstrategiska enligt TAT		2 757	2 743	-232
Säkringsinstrument				
Ränteswappar netto	24	-	20	
Upplupen ränta ränteswap		6	1	
Valutaderivat, netto	24	54	-44	
Övriga skulder		574	-	
Likvida medel		-577	-	
Omklassificering från räntebärande		709	-	
Säkringsinstrument innan värderingsskillnader		766	-23	-58
Värderingsskillnader		28	28	396
Säkringsinstrument enligt TAT		794	5	338

Not 51. Viktiga uppskattningar och bedömningar

Bedömningar

Upprättande av de finansiella rapporterna och tillämpningen av olika redovisningsprinciper baseras ofta på ledningens och styrelsens uppskattningar och bedömningar. Dessa grundar sig oftast på historiska erfarenheter och antaganden som anses vara rättvisande och rimliga. Men de grundar sig även på andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser. Företagsledningen utvärderar löpande gjorda uppskattningar där utfallet kan avvika från gjorda uppskattningar och bedömningar. De uppskattningar och bedömningar som Folksam Liv bedömer har störst inverkan på resultatet och/eller tillgångar och skulder redogörs för nedan.

Försäkrings- respektive investeringsavtal

Enligt IFRS 4 ska avtal som överför betydande försäkringsrisk klassificeras som försäkring. Folksam har gjort bedömningen att försäkringsrisk överstigande fem procent ska anses vara betydande och avtalet därmed klassas som försäkring. En generell beskrivning av Folksam Livs redovisningsprinciper för klassificering av avtal finns i not 1.

Klassificeringen styr dock inte om avtalen redovisas som försäkringsavtal eller delas upp i en försäkringsdel och en finansiell del. Folksam Liv redovisar all traditionell livförsäkring med garanti som försäkringsavtal då traditionell livförsäkring med garanti uppfyller villkoren för betydande andel diskretionära delar (återbäring). Gruppliv, sjuk och premiebefrielseförsäkring, avgiven och mottagen återförsäkring samt övrig riskförsäkring redovisas också som försäkringsavtal. Avtal med villkorad återbäring och fondförsäkringsavtal delas i stället upp i enskilda komponenter, en försäkringsdel och en finansiell del, och redovisas som om de vore separata avtal (unbundlas).

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder

Folksam Livs redovisningsprinciper definierar närmare hur tillgångar och skulder ska klassificeras i olika kategorier:

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel förutsätter att dessa motsvarar beskrivningen av finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel under redovisningsprinciper.

Finansiella tillgångar och skulder som försäkringsföretaget initialt valt att värdera till verkligt värde via resultaträkningen förutsätter att kriterierna under redovisningsprinciper uppfyllts.

Ej konsoliderade företag

Livförsäkringsaktiebolag som drivs med vinstutdelningsförbud konsolideras inte. Hela överskottet i ej vinstutdelande livförsäkringsaktiebolag tillfaller försäkringstagarna i form av återbäring och kan således inte disponeras av moderföretaget.

Uppskattningar

Försäkringstekniska avsättningar

Folksam Livs redovisningsprinciper för försäkringskontrakt beskrivs i not 1. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 2. Nuvarande antaganden beskrivs i noterna till försäkringstekniska avsättningar not 34-35.

Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument

För värderingen av finansiella tillgångar och skulder för vilka det inte finns något direkt observerbart marknadspris används värderingstekniker som beskrivs under redovisningsprinciper i not 1. För finansiella instrument med begränsad likviditet avspeglar inte alltid det observerade marknadspriset faktiskt genomförda transaktioner. För sådana instrument kan därför vissa ytterligare bedömningar krävas beroende på osäkerheten i marknadssituationen. Se även upplysningar i not 29.

Förvaltningsfastigheter och rörelsefastigheter

Värdering av fastigheter sker med hjälp av värderingstekniker som innebär att antaganden med olika parametrar exempelvis diskonteringsränta och vakansgrad används. För närmare beskrivning av värderingsprinciperna se not 1 samt not 16.

Pensioner och liknande förpliktelser

Redovisningsprinciper för förmånsbestämda pensioner och ej tryggade pensionsförpliktelser beskrivs i not 1. Till grund för värdering av pensionsförpliktelserna ligger aktuariella antaganden som beskrivs i not 39.

Avsättningar

En avsättning i balansräkningen redovisas när Folksam Liv har en befintlig juridisk eller informell förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras.

Styrelsens och verkställande direktörens underskrift

Stockholm den 18 mars 2015

Anders Sundström
Styrelsens ordförande

Göran Arrius

Jonny Capor

Sune Dahlqvist

Susanna Gideonsson

Maj-Britt Johansson Lindfors

Anders L Johansson

Susanna Järnek

Martin Linder

Annelie Norström

Jan Rudén

Sam Sandberg

Eva-Lis Sirén

Mikael Täll

Jens Henriksson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 23 mars 2015

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till årsstämman i Folksam ömsesidig livförsäkring, org. nr 502006-1585

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Folksam ömsesidig livförsäkring för år 2014.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt International Financial Reporting Standards (IFRS) såsom de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt International Financial Reporting Standards, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Folksam ömsesidig livförsäkring för år 2014.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt försäkringsrörelselagen.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Jag tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 23 mars 2015

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor